

LOS HECHOS

Jadu'n Nej Jesús Y'ayuccapxhuäcxpi Ytuun Yjajti

1 ¹⁻²Ma je jayijp'atypi necy, migüg Teófilo, ti nyajnijayïy tüg'óciy jadu'n nej Jesús ytuun etz jadu'n nej yaj'ixpijctzondacy oga'n'aty, ixti cooni ypättigiïy tzajpjoty. Ca'ni Jesús anajty ypättigïy tzajpjoty co huin'ijxy je' yjäy huidibi yi' y'ayuc yti'ajt capxhuäcxïib, e chi miid je Espiritu Santo najztuniïy najtz'ane'miïy nej huaad ajcxy ytuniïy. ³Co anajty Jesús y'ögy, chi ñayguëxici canaag'oc ma je' ydiscípulos ajcxy, e huixchiguiïpx xii ñayquëxïgo'ci ma je' ajcxy, yajniquëxïgy huädz co anajty yjuugyïty, etz nañ yajmiidmiydacy je' yjäy je Dios y'ayuc etz Dios y'ané'min.

⁴Co anajty jim ijtcixy tügmucy miid Jesús, chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy ane'my co ca' huaad jim choongixy jim Jerusalén. Chi ajcxy nimay:

—Ahuijxcix tiibi Dios nDeedy ahuanïy ma miich ajcxy, je huidibi miich ajcxy nyajmiidmiydägy.

⁵Janch Juan je Bautista jäy yajniibejt miid nii, tzojc miich ajcxy xy'adigihuipy xyjottigihuipy yi Espiritu Santo.

Jesús ypättigiïyñi tzajpjoty

⁶Ni'amugï anajty ajcxy jim miid Jesús, chi ajcxy yajtiïy: —¿Huindzin, nej myajcödigoyamy je Israeljäy ymidzip jadachambi?

⁷Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' xypaatcixy mnejhuiïygixy je xii je tiempo mina anajty ti yhuaad'ajtni, mina Dios Teedy tuna'ñ tijaty, je' tügpajc miid cötújcin tijaty ytunamy. ⁸Co anajty je Espiritu Santo chinaydacpiïy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ mbaatcixp mic'ajt. E chi mdzoongixp ayuc capxhuäcxpi miid iich ycixpi ya Jerusalén, etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz jim Samaria, etz huindu'my ñaaxhuiñybi.

⁹Ti jada ajcxy jadu'n yajnimäy, jim anajty ajcxy yhuindiicxcixy, chi Jesús chajppejtni. Chi miñ joc yeeg huidi Jesús yajnidigoyday, chi ajcxy ca' ocjac'ijxni. ¹⁰Jadu'n anajty ajcxy chachpät'ijxcixy tzajpcixy, co Jesús ypättigiïy. Huin'it mejtz yëydijc ñayguëxici ma je' ajcxy ymijc, poob huit miid, ¹¹chi ajcxy ñimaayi:

—Galilea jäy ajcxy, ¿nej co mdzachpät'ijxcixy tzajpcixy? Yi

Jesús huidibi ti chajppety, ti chooñ ma miich ajcxy, minaamb jadüg'oc jadu'n nej ti m'ijxcixy co ti ypättigiy.

**Matías yajhuin'ijxy co Judas
ytung jijptuniipy**

¹²Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy chooni ma je cögop huidi xiijip Olivos, yhuimbijtcixni jim Jerusalén, ca' ooy yjiguëgyity, jëbi yajyöy sábado xii, jadu'n nej Moisés ycötújcin y'ane'my. ¹³Co ajcxy yja'ty ma je cajp, chi ajcxy ypejty ma je cuarto mimetz nihuijtzpetypí ma ajcxy anajty miidity yjättac. Jim yí' anajty ajcxy: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo ymang Jacobo, Simón je Zelote etz Judas Jacobo ymiguëx. ¹⁴Tüg'óciy anajty ajcxy y'ijtcixy tügmucy Dios mibijctzoogixy chajpcapxycapxcixy. Ymiid ajcxy anajty Jesús y'uch etz María Jesús ytaj, etz jacjadyii töxyjäydijc.

¹⁵Huin'it xii Pedro ytinayigy agujc'amy ma je ymigügtijc ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesús, huidi anajty ajcxy naybaatip migo'px jai'ipxti jäy, chi nimay ajcxy:

¹⁶—Migügtijc, copicy co jada yajcuydúnipy nej Dios yminañ ma ñecy huidi jaybety ijtp, ma David jaay Dios y'ayuc, ma Dios nigapxy Judas. Je'huidi coduu'ajt taabi je judíojäy ajcxy majch Jesús. ¹⁷Je Judas yaj'amichomujcp je' anajty miid iich ajt, paatip anajty Dios ytung tú'ciy miid iich ajt. ¹⁸Chi Judas ñicxy juy tüg naax miid je muju'n huidibi anajty ti paady miid yjibic-huinma'n. Chi jim mic'amy ycäy tzuxcödeëñ, chi

ytopxy ymooxac, e chi ytiinch ypidzimday. ¹⁹Je jäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb jim Jerusalén, co nejhuiy, chi ajcxy xiiimoy je naax Acéldama, hue' je' yhuimbizimy ma je' ajcxy ayuc, ni'py ñaaxjot.

²⁰Jada je' je ayuc huidibi David yjaay ma je Salmo necy:

Hui'mip najtz'ixiy yí'
chinaaydac. E ca' pin
yajtunipy.

Nañ jadu'n ymina'n:

Huingbi huen yajnicxyii je'
ytung.

²¹⁻²²Copicy co tüg yëydijc huidibi miid ti yhuidity nHuindzin Jesús quipxyi miid iich ajt, huen tunipy je tung huidibi Judas anajty ytumyb, maab Juan yajniibety ixti taabi xypuyöyduutim co pättigiy tzajpjot, tüg jëbi testig'aty miid iich ajt co Jesús yjugypijcy.

²³Chi Jesús ydiscípulos ajcxy huin'ijxy mejtz jäy: tüg jäy huidi anajty yxii José, huidi yxii anajty yajtijy Barsabás etz nañ jadu'n anajty yajtijy Justo. E huin'ijxy ajcxy nañ jadu'n Matías. ²⁴⁻²⁵Chi Jesús ydiscípulos ajcxy Dios mibijctzoy, yminañ ajcxy:
—Huindzin Dios, m'ijxyp mnejhuiy tüg'óciy jäy yjot yhuinma'n, yajni'ixiiygiçh jada metzpi jäy huidibi miich nidügti ti nhuin'ixy, je huidibi jëbi jijptigiyiy miich mdung tú'ciy miid iich ajcxy, etz huidibi apóstol'adip. Huen jada jäy jijptigiyiy je tung huidibi Judas ti yajtigooy, co ytundigooy e ñicxy ma ypaadyii.

²⁶Chi ajcxy suerte ijxy, e je suerte ñibidzimni je Matías. E huin'ítiiy je Matías oy ymicho'ndigiy ma je

nimajtügpi ajcxy huidi ycapxhuäcxy
Jesús y'ayuc.

**Co je Espíritu Santo
ycidacy choñ tzajpjoty**

2 Co oy je Pentecostés xii paady,
jim anajty Jesús ydiscípulos
ajcxy ni'amugi' tú'ciy ijtcixy.

²Huin'it janch timitiini yajmidoy
tüg ne'min, choñ tzajpjoty, jadu'n
nej poj micpi. Chi yaj'ujtzaay je
tigot ma anajty iñaaygixy. ³Chi
nigidaaci nidüg nidügti toodz
jadu'n nej jinye'n. ⁴Chi je Espíritu
Santo nidüg nidügti ajcxy y'adigiñyi
yjottigiñyi. Chi ytigíyigixni capxy
miydaacp nije' nije' ayuc jadu'n nej
je Espíritu ajcxy yajcapxyii.

⁵Jim Jerusalén anajty je huin'it
xii may judíoñy ajcxy huidibi
tzoomb canaag agajp. Hue' ajcxy
chachcuydumb judíoñy ycostumbre.

⁶Co je cajpjäy ajcxy midooy je
ne'min, chi ajcxy ooy yöymujcy. Chi
je mayjäy ooy yhuinmay'ahuidijty,
co ajcxy midooy chachcapxcixy
chachmiydaaccixy ma yci'm'ayuc.

⁷Je mayjäy ajcxy ooy chigiñy jihuñy,
chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ix ñej cay Galilea jäy jada
ajcxy nidüg'óciy huidibi jadu'n
tzachcapxcixy tzachmiydaaccixy
iich ajt ngi'm'ayuc? ⁸Ñej
iich ajt co nmido'mbñjim co
tzachmiydaaccixy iich ajt n'ayuc
huidibi ti nmibi'c'ájtím? ⁹Ya anajty
ajcxy Partia jäy, Media jäy, Elam
jäy, Mesopotamia jäy, Judea jäy,
Capadocia jäy, Ponto jäy, etz cham
huidi tzinaayb ajcxy jim Asia
ñaaxjot, ¹⁰etz huidibi ajcxy tzomb
jim Frigia, etz Panfilia, huidibi
tzomb jim Egipto, etz huidibi

tzomb jim ma yi Africa ñaaxjot
Cirene ninaxy. Nañ jadu'n jim
romanoñy huidibi ya adzinaayb.
May ajcxy jim huidibi judíoñy etz
nijējity huidibi ca' yjudíoñyity
huidibi judíoñy ycostumbre ajcxy
ti yijptigiñyi. ¹¹Ya nañ jadu'n
Creta jäy etz Arabia jäy; e iich ajt
tüg'óciy nmidoohuim jada jäy ajcxy
nigapxcixy nimiyaaccixy huidi
Dios ti tuñ mijcajee ma iich ajt
ngi'm'ayuc.

¹²Nidüg'óciy ajcxy ooy jihuñy, e
chi ajcxy ooy yhuinmay'ahuidijty,
miñ xyipy ñay'amidóohuigixy:
—¿Nej jada yhuimbizima'ñ?

¹³E nijējity jäy jēyi nixigy yajxigy,
yminaangixy:

—Muucip jada yi' ajcxy.

Pedro yaj'ixpijcy je mayjäy

¹⁴Huin'it Pedro ytinaygy miid
je nimajctügpi apóstoles, e ytigíy
capxpi mic yminañ:

—Yēydijctijc ajcxy huidibi
tzinaayb Judea etz tüg'óciy
huidibi tzinaayb ya Jerusalén,
nejhuñhuipy miich ajcxy jada e
midou ajcxy yajxon huidibi ajcxy
nyajnimāhuamyb. ¹⁵Jada jäy
ajcxy ca' ajcxy ymügyii jadu'n
nej miich ajcxy minaangixy. Tim
petyxiñi jada cham. ¹⁶Jada je'
huidibi ñigapxy je Joel, Dios y'ayuc
najtzcapiñybi, co jadu'n mina'ñ:

¹⁷Je huin'it xii mina anajty
je naaxhuiñybi cixa'ñ,
jadu'n Dios minañ,
nyajhuäxtāhuibich je
nEspíritu ma tüg'óciy
naaxhuiñyjäy. Miich mniix
etz mmang ajcxy capxhuäcxip
iich n'ayuc ndiy'ajt, e

je yujcyeecpidijc ajcxy
yhuin'ixipy ooy mijhuinma'n,
e je mijjäydijc cumähuipy
ajcxy.

¹⁸ Nyajhuäcxtähuip iich je
nEspíritu huin'it xii ma iich
ndumbi yëydijcpi töxyjäybi,
e yi' ajcxy capxhuäcxip iich
n'ayuc ndiy'ajt.

¹⁹ Nyajquëxigibich tzajpcíxy
huidijaty oy chigiyñi, e ya
naaxhuiñ nyegipyich tiy'ajt:
ni'py, jiin etz jijnjoc.

²⁰ Yi xii ahuimbidipy coodz, etz
je po' ahuimbidipy nej ni'py,
ma anajty ca' miñ je xii je
tiempo mina anajty mina'ñ
je Huindzin Dios. Mij ayo'n
ji tunaanip jadaanip iixna'
quëxna'.

²¹ E tüg'óciy jäy huidi miyaaxp
ojadajtp je Huindzin Dios,
Dios ajcxy yajnüdzügiib
y'alma.

²² Chi Pedro yjacminañ:

—Amido'ijtcix, miich

judíojäy ajcxy, jadu'n nej cham
nmına'na'ñich. Je Jesús huidibi
tzoon jim Nazaret ti xyaj'ijxcixy
Dios ymic'ajt, mijhuinma'n, etz
ijxpejt, jadu'n nej miich ajcxy ti
m'ijxcixy ti mnejhuiiygixy. ²³ Jada
yajciyejc ma miich ajcxy, jadu'n
nej anajty Dios ti yajnigödugiy,
e ti huinmay. Ajcxy mmajch je
Jesús e myaj'ögy ajcxy, chi ajcxy
myajcruudzpejty miid jibic jäydijc
y'ané'min. ²⁴ Chi Dios yajjugypijcy
yajnihuädzüctuty ma yi ó'cin, ca'
huaad yhui'my ögy huinixii. ²⁵ Je
David ñimiýdac Jesús chi yminañ:

Nejhuiybich co je nHuindzin
Dios y'ity ma iich nhuinduu.

Yi' ijt ma iich n'a'oy, jigix
ca'ydi pin xy'adzigiyich
xyajhuinma'nydigooyich.

²⁶ Paady ti njotcugiyich, e
ti ngapxypidzimyich co
ooy njotcujcich. Paady co
oy n'ögibich etz ninícx
ñaaxtigihuipy, ca' ndajy
mayich.

²⁷ Co miich Dios ca' myajhui'ma'ñ
iich n'alma ma ñaaxtigiydac.
Ni mga'aa'ixihuipy, co
miich mdumbi huidibi ooy
mdzocy, co nicxy ñinícx
ñaaxhuindigoydäy.

²⁸ Miich Dios, ti xyajni'ixiyich
yi tzinaayin huidibi ymiid
jugy'ájtin huinixiibi.
Xyajjotcugihuibich miid co
xymiid'idipyich.

²⁹ Chi Pedro yjacminañ:

—Migügtijc ajcxy, huädz miich
mnejhuiiygixy co iich ajt nmij'ap
David y'o'cy etz yajnaaxtigiyi.
E ma ñaaxtigiy nmiidni jë'ajt
chambaad. ³⁰ Je David hue' je'
anajty Dios y'ayuc ñajtzcapxiybi,
e ñejhuiyb anajty co ti Dios
yajnimäyii huidibi ca' y'aniijity.
David ñejhuiyb anajty co ma y'ap
y'oc ma'xung'adipy Cristo, jaydëbi
ané'mipy ma David y'ane'mdac.

³¹ Jadu'n co David jecy'ajty
huinjihuüy e nejhuiy etz nigapxy
jadu'n nej yjugypiga'ñ je Cristo co
anajty ti y'ögy. E yminañ co ca' yi'
y'alma yhu'f'mipy jutjoty etz ñinícx
ca' ypüdzipy. ³² Dios yajjugypijcy
je Jesús co y'o'cy. Jada tiy'ajt iich
ajcxy nidüg'óciy nidiy'ajt'ajtpy.

³³ Jadu'n Dios Jesús mooy mij'ajt
jiiby tzajpjoty, chi yajcidiigiyi je
Espíritu Santo huidibi Dios Teedy

y'ahuaniiy e tüg'óciy huidibi miich
ajcxy ti m'ijxcixy ti mmidoogixy
jiiby yi' choon ma yi'. ³⁴Com David
ca' je' chajppejty, je David ci'm
yminañ:

Je Huindzin Dios nimay iich
nHuindzin: "Iña' ma iich
a'oy'amy,

³⁵ixti cooni nmimadactähuibich
yi mmidzip, jadu'n
anajty nipaady nej jihuüy
mdecypocxpejt'adyii."

³⁶Chi Pedro yjacminañ:

—Ñejhuühuipy nidüg'óciy yi Israel
jäy ajcxy co janch janch co je Jesús
huidibi miich ajcxy myajcruudzpejt,
Dios yajniñbije co yhuindzin'adipy
ma miich ajcxy, etz Cristo huidibi
xyñihua'nipy xyajtzögipy ajcxy.

³⁷Co je mayjäy ajcxy jadu'n
midoy, chi ajcxy yjotyungiiy, e
amidoy ajcxy je Pedro etz jacjadyii
jäy huidi Jesús y'ayuc capxhuäcxi
anajty, chi ajcxy yminañ:

—Migügtijc, ñti iich ajcxy jëbi
huaad nduñ?

³⁸Huin'it Pedro y'adzooy:

—Jothuimbijtcix e niibejtcix nidüg
nidüg miid Jesucristo yxii, jigix Dios
miich ajcxy mbocy xyhuinmeecixpy.
E jadu'n Dios xymöhuipy je Espiritu
Santo. ³⁹Huidibi Dios y'ahuaniiy
miich yi' ajcxy mje' etz m'ung ajcxy,
etz m'ap m'oc ajcxy, etz nañ jadu'n je
jäy ajcxy huidi jigüemip, etz jacjadyii
jäy ajcxy huidi Dios huin'ixamy.

⁴⁰Miid jadayaab ayuc etz jacjadyii
ayuc Pedro yajnimay capxhuijy je
mayjäy yminañ:

—Ca' mmijpidaaccix je jäy ajcxy
y'ayuc huidibi ca' capxymidoy Dios.

⁴¹Jadu'n yjajti, je jäy ajcxy
huidijaty mibijc Pedro y'ayuc, chi

ajcxy ñiibejttay huin'it xii. Ñimayiiy
ajcxy huidibi mijpidac Jesús y'ayuc
oy nidugiig mildi jäy. ⁴²Tüg'óciy
ajcxy anajty panixcixy yi ixpícin
jadu'n nej yi Jesús y'apóstoles ajcxy
yaj'ixpijcy. Chinaaygixy yquipxyjot
yquipxyhuinma'ñ. Etz Dios
mibijctzoogixy e ñayyöymújcigixy
co anajty ajcxy chajcaagy
tujc-huäcxaangixy.

**Jadu'n nej je mibijpidijc
chinaaygixy jugy'ajtcixy**

⁴³Nidüg'óciy ajcxy anajty ooy
mijcajee jihuüy. E Jesús y'apóstoles
ajcxy ixpejt etz mijhuinma'ñ
ooy anajty tungixy. ⁴⁴Nidüg'óciy
je jäy ajcxy huidibi anajty ti
ymibijccixy ijtp anajty ajcxy tüg
mucy, e yajhuäcxcixy tijaty ajcxy
anajty ymiid, mooygixy ymigügtijc.
⁴⁵Ytoocpy anajty ajcxy yi' ypidägy
huidibi anajty ymiid, e chi anajty
yajhuäcxcixy yi meen nije' nije' nej
pin ti yajmayjaty. ⁴⁶Jabom jabom
anajty ajcxy ñayyöymugyii ma
Dios ytijc, etz nañ ñayyöymugyii
ajcxy ma ytijc tzajcaagy tujc-
huäcxcixy etz ycaaygixy y'uuccixy
ni'amugi' jotcujc miid ajcxy
y'oyjot y'oyhuinma'ñ. ⁴⁷Ñi'igixy
niyaaxcixy yi Dios, e tüg'óciy jäy
nayyajmij'ajtip anajty ajcxy. Chi
je Huindzin Dios yajmayiy jabom
jabom yi mibijcpidijc, yi' huidibi
anajty patp nidzoocin.

Tüg tecyma'tpi chögy

3 Tüg xii Pedro etz Juan
ypättigiy ajcxy tú'ciy ma
Dios ytijc, mijminacy xii anajty, je'
je' anajty je hori mina ajcxy Dios
mibijctzoogixy. ²Jabom jabom

anajty jäy yajnicxcixy ma je Dios yti'c'aguu tüg tecyma'tpi, jadu'n je' anajty ti yma'xung'aty. Chi ajcxy pidägy je tecyma'tpi ma je Dios yti'c'aguu huidi anajty yxii la Hermosa, jigix jim pijctzohuipy meen ma je jäy ajcxy huidibi tigiiyb ma Dios yti'c'. ³Co je jäy tecyma'tpi ijxy Pedro etz Juan ytigihuaangixy anajty ma Dios yti'c', chi pijctzoy meen. ⁴Co Pedro etz Juan ijxy je tecyma'tpi, chi Pedro yminañ:

—Huindicxpejtcich.

⁵Chi je jäy huindicxpejty, yjijp'ijxpy anajty ti möhuaanip.

⁶Chi Pedro je tecyma'tpi nimay:

—Ca' nmfididyich plata, oori, huidibi janchtiy nmiidich je' nmöhuip. Miid Jesucristo je Nazaretpi ymic'ajt iich miich nimaayb: Tinaayig etz yöy.

⁷Huin'it Pedro majch je tecyma'tpi ma a'oygi', e yajtinaygugiiy.

Huin'ti'y y'oyiiy ymicpijcy je ytecy etz ytecyöy. ⁸Chi je tecyma'tpi ytinaygugiiy etz chi najztzibiiy. Chi jada' yöychoñ e ytigiiy ma Dios yti'c' miid Pedro etz Juan yöynip ñidijcni yujctijcni, yam Dios ooy jäymech.

⁹Tüg'óciy je mayjäy ijxy co anajty yöynip etz jäymech yi Dios. ¹⁰Je jäy ajcxy y'ijxy'ajtpy anajty ajcxy je tecyma'tpi e ñejhuiyigixyp co je' anajty je' huidibi pijtzo'huo'cp pi'c meen ma Dios yti'c'aguu huidi anajty yxii la Hermosa. Paady je jäy ajcxy ooy chigiiy jihuiy, co ajcxy ijxy nej anajty yam ti ytunyii ti jyadyii.

**Pedro nimiydacy nej anajty
je tecyma't ti chögy**

¹¹Je tecyma'tpi huidibi anajty ti chögy ca' anajty ixmach Pedro

etz Juan, e tüg'óciy yi jäy anajty ooy jihuiyigixy huinmaaygixy. Chi mic'amy mayjäy nimujcy Pedro etz Juan jim ma yi Dios yti'c' huinduu huidibi jäy yti'py Salomón. ¹²Pedro co jadu'n ijxy je mayjay, chi yminañ:

—Judío yëydijctijc, ¿nej co mdzachhuinmaaygixy mijcajee? ¿Nej co iich miich ajcxy ychachhuindicxcixy jadu'n nej jihuiy iich ajcxy jada jäy ti nyajtzögyich ti nyajyöychooñich miid ngimmic'ajtic, o miid co iich ajcxy ooy nDios'ojadaty? ¹³Iich'ajt nDios, je Dios huidi nmij'ap nmijteedy, je Abraham, je Isaac, etz je Jacob y'ojadaj, yi' ti yajtzögy jada tecyma'tpi, jigix yajcömayipy yi' y'ung Jesús huidibi miich ajcxy mgäyeyc ma je tungmiidpi. E co je gobernador Pilato je' najtzmazdihua'ñ, miich ajcxy ca' m'aa'axiiy. ¹⁴Ma yjapadyii ajcxy mgapijctzoy co huen yajnajtzmazdiiy, je huidi anajty yajpaatp huadz etz tudägy, chi miich ajcxy mbijctzoy co huen yajnajtzmazdiiy tüg jäy huidibi anajty ti yjäyay'o'cy. ¹⁵Jadu'n je jäy ajcxy yaj'o'cy je' huidibi anajty jugy'ajt yejcp. Je huidibi Dios yajjugypijcy ma anajty ti y'ögy e jada tiy'ajt iich ajcxy nidiy'ajt'ajtpyich. ¹⁶Miid co ti mibicy Jesús yxii, je mijhuinma'ñ huidibi Jesús ymic'ajt ti tuñ miid jada pa'mjäy huidibi miich ajcxy m'ijxyp mnejhuiyb. Com ti mibicy Jesús paady ti chögy janch yajxondicni, jadu'n nej miich ajcxy nidüg'óciy ti m'ijxcixy.

¹⁷Chi Pedro yjacminañ:

—Nmigügtijcich, nejhuiybich co miich ajcxy etz mhuindzindijc

yaj'o'cy Jesús, miid co anajty mganejhuiyigixy ti anajty ajcxy mduungixy. ¹⁸Jadu'n cham Dios ti cuyduñ jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcaxxiybi ymina'n co copicy co yi Cristo yajnaxipy ayo'n. ¹⁹Paady játyim jothuimbijtcix miich ajcxy ma Dios, jigix ajcxy mbocy yajjötztähuipy. Huin'it je Huindzin Dios xyajniguxipy ajcxy jotcuje'ájtin huinixii, ²⁰e yi' quexamb je Jesús, je Cristo, je huidibi Dios jayijp'aty yhuin'ijx co quexa'n ma miich ajcxy. ²¹Oy jadachambi Jesucristo y'oc-hu'ímipy jiiby tzajpjoty ixti cooni Dios anajty yaj'oyiydäy tijaty, co jadu'n yjaay yi' y'ayucnajtzcaxxiybi huidibi miid huädz yjot yhuinma'n huidibi ajcxy jecy'ajty tzinay. ²²Jadu'n Moisés nimay iich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty: "Je Huindzin Dios xyajniguxaan miich ajcxy tüg yi' y'ayucnajtzcaxxiybi, huidibi pidzimamyb ma miich ajcxy mjuugy mmigüg jadu'n nej iich yi' xyguejxy. M'amido'idipy miich ajcxy yi' y'ayuc. ²³Jadu'n yjadipy co tüg'óciy jäy huidibi anajty ca' capxymidooy je Dios y'ayucnajtzcaxxiybi, huädz ajcxy ytigoydähuipy, e tüg jiibicy ajcxy idipy ma judíojäy ajcxy yajpaady."

²⁴Chi Pedro yjacmina'n:

—Jadu'n jada tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcaxxiybi, chondacy ma Samuel ixti ma jacjadyiini ajcxy, ñigapxtay ajcxy jadu'n nej cham ytuñyii yjadyii. ²⁵Yi Dios y'ayucnajtzcaxxiybi ajcxy, miich je' anajty ajcxy mmij'ap mmijteedy. E je ayuc huidibi Dios yajnimay Abraham ycuydunaamyb

miid miich ajcxy co jadu'n ymina'n: "Ngonúucxibich tüg'óciy naaxhuiñyäjy miid tüg miich m'ap m'oc." ²⁶Co Dios y'ung y'o'cy, chi Dios yajjugypijcy jadüg'oc, e quejxy jayijp ma miich ajcxy, jigix xyconúucxixipy, etz jigix nidüg'óciy miich ajcxy m'ixmadzipy yi mjiibichuinma'n.

Pedro etz Juan ma tungmiidpi yhuinduu

4 Pedro etz Juan jimni anajty tzachmiidmiydaaccixy je mayjäy ajcxy, co oy miingixy je judío teedy ajcxy, miid je soldado huindzin, je tzajptijc cuend'ajtpi etz miid saduceojäy. ²Ooy ajcxy anajty yjotmätcixy co Pedro etz Juan yaj'ixpijccixy anajty je mayjäy etz nimaaygixy co yi öcpi jugypigipy yi' ajcxy, com co Jesús yjugypicy co y'o'cy. ³Chi je tungmiidpi ajcxy majch Pedro etz Juan, e chi ajcxy pidacy pujxtigoty ixti com jabomni, com ti anajty chu'iiñ. ⁴Mayjäy ajcxy huidibi anajty ti amido'ijtcixy je Pedro y'ayuc ymibijc ajcxy. E hue' je mibijcpidijc, ac yëdijctijcpi, yajmichomujcy jahueen ycamigoox mflity.

⁵Je com jabom ajcxy ñaymújccii jim Jerusalén judíojäy tungmiidpi, je mijjäydijc etz yi escribas. ⁶Nañ jadu'n jim anajty Anás huidibi anajty ane'mb je teedy ajcxy, etz je Caifás, je Juan, je Alejandro, etz tüg'óciy teedy mjtungmiidpi yjugymigüg. ⁷Chi ajcxy pidacy Pedro etz Juan cuje'amy ma anajty ajcxy ñaymugyii, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich ajcxy ti xymöy cötujcin co jada jadu'n ti mdungixy?

⁸Huin'it Pedro ymiid anajty Espíritu Santo ma yjot yhuinma'n, chi yminañ:

—Miich ajcxy tungmiidpi etz judíojäy mijjäydijc, ⁹yi' iich miich ajcxy cham xyaj'amidoob yi oybi tiibi yajtuñ ma tüg pa'mjäy e nejhuíhúaangixy nej ti chögy. ¹⁰Cham nimiydactäyich ma miich ajcxy mhuinduu, jaydëbi ajcxy nejhuíydähuipy tüg'óciy judíojäy, co jadayaabi jäy huidibi anajty tecyma'tpi, cham yajpaady ya ma miich ajcxy mhuinduu mic oy, miid je mic'ajt huidibi Jesucristo je Nazaretpi yejcpy, je jäy huidibi miich ajcxy myajcruudzpejt, huidibi Dios yajjugypijc co y'o'cy. ¹¹Yi Jesús jadu'n nipaady nej tüg tzaa oybi, huidibi ajcxy potzpidijc, ca' yajtúngixy co ytijccejcixy. Jesús cham ti paady mijtung ma Dios, jadu'n yi' ni paady nej tüg mij tzaa huidibi ytungbaatp ma poch ytaatz. ¹²Ca' jac ni pin huidibi jëbi xyajnídzoocim ajt n'alma. Jesucristo yi' je' tügpajc huidibi Dios yejc ma jäy ya naaxhuíñ huidibi jëbi xyajnídzoocim ajt n'alma.

¹³Co je mijtungmiidpi ajcxy ijxy midoy jadu'n nej Pedro etz Juan ajcxy huinmic jotmic ycapxcixy, etz nejhuíy co ca' ajcxy y'ixpicyjäyity, chi ajcxy ooy jihuíy huinmay. Nañ yi' ixcajp ajcxy co je' anajty huidibi ajcxy ti miid huidity Jesús. ¹⁴Cha co yjactimjímity anajty je jäy huidibi anajty ti chögy ytinäy miid Pedro etz Juan, paady ajcxy ca'jajty nej midziptzoonipy. ¹⁵Chi je tungmiidpi ni'ane'mdiy huen yajpidzimiyi Pedro etz Juan ma je

mayjäy anajty ñaymugyii, jigix ac jëyi tungmiidpidijc iyöyaangixy capxyöyaangixy Pedro etz Juan ypocy. ¹⁶Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti cham nduunim miid yijiibi jäy ajcxy? Com tüg'óciy jäy huidibi tzinaayb ya Jerusalén ñejhuíyb ajcxy co ti túngixy mijhuinma'n, e ca' huaad iich ajt nminaanim co ca' yjanchity. ¹⁷Tzoc capx'adujcim co ca' huaad ajcxy jacnimiydägipy Jesús jadachambi etz jacnícpxi xii tiempo.

¹⁸Chi ajcxy mijhuoy Pedro etz Juan, chi ajcxy nimay co ca' huaad ajcxy ni nej ocnimiydaacníp, ni ca' jacyaj'ixpigipy miid Jesús yxii. ¹⁹Huin'it Pedro etz Juan y'adzooy:

—Huinmaaygix miich ajcxy ci'm pen tiy'ajt jada ma Dios co iich miich ajcxy ngapxycöbigipy jayijp, ca'ydí yi Dios. ²⁰Com iich ajcxy ca' nni'amonaangixy jadu'n nej iich ajcxy ti n'ixy ti nmidoy.

²¹Huin'it je tungmiidpi ajcxy adzigi'n migapxy Pedro etz Juan, e najtzmazdiíy ajcxy. Ca' ajcxy mihuínma'ñybaty nej tzaachytunipy Pedro etz Juan. Com tüg'óciy jäy yjäymejchpy ycömaayb anajty yi Dios jadu'n nej anajty ti ytuñyí ti yjadyí. ²²Je jäy tecyma'tpi huidibi tzooc co Dios mijhuinma'n ytuñ, ymiid anajty yjimíjt huíxchígüipx naxy.

**Je mibijcpidijc ajcxy pijctzoogixy
ma Dios jotmic'ajt**

²³Chi Pedro etz Juan co yajnajtzmazdiíy, chi ajcxy ñícxy ma ymígügtijc anajty, yajmiidmiydactay tüg'óciy jadu'n nej teedy huindzin etz mijjäydijc

anajty ti ñimáayigixy. ²⁴Co jada ayuc ajcxy midoy nidüg'óciy ajcxy tú'ciy yjot yhuinma'n pidacy, chi ajcxy Dios mibijctzoy yminañ ajcxy:

—Huindzin Dios, miich je' ti m'oyduñ je tzajp, je naaxhuiñybi, je meyy etz tüg'óciy tijaty. ²⁵Miich miid mEspíritu je David myajcapxy, e yi' jadu'n yminañ:

¿Nej co jada naaxhuiñybi jäy chachhuaangixy chachjihuiñyigixy, e yi' jäy ajcxy huinmaaygixy huidibi ca' ytimytiijity?

²⁶Yi reydijc ya naaxhuiñybi midziptzoon ajcxy yi Dios. Etz je tungmiidpi cajn cajn ñaymujci ajcxy, midziptzoon ajcxy Huindzin Dios, etz midziptzoon ajcxy Cristo.

²⁷Com janch co je rey Herodes etz yi gobernador Poncio Pilato ñaymujci ya ma jada cajn miid huidibi ca' yjudíojäyity ajcxy etz miid judíojäy ajcxy, midziptzoon ajcxy yi m'ung Jesús huidi anajty ti mhuin'ixy. ²⁸Yi' ajcxy ti cuydungixy tüg'óciy jadu'n nej miich, Huindzin Dios, ti myajnigödugiy jadu'n nej ytuniyb yjadiyb. ²⁹Jadachambi Huindzin Dios, ix jadu'n nej yi tungmiitpi xychachmijotmá'tcixyich. Mo' yi mdumbi ajcxy jotmic'ájtín, jigix m'ayuc ajcxy capxhuäcxipy amic jotmic, ³⁰e miid miich mmic'ájtín chögipy pa'mjäydijc, tunipy ajcxy tijaty ijpexjt etz mñhuinma'n miid yi m'ung Jesús yxii, huidibi miid huadz yjot yhuinma'n.

³¹Co ajcxy mibijctzoday, chi je naax chuyuy ma anajty ajcxy tügmucy yajpaatcixy, etz

nidüg'óciy yi' ajcxy ymic'ajt mooyi je Espíritu Santo, e yi Dios y'ayuc capxhuäcxixy anajty amic jotmic.

Je mibijcpidijc tú'ciy anajty ajcxy yjot yhuinma'n

³²Je mayjäy huidibi anajty ti mibicy, tú'ciy ajcxy yjot yhuinma'n. Ni pin anajty ycamina'n co naydüg jé'adyii. Hue' anajty yminaangixy co tú'ciy jé'ájtigixy. ³³Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi amic jotmic capxhuäcxxy je tiy'ajt jadu'n nej je Huindzin Jesús yjugypijcy co y'o'cy. E mij ajcxy Dios ypubejti. ³⁴Ma je' ajcxy ca' ni ti yajmayajtcixy, com tüg'óciy tijaty anajty ajcxy ymiid ñaax o ytiyc ytoocpy anajty ajcxy, e yejccixy anajty meen. ³⁵Chi je meen yajcídigiigixy je apóstoles ajcxy e yi' ajcxy moy nidüg nidüg pinjaty yajmayajtp. ³⁶Jim anajty miid je' ajcxy tüg levita jäy huidi anajty yxii José, huidibi ma'xung'ajt ma yi ñaaxjot meyy agujc huidibi yxii Chipre, je huidibi je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi, yxii moy Bernabé, huidibi huimbizim je yajjotcujc'ajtpi. ³⁷Je Bernabé tocy ytundac huidibi anajty ymiid, e chi mimiiñ je meen, e yajcídigi y je apóstoles ajcxy.

Je Ananías etz Safira ajcxy Dios midundigoy

5 Chi jadüg yëydijc, huidi anajty yxii Ananías, miid ytöxyijc, Safira, toogy ajcxy tüg it ytundac. ²Ananías ñayyajnihui'mi jac'anaxy je meen, e yajninicxy Jesús y'apóstoles ajcxy je jac-hueenip, jadu'n nej jihuñy yejctay tüg'óciy,

etz yi' ytöxyijc ñejhuiyb anajty.

³Chi Pedro ñimay Ananías:

—Ananías, ¿nej co myajtuñ je mujcu' yhuinma'ñ, e mhuin'iina'ñ je Espíritu Santo, e ti mbugoñ jac'anaxypi meen nej ti tzoo'adyii yi pidägy tiibi mdoogy? ⁴¿Nej ca' anajty yi' miich mdundac'adyii? E co ti mdoogy, ¿nej ca' anajty je' miich mmeen'adyii? ¿Nej co jadu'n ti mdundigooy? Dios ti mhuin'iiñ, canan jäy.

⁵Co jadu'n midoy, jímiyi Ananías yciday, e chi y'o'cy. E tüg'óciy jäy ajcxy huidijaty nejhuiy, ooy ajcxy chigiïy. ⁶Huin'it ymiñ jadyii yujyeeapidijc, chi ajcxy mo'ñ Ananías ñinícx, e oy ajcxy yajnaaxtigïy.

⁷Codugíig hori naxy, oy ytigïy je Ananías ytöxyijc, e ni ca' nejhuïy anajty ti ti ytuñyii ti yjadyii je ñäy.

⁸Pedro y'amidoohui:

—Yajnimaaygich, ¿nej janch jadu'n ti mdooccixy yi mdundac jadu'n nej ti mgapxcixy?

Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Janch jadu'n ti ndoogyich.

⁹Chi Pedro yminañ:

—¿Nej co ti mnaygápxigixy mhuin'iina'ñ yi Espíritu Santo? Cha ma tíjc'aguu je jäy ajcxy ytinäy huidi oy ti yajnaaxtigïy mñäy, e jadachambi miich ajcxy xyajnicxaam nañ jadu'n.

¹⁰Tim huin'itíy Ananías ytöxijc yciday, e chi y'o'cy. E chi oy ycidägy ma Pedro ytecymijc. Co je yujyeeapidijc ytigïy, chi ajcxy je' paaty ögy. Chi ajcxy yajpidzimy etz oy yajnaaxtigïy ma ñäy ymijc. ¹¹Chi tüg'óciy je jäy ajcxy huidibi Jesús mibijcp etz tüg'óciy huidibi midou

jada nej ti yjadyii ti ytunyii, chi ajcxy ooy chigïy.

Canaag mij'ijxpejt etz tiy'ajt

¹²Je majmetzpi Jesús

y'ayuccapxhuäcxpi ooy anajty ajcxy Dios ymic'ajt yajnicuëxici etz ijxpejt yejccixy ma yi jäy ajcxy. E tüg'óciy jäy ajcxy huidibi Jesús mibijc jabom jabom anajty ñayyöymújcigixy ma Dios ytiyc huinduu huidibi yxii Salomón. ¹³Ca' jac ni pin anajty mijnicxpeda'ñ mijyöyepeda'ñ je' ajcxy. E je jäy ajcxy yjacyajmij'ajtpy huidi Jesús anajty ooy mibijccixyp.

¹⁴Mayjäy oy mibijcni Jesús y'ayuc, yëydijctijc etz töxyjäydijc. ¹⁵Etz ixti pa'mjäydijc anajty ajcxy yajnicxy mijtügucj cijx'aam pidaaccixy, jigix co Pedro ñaxipy jim ycadimjeyty co nicxy y'aa'ap yjäty ma je pa'mjäy. ¹⁶Nañ jadu'n mayjäy chooñ anajty huidijaty huingon ycajp, ymiingixy Jerusalén, miidmiingixy pa'mjäy, etz huidibi ca'oybi miid ma yjot yhuinma'ñ, e tüg'óciy yajtzoocaaayb anajty ajcxy.

Pedro etz Juan yaj'ixhuidijtcixy yajpahuidijtcixy

¹⁷Huin'it je teedy mjtungmiidpi etz huidibi saduceo ijpápcin ymijpidacp ooy ajcxy yajca'oy'ijxy, ¹⁸e co ajcxy majch je apóstoles ajcxy, chi ajcxy pidacy ma je mijpujxtijc. ¹⁹Chi Huindzin Dios tüg y'ángel je huin'it coodz yaj'ahuaach je pujxtijc aguu, yajpidzimy ajcxy, chi ajcxy ñimay:

²⁰—Níxcxix, tinay'ahuiigix tzajtigoty, yajmiidmiydaaccix yi mayjäy ajcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jëbi jäy ajcxy paadipy jugy'ajtin jemybi.

²¹Co jadu'n midoy, chi com jabom ytiigii ajcxy jopyñi tzajtigoty. Jiiby je' ajcxy anajty ñiyaj'ixpijcco'ni.

Chi je teedy miltungmiidpi etz jacpinjaty miid, chi ajcxy capxyñiguejxy yi judíoñäy ymijäydijc etz ixpicytijc co huen junta jadyii. Chi ajcxy capxyñiguejxy huen nicxy yajpidzimiyi jiiby pujxtigoty yi apóstoles ajcxy. ²²Co je policías ajcxy ymejch ma je pujxtijc, ca' ajcxy paady je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy huimbijtni miid tiy'ajt, ²³chi ajcxy nimay:

—Hue' iich ajcxy ti nbaadcixy yi pujxtijc aducy, etz je soldadtijc jim tijc aguuy yjaccuend'ajtcixy. Chi co iich ajcxy nyaj'ahuäch je pujxtijc, ca' iich ajcxy ni pin ti nbaatyich jiiby pujxtigoty.

²⁴Co jadu'n ajcxy midoy, je teedy miltungmiidpi etz je soldado huindzin, etz jacjadyii teedy huindzin ajcxy, chi ajcxy ooy huinmay nej jada y'occogixihuip.

²⁵Huin'it tüg jäy miin huidibi nimaayi ajcxy:

—Je jäy huidibi miich ajcxy mbidac pujxtigoty, chim je' ajcxy tzajtigoty yaj'ixpijccixy yi mayjäy.

²⁶Chi je soldado huindzin miid soldadtijc ñicxy ma yi apóstoles ajcxy jäy yaj'ixpijccixy, chi ajcxy yajnicxy oy'amy, com tzigiiyb anajty ajcxy co je mayjäy chaagädziiyb. ²⁷Co ajcxy yajmiin, chi ajcxy pidacy ma je maytungmiidpi yhuinduu. Chi je teedy miltungmiidpi je apóstoles ajcxy nimay:

²⁸—Hich ajcxy ti ngapx'aducy co ca' huaad m'ocjacyaj'ixpijccixni ma

Jesús yxii. E éti ti mdungixy? Ti myajhuäcxtaaygixy yi m'ixpijcin ma Jerusaléngajp, e iich ajcxy miich pocy xyjátyim yajmihui'mam co Jesús y'o'cy.

²⁹Chi Pedro etz jacjadyii apóstoles ajcxy y'adzooy:

—Copicy iich ajcxy ngapxycöbigipyich yi Dios jayijp ca'ydi jäy. ³⁰Je Dios huidibi iich ajt nmij'ap nmijteedy y'ojadajt, yi' yajjugypijc je Jesús huidibi miich ajcxy myaj'óc cruudzcíxy. ³¹Je Dios Teedy jadachambi hue' Jesús miidty aa'oy'amy jiiby tzajpjoty, e ti pidägy ane'mbi etz yajnidzoocpi jigix yi judío jäy ajcxy yjothuimbidity e yajhuinmeecxipy ajcxy ypocy. ³²Hich ajcxy tiy'ajt nyejcpy miid jada ycixpi, etz nañ jadu'n je Espíritu Santo huidibi Dios ymooyb pinjaty capxymidoohuip.

³³Co je jäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcoty, chi ajcxy jayaj'öga'ñ. ³⁴Huin'it ytinayigy ma je naymujtac tüg fariseojäy, hue' anajty yxii Gamaliel, hue' je' anajty Moisés yley ñihuindzin'ajtip. E jäy ajcxy ooy anajty yajmij'ajtcixy je Gamaliel. Chi je' ni'ane'mdiy co huen yajpidzimiyi tzojcyi jiiby tiba'y je apóstoles ajcxy. ³⁵Chi Gamaliel nimay yi tungmiidpi ajcxy:

—Judío yëydijctijc ajcxy, íxcim ti mdungixy miid jada jäy ajcxy.

³⁶Jäymetz miich ajcxy co jecy'ajty je Teudas ypidigy yminañ co je' ymijity yjanchity, e chi ypanicxi oy nimidaax migo'pxti yëydijc. Chi ajcxy yaj'o'ci, chi tüg'óciy huidibi anajty ti ypanicxyii yöyhuäcxtay, e jadu'ñyi je' ajcxy ñitigoyday.

³⁷ Jacnamni je huin'it xii mina cajpjäy anajty ñecypejtcixy, ypidïgy Judas huidibi tzon Galilea. Mayjäy ypanicxi; nañ jadu'n ajcxy yaj'o'cy, e tüg'óciy jäy huidibi panicxy jadu'nyi ajcxy yöyhuäcxtay. ³⁸Paady iich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy, ixmajtzcix yi apóstoles ajcxy, e ca' mmijyöybejtcixy. Peni jäy yi y'ayuc ytiy'ajt huidibi ajcxy ymiid, cixip tigoyip yi'. ³⁹Pen Dios y'ayuc ytiy'ajt yi' ajcxy ymiid, ca' ajcxy mjadipy nej myajcödigóoygixyipy. Jaty nayguend'ájtigixy, ca' jecyity co Dios anajty miid mdziptungixy.

⁴⁰Nidüg'óciy ajcxy jäygidacy Gamaliel ycapxhuñin. Huin'it ajcxy mijhuoy yi apóstoles ajcxy. Chi ajcxy tzaachytuñ, chi ajcxy cï'ajty, etz capx'adujcy co ca' huaad Jesús y'ayuc jaccapxhuäcxip. Huin'it ajcxy najtzmadziy. ⁴¹Je apóstoles ajcxy ypidzimy ajcxy ma tungmiidpi ajcxy yhuinduu ooy yjotcujcity co Dios jadu'n ti aa'ixiy co huen tzaachytuñii miid Jesús yxii ycixpi. ⁴²E ooy ajcxy yaj'íxpjccixy etz nimiyaaccixy Jesucristo jabom jabom jadu'n tzajtigoty nañ jadu'n majaty tijc.

Chi ajcxy yajnïbejty huixtujc mutztungmiidpi

6 Je huin'it xii ajcxy huidibi ixpijcp Jesús y'ayuc ñigi anajty ñimayiy'adiitzcixy. E huidibi anajty capxp griego ayuc ytigiiy nayñigápxip miid huidibi judío y'ayuc capxp. Yminaangixy co yi griegojäy co'ögy töxyjädiyc, ca' anajty ajcxy paady quipxyjaty miid je judíojäy co'ögy töxyjäydiyc caayin uucin jabom jabom. ²Huin'it

yi majmetzpi apóstoles ajcxy yajnaymujctaayi je jäy huidibi Jesús mibijcp, chi ajcxy yminañ:

—Ca' huaad iich ajcxy Dios y'ayuccapxhuäcxin n'ijxmajch, e ñicxyich caayin uucin yajhuäcxcixy.

³Paady miich ajcxy migügtijc nayhuin'íjxigix huixtujc yëdyjctijc huidibi oy yajmij'ajtni Dios, huidibi huädz oy yhuinma'ñ ymiid, huidibi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt miid, e huen ajcxy tung'adiib jada tung. ⁴Iich ajcxy njacmibijctzohuamy Dios, etz iich ajcxy njacyaj'ixpïgamy Dios y'ayuc.

⁵Tüg'óciy ajcxy jäygidacy je' ayuc. Chi je mayjäy huin'ijxy Esteban huidibi ymiid ooy ymibijcin, etz ymiid Espíritu Santo. Nañ huin'ijxy ajcxy Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, etz Nicolás. Nicolás ca' je' anajty yjudíojäyity. Hue' je' anajty choon jim Antioquía, jécyip anajty jïptigiyiñi judíojäy ytiy'ajt. ⁶Chi ajcxy yajnicxy je jäy ma je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy je apóstoles Dios mibijctzoy e cñixajy ajcxy.

⁷Je Huindzin Jesús y'ayuc ñigi anajty jäy tzachnejhuiñi. E je mibijcpidiyc ñigi anajty ajcxy chachnimayiiñi jim Jerusalén, ixti may judío teedy ajcxy ymibijcy.

Majch ajcxy Esteban

⁸Je Esteban ymiid anajty Dios ymic'ajt etz y'oy'ajt e oy mijhuinma'ñ tuuñ, etz yejcy ixpejt ma jäy ajcxy. ⁹Huin'it xii nijëjity ixpicytijc ooy ñay'ijxquípxigixy y'ixpijcin miid Esteban jim ma judíojäy ajcxy ñaymujctac huidi anajty yxii Libertados. E jim anajty

Cirene jäy, Alejandría jäy, Cilicia jäy, etz huidibi tzomb jim Asia ñaaxjot. ¹⁰Ca' ajcxy mimadacy Esteban com hue' je' anajty ycapxy miid yhuijy'ajt ycuje'ajt huidibi je Espiritu Santo anajty mooyip. ¹¹Chi Esteban ymidzip ajcxy mujuy jäy huidibi jëbi ñihuambety Esteban, co ti anajty ooy ycapxtigooy etz ni'o'jy Moisés etz Dios. ¹²Jadu'n ajcxy yajyuumi'gy yaj'oxi'gy yi jäy mijjäydijc, etz huidibi ajcxy yaj'ixpijcp Moisés yley. Chi ajcxy mimadacy majch ajcxy Esteban, yajnicxy ajcxy ma je judío'jäy ymijtungmiidpi etz ixpicytijc ñaymújcigixy. ¹³Chi ajcxy ixtaayi jäy huidibi ñihuambediib, chi ajcxy yminañ:

—Jada Esteban jibic nigapxy yi Dios ytijc etz Moisés ytiy'ajt. ¹⁴Ti iich ajcxy midoy co ymina'ñ co Jesús je Nazaretpi yjidamy je Dios ytijc, e yajtigadza'ñ Dios ytiy'ajt jadu'n nej Moisés ajt xymooyim.

¹⁵Huin'it je judío'jäy tungmiidpi e tüg'óciy jäy nej anajty ajcxy jim iñaaygixy huindixpejty ajcxy Esteban. E chi ajcxy ixi yhuiñyjijp jadu'n anajty quëxigxy nej y'ángel yhuiñyjijp.

Esteban ñaygohuaani ma tungmiidpi yhuinduu

7 Huin'it je teedy mijtungmiidpi yaj'amidooy Esteban:

—¿Nej janch jadaji?

²Chi Esteban y'adzooy:

—Migügtijc ajcxy etz mijjäydijc ocmidoogix. Iich ajt nDios mijpi janchypi nayquëxici ma iich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty co anajty jim

ity Mesopotamia ñaaxjot, ca'ni anajty chinaydacpicy jim Harán.

³Chi Abraham Dios ñimaayi:

“Ixmatz mnaax mgajp etz tüg'óciy m'amigügtijc, e nicx ma yi naaxjot huidibi myajni'xihuamyb.”

⁴Chi Abraham choon ma yi Caldea ñaaxjot, e nicxy tzi'aydacpijcp jim Harán. Co yteedy oy y'o'cni, chi Dios Abraham yajmiin ma jada naaxjot ma miich ajcxy cham mdzinäy. ⁵E ca' Dios moy Abraham jada naaxjot ya, ni ca' ma yhuäcxtägiy. Hue' je' janchtiy yaj'ahuaniy co möhuaaniy y'ap y'oc, e co anajty je' ajcxy jëdiib. Oyñi anajty Abraham ca' y'ung miidity co Dios ymigapxi. ⁶Nimaayi Dios co y'ap y'oc y'adzinähuip ajcxy ma huingjäy ñaaxjot, etz chi ajcxy ytumbi'adiiyb etz chaachytuniyb midaax migo'px jimijt. ⁷Nañ jadu'n Dios nimay Abraham: “Ndzaachytunipyich je naax cajn ma yi m'ap m'oc anajty ytumbi'adyi. Chi choonip ajcxy jim, e chi xymidunipyich ma jadayaabi it.” ⁸Dios ytuun tüg capxytuunin miid Abraham, co huen ajcxy yajtiy'ajtti'huip. Paady co Abraham y'ung Isaac yma'xung'ajty coductujc xii ajcxy oy tiy'ajtti. Nañ jadu'n Isaac ymang Jacob, e Jacob yi ymang nimajmetzpi ajcxy, huidibi ajcxy ñi'ap'ajty yi nimajmetzpicyp Israel ycajp.

⁹Chi Esteban yjacminañ:

—Je' ajcxy Jacob ymang, iich ajt nmij'ap nmijteedy, ymi'ijxtinaayb anajty ajcxy y'uch José. Chi ajcxy José toocy, chi je' yajnicxi jim Egipto, per Dios miid anajty y'ity José, ¹⁰etz nihuañ yajtzoocy ma

ayo'n jotmay. Chi Dios moy ixpícin jigix cōmay ypidzimipy ma Faraón, je Egipto jāy yrey. Chi je rey José tung moy huen ane'my je Egipto naaxjot etz ane'mipy je rey ytijc.

¹¹Huin'it xii ymiñ mijyuu mij'ayo'n jim Egipto etz jim Canaán ñaaxjot. Je huin'it xii iich ajt nmij'ap nmijteedy ca' anajty ajcxy paady ti ycayipy. ¹²Co Jacob oy nejhuüy co jim Egipto yajpaady jim trigo, chi jim quejxy ymang ajcxy trigo juuybi. Je' ajcxy huidibi iich ajt nmij'ap'ajtim nmijteedy'ajtim. Chi ajcxy y'oy tügtecy trigo juuyb. ¹³Je mimejtz'ocpi co ajcxy oy trigo juy, huin'it José ñayñigapxi ma y'ajch ajcxy. E chi je rey nejhuüy pinjāy je' anajty je José. ¹⁴Chi José capxyñiguejxy huen cidaaccixy jim Egipto yi' yteedy Jacob miid tüg'óciy yjuugy ymigüg. Hue' anajty ajcxy ñaybaattáayigixy nidugi'px majmocx jāy. ¹⁵E jadu'n yjajty co Jacobo oy chinaydacpicy jim Egipto. Jim oy comjegy y'o'cni. Nañ jadu'n jim ajcxy y'o'cy may iich ajt nmij'ap nmijteedy. ¹⁶E chi Jacob yjuugy ymigüg com jegy yajpidzimy Jacob ypajc ma ñaaxtigy, e chi ajcxy yajnicxy jim Siquem, oy pidaaccixy ma je o'cpi jut huidibi Abraham anajty ti juy meenygixy ma Hamor ymang jim Siquem.

¹⁷Chi Esteban yjacminañ: —Ytimypadaanipy anajty tiempo nej anajty Dios ti yaj'ahuanñy Abraham. Ti anajty yi judíojāy ooy ymayiyni jim Egipto. ¹⁸Chi oy jadüg rey ytigiñy ane'mbi huidibi ca' ix'y'adyii José. ¹⁹Je rey yhuin'iñ iich ajt nmij'ap nmijteedy, e oy

ajcxy chaachytuun. E chi ane'my co huen y'ung ajcxy ñiguecytaaygixy huidibi anajty ajcxy ma'xung'ajtp, jigix y'ó'ccixipy. ²⁰Huin'it tiempo oy yma'xung'ajty Moisés, je huidibi ooy Dios jāygidacy. Chi Moisés ytaj yteedy tugiig po' yajyeeci ma ytijc. ²¹Co ajcxy yajñigueeci, chi je rey ñiix je' agondigiñy, e yajyeegy jadu'n nej yci'm'ung. ²²Paady Moisés ixpíjcy tüg'óciy jadu'n nej Egipto jāy anajty ajcxy y'ixpicyty, e ooy ymadacy miid y'ayuc etz miid ytung.

²³Co Moisés anajty miidity huixchiguipx jimijt, chi pidacy yhuinma'ñ co nicxy ixa'ñ je' y'amigügtijc je Israel y'ap y'oc. ²⁴Chi Moisés ijxy co tüg egipciojāy chaachytuñyi tüg je' y'amigüg. Chi Moisés yaj'o'cy je egipciojāy, yaj'ahuimbijty nej anajty y'amigüg yajtzaachytuñ. ²⁵Hue' Moisés tijy co je' y'amigügtijc ajcxy huen nejhuüy huinjihuüy co Dios nihua'naanip ma ymidzip miid Moisés ycixpi. Chi ajcxy ca' huinjihuüy co Moisés nihua'naanip. ²⁶Com jabom Moisés paty mejtz Israel jāy chachtziptungixy. Chi Moisés jayajxemañ je tzip, chi nimay: “Miich ajcxy nay'amigüg'ajtip, ¿nej co mdziptungixy miich ajcxy miñ xyipy?” ²⁷Je huidibi anajty ymigüg tzaachytuumb huin'it najtztijñy Moisés, nimay: “¿Pin ti xypidägy huindzin etz tiydumbi ma iich ajcxy? ²⁸¿Nej xyaj'ögaamich jadu'n nej axiy myaj'o'cy yi egipciojāy?” ²⁹Co Moisés jadu'n midoy, chi yqueegy, ñicxy jim ma Madián naaxjot. Moisés jegy y'adzinaay jim Madián naaxjot, e jim oy ypicy. Chi ytöxyjcy paty metz ymang.

³⁰Huixchiguipx jimijt naxy, huin'it jim adügtuum ma je cop huidibi yxii Sinaí, ñayguëxici tüg ángel jinjoty ma tüg quipymang huidibi anajty tzachtooyb. ³¹Chi Moisés ooy jihuüi huinmaay miid je' ycixpi huidibi anajty y'ijxyp. Co oy mihuingoñ, chi midoy co je Huindzin Dios ñimäyii: ³²“Hich Dios huidibi mmij'ap mmijteedy ajcxy Abraham, Isaac etz Jacobo Dios'ajtpy.” Chi Moisés chiuygoty, ca' anajty ocjac-huindixpedaani. ³³E je Huindzin Dios nimaayi: “Jen mgig, com je it ma miich mdinäy, Dios yi' y'it. ³⁴Hich ti n'ixyich njäyich nej tzaachypi paatcixy jim Egipto. Ti nmidooyich co y'ajcxy yäxy ytinäy miid je tzaachypi ycixpi. Ti ngidägyich co ajcxy ngohuaanip. Hich miich nguexamyb jim Egipto ma yi Israel jäy ajcxy.”

³⁵Chi Esteban yjacminañ:

—Co Moisés oga'n ñicxy ma iich ajt nmij'ap nmijteedy ca' ajcxy cöbijcy huen y'ane'miüy, chi ajcxy yminañ: “¿Pin ti xyñimäy co iich miich ajcxy nhuindzin'adiiyb?” Co mimetz'ocpi Moisés ñicxy ma yi Israel jäy, je taabi anajty je ángel ti ymigapxyii jinye'ñ agujc, chi ajcxy cöbijcy. ³⁶Je Moisés je' yajpidzim iich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jim Egipto. Moisés ytuun oy mijhuinma'ñ etz ijxpejt huixchiguipx jimijt jim Egipto, jim ma tzaptz mejy, etz jim ma mijtigäduum. ³⁷Je Moisés huidibi jecy'ajty nimay je Israel jäy: “Dios y'ijxtihuipy tüg jäy ma miich ajcxy m'ap m'oc huidibi najtzcaxihuipy yi' y'ayuc, jadu'n nej ti xy'ijxtiüyich ma miich ajcxy. M'amido'ijtip

ajcxy yi' y'ayuc.” ³⁸Je Moisés jim je' anajty mijtigäduum miid je mayjäy. Chi jim je Dios y'ángel miid miydacy ma je cop huidi yxii Sinaí, etz Moisés yajnax Dios y'ayuc ma iich ajt nmij'ap nmijteedy. Moisés ycöbijc Dios y'ayuc huidibi jugy'ajtin huinixiibi miid, etz jayhui'my miid iich ajt ycixpi.

³⁹Chi iich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajtpy ca' anajty ajcxy capxcöbigaangixy Moisés, ca' anajty cöbijccixy je' y'ané'min, chachhuimbidaangixy jim Egipto. ⁴⁰Chi ajcxy Aarón nimay: “Ndzojcypich ajcxy co miich oyduñ tüg Dios huidibi iich ajcxy xyhuinhuoohuip, com ca' nnejhuüiyim ti jada' ti yjadyii je Moisés huidibi ajt xyajtzoönim Egipto ñaaxjot.” ⁴¹Chi oyduñ ajcxy tüg huajmang. Chi huindzigiüy ajcxy je huajmang huidibi anajty ti yajcojcixy, e ooy ajcxy mijotcujc'ajty huidibi ci'm anajty ti yajcojy. ⁴²Huin'it xii ajcxy Dios y'ixmajtzi, huen ajcxy ojadaty yi xii, yi po' etz madza'. Com jadu'n Dios y'ayuc cojaaybi cojaay co Dios jadu'n yminañ:

Israel jäy ajcxy canan iich je' huidibi ti mhuindzigiüyigixy jim mijtigäduum huixchiguipx jimijt.

⁴³Ti mgiyníxcixy Moloc ytije etz yi Renfán ymadza', tzadzech, quipychech etz oori oyduñ huidibi miich ajcxy ci'm myajcoj huidibi anajty ajcxy m'ojadadamy. Paady iich miich ajcxy nyajpidzimaangixy ma yi mnaaxjot, e nguexaangixy jiguem jim Babilonia nínaxy.

⁴⁴Chi Esteban yjacminañ:

—Jim mijtig'uum iich ajt nmij'ap nmijteedy ymiid anajty cochactijc ma anajty ajcxy Dios huindzig'äy. Jiiby anajty ajcxy yujcc'äy je tzaa ma Dios ytiy'ajt ycojaayity. Je cochactijc ajcxy ycoj jadu'n nej anajty ti yaj'ane'myii Moisés, e nej anajty yajni'ixiyii nej tunipy. ⁴⁵Iich ajt nmij'ap nmijteedy mihui'm je cochactijc, e iich ajt nmij'ap nmijteedy huidibi miin ma jada naaxjot miid Josué, chi mimiin ajcxy je cochactijc je taab ajcxy mimadacy je ymidzip canaag'agajp. Dios yajpidzim je' ajcxy ymidzip ma je naaxjot, jigix yajcidigihuip iich ajt nmij'ap nmijteedy. Yajtuun ajcxy je cochactijc, ixti cooni David ytigiiy ane'mbi. ⁴⁶Dios yjäygidaac je rey David, e David yjacoja'n anajty tüg tijc oyduñ ma jëbi yaj'ojadaty yajhuindzigiiy Dios, je Dios huidi Jacob mijpidac jecy'ajty. ⁴⁷Per Salomón je' oy cojy Dios ytiyc. ⁴⁸Oy yi Dios tzajpjotyti ca' chinäy ma yi tijc tiibi jäy cojy. Jadu'n nej je Dios y'ayucnajtzcaxiiybi jecy'ajty jaybety co Dios jadu'n yminañ:

⁴⁹Je tzajp hue' je' iich n'ane'mdac, jada naaxhuiñybi iich ndecypocxtac. ¿Ti tijc iich miich ajcxy xycojaanip? ¿Ma je it huidibi it ma iich jëbi nbocxy?

⁵⁰¿Nej cay iich ti n'oydundäy tüg'óciy?

⁵¹Miich ajcxy ooy mjotjuuñity, ca' mgapxymidoy Dios. Jadu'n Esteban yjacminañ:

—Jadu'n miich ajcxy mjot mhuinma'n miidity jadu'n nej

jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuiyi. Miich ajcxy játyim midzip'ajtpy je Espíritu Santo. Mdügiyb ajcxy miid mmij'ap mmijteedy. ⁵²Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy chaachytuun tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcaxiiybi. Yi' ajcxy yaj'o'c Dios y'ayucnajtzcaxiiybi huidibi jayijp'aty najtzcaxiiy co yminañ tüg jäy huidibi tudägyip. E co je tudägy jäy ymiin, chi miich ajcxy agojiix myaj'o'cy. ⁵³Je Dios y'ángel miich ajcxy xymooy je Dios ytiy'ajt, e ca' ajcxy mgöbjicy.

Yajtzaagögätcixy Esteban

⁵⁴Co je mayjäy midoy jadu'n nej Esteban yminañ, chi ajcxy mijotmätcoty Esteban, chi ytigiiy ajcxy tiitzmucxpi tiitzqueetpi. ⁵⁵E chi je Esteban jihuuiy je Espíritu Santo ma yjot yhuinma'n, chi chajp'ijxy, e ijxy yi Dios y'oy'ajtín etz ijxy Jesús ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy. ⁵⁶Chi Esteban nimay je mayjäy:

—iIjxcix! N'ijxypich yi tzajp ahuädz, e n'ijxypich je jäy huidibi tzoön tzajpjoty ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy.

⁵⁷E chi je mayjäy ajcxy ytätz'ac amo'cxy, chi ajcxy ytigiiy huambi jihuuiybi, e chi ajcxy nimujcy yajmujcy Esteban. ⁵⁸Chi ajcxy yajpidzimy Esteban cajppa', je' oy cögätcixy. Je tiy'ajt yejcpi huidibi jadu'n idiitz, chi yjocxhuit ajcxy yajmihui'my tüg yeeg'anäg huidibi anajty yxii Saulo. ⁵⁹Jim anajty ajcxy Esteban tzachätcixy. Chi Esteban Dios mibijctzoy, yminañ:

—Huindzin Jesús, cöbjicigich n'alma.

⁶⁰Huin'it ycoxtinay'ahuiiy, e chi yaaxqueegy mic yminañ:

—Huindzin, ca' mbocy ixipy nej ajcxy xytuñich.

Co jadu'n Esteban yminanday, chi oy y'ögy.

Saulo pahuidijttägy ooy mibijcpidijc

8 Saulo ytuun quipxycapxy miid huidibi ajcxy yaj'oc Esteban.

Huin'it xii yaj'ixhuidijt yajpahuidijt pinjaty anajty Jesús mibijcp jim Jerusalén. Tüg'óciy je jäy ajcxy huidibi Jesús mibijcp anajty yqueec-huäcxtay, ñicxy ajcxy jim Judea ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Jëyi je majmetzpi apóstoles ajcxy jac-hui'miïy.

²Nijëjity yëydijc huidibi Dios huindzigiiyb oy yajnaxtigiiy Esteban. E ooy ajcxy jotmay jihuuiy, yaaxy ajcxy miid je' ycixpi. ³Chi Saulo ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty huidijaty Jesús mibijcp etz tijc tijc anajty yajpidzimy pahuich pajuguty yëydijctijc etz töxyjäydijc, e pidaaccixy anajty pujxtigoty.

Jim Samaria ajcxy capxhuäcxy Dios y'ayuc

⁴Je huidi ajcxy queec-huäcxtay ycapxhuäcxyp anajty ajcxy Jesús y'ayuc huen tim ma'amy huidijtcixy.

⁵Nidügti huidibi anajty yxii Felipe ñicxy jim Samaria, ytigiiy y'ayuccapxhuäcxpi, yajnimay ajcxy Cristo ytiy'ajt. ⁶E je jäy ajcxy ñayyömuji nidüg'óciy ajcxy y'amido'ijtcixy janch amoñyi jadu'n nej Felipe anajty ymiydägy e ijxyp anajty ajcxy je mijhuinma'ñ huidibi Felipe anajty ytumyb. ⁷Com may anajty jäy jim huidibi miid ca'oybi

ma yjot yhuinma'ñ, e tzoocp anajty ajcxy. E co je ca'oybi anajty ypidzimy ma je jäy, chi je jäy ooy yjacyaaxqueecy. Etz ñañ mayjäy anajty chögy huidibi ca' yci' ytec yücxy etz tecyma'tpi. ⁸E jadu'n je mayjäy ajcxy anajty jim ooy yjotcujcity.

⁹Jim anajty tüg yëydijc huidibi anajty yxii Simón huidibi anajty ti ni'ixpigiiy huijyjäy huinma'ñ, e ooy anajty may Samaria jäy huin'iiñ, ymina'ñ co je' anajty ymijity yjanchity. ¹⁰Tüg'óciy jäy anajty oy amido'ijtcixy Simón y'ayuc, pi'ctijc etz mij'anäctijc, e yminaangixy: —Jadayaabi yëydijc ymiid jada Dios ymic'ajt.

¹¹Ooy anajty je jäy ajcxy Simón mijnicxpejtcixy, com miid je mañ'ajt anajty jecy ti chachhuin'finigixy. ¹²Co je Samaria jäy mibijcy je ayuc jadu'n nej Felipe ñimiydacy Dios y'ané'min etz Jesucristo, chi ajcxy ñiibejty yëydijctijc etz töxyjäydijc. ¹³Etz je Simón, je huijyjäy, ñañ jadu'n mibijcy e ñiibejty. Chi Simón puyöyiiy Felipe, ooy jihuuiy huinmaay jadu'n nej je mijhuinma'ñ huidibi anajty Felipe ytumyb etz jadu'n nej anajty Dios ymic'ajt ijxi.

¹⁴Co ajcxy je majmetzpi apóstoles ajcxy, huidi anajty jim Jerusalén, nejhuuiy co je Samaria jäy anajty ti cöbijccixy Dios y'ayuc, chi ajcxy quejxy jim je Pedro etz Juan. ¹⁵Co Pedro etz Juan yja'ty jim Samaria, chi ajcxy Dios mibijctzoy miid je mibijcpidijc ycixpi, jigix ajcxy ymöhuiiyb je Espíritu Santo. ¹⁶Com ca'ni anajty je' ajcxy ñicidägyii, jëyi anajty ti ñiibejtcixy ma Huindzin

Jesús yxii. ¹⁷Huin'it Pedro etz Juan cñixajy ajcxy, e chi je Espíritu Santo y'adigiyy yjottigíyy ajcxy.

¹⁸⁻¹⁹Co Simón ixxy co je Espíritu Santo y'adigiyyi yjottigíyyi co yi apóstoles ajcxy ycñixajy, chi Simón yaj'ahuaníyy je' ajcxy meen, yminañ:

—Mooygich nañ jadu'n yi mic'ajt jigix co ngñixájibich hueñypínity nañ jadu'n jébi ajcxy je Espíritu Santo y'adigiyyi yjottigíyyi.

²⁰Chi Pedro nimay Simón:

—Mi'ögíhuipy miich mmeen, miid co mhuinma'ñ ti mbidägy co meen'ygix mbada'ñ je huidibi Dios ñiyejcp. ²¹Com miich ca' xypaady jadayaabi tung, com miich mjot mhuinma'ñ ca' ytuädagity ma Dios. ²²Jothuimbit e ixmatz yi mjibic-huinma'ñ, e mibijctzou Dios, ca' jécyity xyhuinmeecixpy jadu'n nej jibic mjot mhuinma'ñ mmiidity. ²³Com janch ta'm miich mjot mhuinma'ñ, e yi jibicpi hue' xymiidity mach.

²⁴Chi Simón y'adzooy:

—Mibijctzou je Huindzin Dios miid iich ycixpi, jigix ca' ti xyjadipych jadu'n nej miich ti xyñimäyich.

²⁵Co Pedro etz Juan tiy'ajt yejcy etz capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Samaria, chi ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. Chi ajcxy canaag agajp ñaxíyy jim Samaria ñaaxjot, e capxhuäcxy Dios y'ayuc nej ajcxy y'alma nüdzoocin paadipy.

Felipe miid je Etiopía jäy

²⁶Huin'it xii Huindzin Dios y'angel migapxy je Felipe, nimay:

—Tzoon ya, nicx ma madzäcruudz ypidzimy, ma je tü'aa huidi tzomb

jim Jerusalén huidibi nicxp jim Gaza.

Je' je' je tü'aa huidibi adügtuum najxp. ²⁷Felipe tim janitzon e ñicxy, e tü'am naybaatti miid tüg Etiopía jäy. Hue' je' anajty eunuco, mijtungmiid jim Etiopía. Yi' je' tesorero'ajt anajty ma je töxyjäy huidibi anajty yxii Candace huidibi anajty ane'mb jim. Je eunuco jim anajty ti y'oy Jerusalén Dios ojadaftp. ²⁸E chi yhuimbijtni anajty ma ycajp, iñaayb anajty carretijoty yam chachnecycapxy. Hue' anajty chachcapxyp je Dios y'ayuc huidibi Isaías ycojaay. ²⁹Chi je Espíritu ñimay Felipe co huen nicxy najtzpadíy je carreti ma je eunuco anajty y'iñäy.

³⁰Co Felipe mihuingoñ je carreti, chi midoy co je jäy anajty capxy je necy huidi Isaías yjaay, chi y'amidooy:

—¿Nej mhuinjihuñiyb huidibi mgapxyp?

³¹Chi je jäy y'adzooy:

—¿Nej iich nhuinjihuñiipy pen ca' pin xyajnimäyich?

Chi je eunuco nimay je Felipe co huen miid iñäyí carretijoty.

³²Je huidibi anajty je eunuco chachcapxyp jadu'n je' anajty yminañ:

Jadu'n ajcxy nicxy yaj'ögy nej jäy borregi nicxy yaj'ögy. Je' amoñ'ijty jadu'n nej borregi amoñ'ity co jäy nime'pxy. Ni tüg'aa huam ycaminañ.

³³Ti jäy yajtzöyduñyí, ca' ajcxy a'ixíyy co yjanayñigapxtüdaani. Ni y'ap y'oc ycaca'ty pin ocnigapxtüdiib. Co yaj'öci, chi chooni ya naaxhuñ.

³⁴Chi je eunuco y'amidooy Felipe:
—Tunmay'ajt yajnimaaygich pin
jada ayucnajtzcaxhiybi ñimiydacpy,
¿ci'm ñayñimidyägyi o ji jada
huingbi pin nimiydacpy?

³⁵Chi Felipe yajtzondacy je
ayuc capxtiicxin ma jadayaabi
Dios y'ayuccojaaybi ñecy. Chi
yajmiidmiydaaci nej Jesús yajty
y'ayoy. ³⁶Co ajcxy ñajx ma tüg nii,
chi je eunuco yminañ:

—Cha nii, ¿nej ca' iich jëbi huaad
nniibetyi?

³⁷Chi Felipe y'adzooy:
—Pen mmibijcpy Jesús miid
tüg'óciy yi mjoy mhuinma'n jëbi
nniibety.

Chi je jây y'adzooy:
—Nmibijcpyich co Jesucristo Dios
yi' y'ung.

³⁸Chi je eunuco nimay je carreti
huindzin co huen yajtinayxipy je'
carreti. Chi nimetz ajcxy ñicxy
ma nii, e chi Felipe yajniibejty je
eunuco. ³⁹Co ajcxy ñiibidzimy,
chi je eunuco ijxtigoy je Felipe.
Jadu'ñyi je Huindzin Dios y'Espíritu
yajnixi. E chi je eunuco ytü
yajyöyñi jotucj. ⁴⁰Felipe yajpaty
jim Azoto, chi ñajxy cajp cajp
capxhuäcxi Jesucristo y'ayuc ixti
yja'ty jim Cesarea.

Saulo yjothuimbijty

9 Ooy Saulo tzach'ixhuidijty
pahuidijty Jesús yjây,
y'ahuändacy ooy, e yaj'öga'n
anajty ajcxy. Paady oy ixy je teedy
mijtungmiidpi, ²pijctzoy cötújcin,
co anajty ñicxa'n jim Damasco
ma yi judíojäy ajcxy ñaymujctac,
madza'n pinjaty Jesús y'ayuc
mibíjcp. Saulo yajmiina'n anajty

ajcxy mach jim Jerusalén huen
yëydijctjcity huen töxyjäydjcity.

³Jim anajty Saulo ñicxy mihuingoñ
je Damasco cajp. Huin'it jotcömoñyi
je tiicxin huidi tzomb tzajpjoty,
ñigidaaci jühuidity je Saulo.

⁴Huin'it Saulo yciday, e midoy co
ñimäyii:

—Saulo, Saulo, ¿na'amy co
ychachpahuidijttägyich?

⁵Chi Saulo yajtiy:

—¿Mbin miich, Huindzin?

Chi midoy co y'adzoyii:

—Iich je' Jesús, je huidibi miich
mdzachpahuidijttacpy, ci'm
nayyajtzaachytunyii jadu'n nej
huajyuub co jipconebi'y huidi miid
ñuumygumyii.

⁶Chi Saulo chiyuygoty
chachchigiïy, e yminañ:

—Huindzin, ¿ti mdzojcpy
ndunipyich?

Chi je Huindzin Jesús ñimaayi:

—Pidig etz nicx cajpjoty, e jim
nyajnimähuipy ti jëbi mduñ.

⁷Je yëydijctjcity huidibi anajty Saulo
ymiid ooy ajcxy ñay'adzigiïy, co
midoy je' ajcxy ayuc e ca' ajcxy ni pin
ma y'ijxy. ⁸Chi Saulo ypidigy, e co
huindicxiñi ca' pin ma oc'ijxni. Chi
ajcxy majch Saulo ma yci', e chi ajcxy
huijtznicxy jim Damasco. ⁹Tugiig xii
Pablo jim y'ijty huiintz, ca' ycaay y'uucy.

¹⁰Jim Damasco anajty tüg
yëydijc chinäy huidibi Jesús y'ayuc
mibíjcp, huidi anajty yxii Ananías,
cumäyjoty Dios ñimaayi:

—iAnanías!

E chi je' y'adzooy:

—Cha iich, Huindzin Dios.

¹¹⁻¹²Chi je Huindzin Dios ñimaayi:

—Pidig, nicx ma je tü huidibi
yxii Derecha, e jim ma Judas ytijc

yajtiuu tüg Tarso jäy, huidi yxii Saulo. Dios mibijctzoob je' jim cham, cumäyoty ti huin'ijxy tüg yëydijc huidi yxii Ananías, co oy ñimiñyii, e ycñixajiiy jigix y'ijxigip jadüg'oc.

¹³Chi Ananías y'adzooy:

—Huindzin Jesús, mayjäy ti xyajmiidmiydägyich ajcxy jadu'n nej yi Saulo jibic y'idich jim Jerusalén miid miich mjäy ajcxy.

¹⁴Jadachambi ti mimiñ ya je necy, ma teedy mijtungmiidpi ti ycötujcmöyii, co huen majztäy je jäy, e yajnixctähuipy jim Jerusalén, tüg'óciy pinjaty ojadajtp miich mxii.

¹⁵Chi je Huindzin Jesús nimay Ananías:

—Nícx, com ti iich nhuin'ixy yijiibi yëydijc, jigix iich nxii etz n'ayucich capxhuäcxipy ma tüg'óciy naax cajp huidi ca' yjudíojäyity, etz ma yi reydiyc, etz nañ jadu'n ma yi judíojäy ajcxy.

¹⁶Hich yi' nyajnimähuipy tüg'óciy, nej ayo'n yajnaxipy miid iich nxii ycixpi.

¹⁷Chi Ananías ñícx ma Saulo anajty ti yjättägy, co ytigiiy tigoty, chi cñixajy Saulo, e chi nimay:

—Migüg Saulo, je Huindzin Jesús huidibi nayguëxici jim tü'am ma miich anajty miñ, yi' ti xyquexyich jigix m'ijxigipy jadüg'oc, etz je Espíritu Santo xyñidigihuip xycödigihip.

¹⁸Mic'amy ycäy ma Saulo yhuin jadu'n nej acx ñimeeñ, chi y'ijxigy. Huin'it Saulo ypidigy e chi yajniibejti. ¹⁹Chi Saulo ycaay y'uucy, e chi ymic'píjcy jadüg'oc. Chi jim miid'ijty jecy huidibi ajcxy xpijciy Jesús y'ayuc jim Damasco.

Saulo capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Damasco

²⁰Chi janch mic'amy Saulo ytigiiy Dios y'ayuccapxhuäcxp ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac jim Damasco, ymíñañ co je Jesús hue' je' Dios y'ung. ²¹Tüg'óciy pinjaty anajty midoohuip Saulo y'ayuc, ooy ajcxy jihuiiy huinmaay, etz ñayñimäayigixy:

—¿Nej ca' jada' yjējity je huidibi tzachyajcödigoyam yi jäy ajcxy huidibi Jesús yxii miyaax ojadajtip jim Jerusalén? ¿Nej ca' jada yjējity huidi anajty ti ymiñ ya jäy ymajtzpi, e nícxy cýega'ñ ma teedy mijtungmiidpi?

²²Je Saulo capxhuacxip anajty Jesús y'ayuc huinmic jotmic, e nigapxtäy co Jesús hue' je' je Cristo, chi yi judíojäy ajcxy huidi anajty jim tzinaayb Damasco cijx ajcxy yhuinma'ñ tigoydäy.

Saulo yqueecy ma judíojäy ajcxy

²³Ti anajty hueeni xii tiempo ñajtninixxiyñi, chi je judíojäy ajcxy ñaygapxi co yaj'ögaangixy je Saulo. ²⁴Saulo ñejhuiy co anajty yaj'öga'ñyii. Chi jim anajty ajcxy y'ahuixyii xim tzuu ma je poch aguu cajppäbi, jim anajty yaj'öga'ñyii. ²⁵E je jäy ajcxy huidibi anajty ymijpidacpy Jesús, chi je' ajcxy codiynajxy je Saulo mijcachjoty ma je pochycop huidi je cajp miid jübojtz'ahuidityity, e jadu'n je' choocy.

Saulo yajpaady jim Jerusalén

²⁶Co Saulo yja'ty jim Jerusalén, oy japuyöyihuaañ je mibijcpidijc

ajcxy. Nidüg'óciy anajty ajcxy ooy tzigiiygixy anajty com ca' anajty mibijccixy co je Saulo ti anajty yjothuimbity. ²⁷Chi Bernabé yajnicxy Saulo ma je nimajmetzp apóstoles ajcxy yajpaady, e chi yajmiidmiydactay nej Saulo anajty ti ix y je Huindzin Jesús tül'am, e nej anajty Saulo Jesús y'ayuc ti capxhuäcxi huinmic jotmic jim Damasco. ²⁸Huin'it Saulo yhui'my jim Jerusalén, e miid huidity anajty ajcxy. ²⁹Aamic jotmic capxhuäcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, etz miid miydaaccixy e ñaymicmigápxigixy miid je judíojäy huidibi griego ayuc caxp. E je' ajcxy nihuinmayiib co yaj'ógaangixy. ³⁰Co je mibijcpidijc nejhuii, chi ajcxy yajnicxy je Saulo jim Cesarea, e chi ajcxy quejxnajxy huen nicxy jim Tarso.

³¹Huin'it tiempo je' ajcxy huidijaty mijpidacp Jesús, jotcujc anajty chinaaygixy, e ñigi anajty ixpijc'idich Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej yi huidibi ajcxy tzinaayb ma yi Judea ñaaxjot, Galilea ñaaxjot, etz Samaria ñaaxjot. Chi ajcxy ooy yajmij'ajtcixy je Huindzin Jesús, e miid je Espíritu Santo ypubéjtin, ñigi anajty yjacmayiigixy.

Pedro yajtzoocy Eneas

³²Co anajty Pedro yhuidijty cogapxiy cajp cajp je mibijcpidijc ajcxy, y'oy nañ jadu'n ma je mibijcpidijc ajcxy huidibi tzinaayb jim Lida. ³³Jim minaybaatti tüg yëdjic huidibi anajty yxii Eneas, huidibi anajty ti ypa'm'ijtni tuctujc jimijt, hue' je' anajty ycixuxy ytecixuxy. ³⁴Chi Pedro nimay:

—Eneas, Jesucristo xyajtzoocp, pidig, etz yajpidig yi mmaabejt.

Chi Eneas mic'amy ypidigy.

³⁵Chi ijxy tüg'óciy jäy huidibi tzinaayb jim Lida etz Sarón. Chi ajcxy yjothuimbijttay nidüg'óciy, ixmajttay tüg'óciy yi ñi'ap huinma'n e jijptigiyyi yi Huindzin Jesús y'ixpájcín.

Co Dorcas y'o'cy, chi yjugypijcy jadüg'oc

³⁶Je huin'it tiempo jim Jope, jim anajty tüg töxyjäy chinäy huidibi mibijcp Jesús, hue' anajty yxii Tabita, je' huidi griegojäy ytiyyp Dorcas. E je Dorcas oy xii tiempo anajty yajnaxy mi'oyjäy'aty yi jäy ajcxy. ³⁷Jadu'n yjajti huin'it tiempo Dorcas ypa'mbejty, e chi ytimy'o'cy. Co ajcxy yajtziiday, chi ajcxy je öcpi yajnicxy ma je tije mimejtnihuijtzpetypí. ³⁸Je Jope cajp naymihuingon'ájtíp anajty miid Lida cajp ma anajty Pedro yajpaady, co mibijcpidijc ajcxy anajty nejhuiy co je' anajty yjímity, chi ajcxy mejtz yëdjic quejxy co huen nimäyíi:

—Min tzojc ya Jope.

³⁹Huin'it Pedro ñicxy miid je' ajcxy. Co jim yja'ty, chi ajcxy yajnicxy ma je tije mimejtnihuijtzpetypí, e jim anajty ajcxy je co'ögy töxyjäydijc ajcxy ytinayjühuidityi ma je öcpi, chachyaaxcixy. Chi ajcxy Pedro yaj'ijxy je huit nijen huidibi Dorcas anajty ti yaj'oyi co anajty yjugy'atyñi. ⁴⁰Mic'amy je Pedro quejxpídzimday je jäy ajcxy. Chi ycoxtinay'ahuíi, e Dios mibijctzoy. Chi huindicxpejty je öcpi, nimay:

—Tabita, pidīg.

Huin'it Tabita yhuindicxǵy, e ijxy je Pedro, chi iñaygugiiy.

⁴¹Chi Pedro majtzi yci', e chi huijtzǵy. Chi yaaxi ymigügtijc etz co'ögytöxyjäydijc ajcxy, chi ajcxy yajcǵidigiiy juugy. ⁴²Tüg'óciy jäy ajcxy jim Jope nejhuiyday co Pedro yajjugypijcy je Dorcas. E mayjäy mibijcy je Huindzin Jesús. ⁴³Jadu'n yjajty co Pedro y'ijty jim Jope canaag xii ma je coodzpi ytijc huidi anajty yxii Simón.

Pedro etz Cornelio

10 Jim Cesarea anajty tüg tungmiidpi huidi anajty yxii Cornelio, hue' je' anajty capitán'ajtp ma tüg batallón soldado ajcxy yxiijip, la Italiana. ²Je Cornelio ooy anajty ytudägyity, etz je' miid tüg'óciy y'ung ytöxyijc ooy anajty yajmij'ajtcixy Dios. Je Cornelio nañ jadu'n ypubety miid meen je judíojäy ayoobtijc, e je' Dios ojadajt anajty jabom jabom. ³Tüg xii, minacyxii anajty, Cornelio huin'ijxy janch huädz Dios tüg y'ánel ñigidaaci, e ñimaayi:

—iCornelio!

⁴Chi Cornelio huindicxpejty je ánel janch tzigiiyb anajty, e chi yajtiüy:

—¿Ti Huindzin?

Huin'it je ánel y'adzooy:

—Jadu'n nej mDios'ojadaty etz jadu'n nej mbubety ayoobtijc ti Dios jäygidägy. ⁵Quex mjäy jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón, huidibi nañ jadu'n yajtijp Pedro. ⁶Jim je' yja'ttacy ma jadügpi Simón, je cootzpi huidi ytijc mihuingon mejypa'. Je Pedro xyajnimähuipy ti mdunipy.

⁷Co je ánel ñicxni huidi anajty ti ymigapxyii, chi Cornelio yaaxi mejtz ytumbi, etz tüg soldado huidi Dios capxymidoob, etz huidibi je Cornelio ooy ymijnicxpedyii. ⁸Chi yajmiidmiydactay nej je ánel ñimaayi, chi ajcxy quejxy jim Jope.

⁹Com jabom jim anajty je quejxyöybi ajcxy ñicxy mihuingon Jope, cujc yxii anajty, e chi Pedro ypejty ma tijcnicx Dios ojadajtp. ¹⁰⁻¹¹Ooy Pedro anajty yuubögyii, e ooy jacaya'ñ, jimni anajty yjiicxy yaj'oyiyii. Chi Pedro huin'ixy je tzajp ahuädz, e huin'it ijxy quidägy jadu'n nej poob huit mijpi yxóchity majaty ytaatz. ¹²Jiiby ma je poob huit, jiiby anajty canaagnax iyujc huidijaty midaax yci' ytecy etz tza'ñ etz joon. ¹³Huin'it Pedro midoy co anajty ñimäyii:

—Pedro, pidīg nicxy yaj'ög y i iyujc etz tzüdz.

¹⁴Chi Pedro y'adzooy:

—Ca', Huindzin, caminaabi iich ti njicxy huidibi jibácip etz huidibi ca' ñigödúcyty nicxy judíojäy jiicxcixy.

¹⁵Huin'it jadüg'oc ayuc midoy ñimäyii:

—Huidibi Dios yajhuäch ca' huaad mdijy co yi' yjibicity.

¹⁶Tugiig'oc jadu'n yjajti, chi je poob huit ypättigiiyñi tzajpjoty. ¹⁷Jim anajty Pedro tzachhuinmay nej anajty yhuimbidzimy je tiibi ixty co yja'ty ma tijc aguü je Cornelio yquexyöybi huidi ajcxy anajty nidiühuip yajtiühuip je Simón ytijc. ¹⁸Chi ajcxy mic ycogapxiy yajtiy pen jim anajty yjättägy Simón huidibi anajty nañ jadu'n yajtijp Pedro. ¹⁹E je Pedro je' anajty chachhuinmaayb tiibi ixty, chi je Espíritu Santo Pedro ñimaayi:

—Tugiig yëydijc ji xy'ixtäy. ²⁰Pidäg e minac, nicx miid je' ajcxy, e ca' ti mhuinmay, com iich jadu'n ti nnimäy co huen xy'ixtäy.

²¹Huin'it Pedro yminajcy ma je' ajcxy, je Cornelio quexyöybi, nimay ajcxy:

—Iich je' huidibi miich ajcxy m'ixtaayb, çti ycixpi co ti mmiingixy?

²²Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi' iich ajcxy ti xyquexyich yi Cornelio huidibi capitán'ajtpi, je' tudägy jây huidibi Dios yajmij'ajtp, je huidibi tüg'óciy judíojäy ooy tzójccixy, etz cömaaygixy. Huindzin Dios tüg y'ángel ñimay Cornelio co miich miñ nyajhuoy, jigix mnícxip ma yi' ytijc, e y'amido'ida'n ajcxy nej miich myaj'ixpiga'n.

²³Chi Pedro yajtijtigiïy je' ajcxy. Chi ajcxy jim ymaahui'my. Com jabom Pedro ñicxy miid je' ajcxy, e chi nijējity ypanicxi huidibi mijpidacp Jesús huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Jope.

²⁴Com jabom ajcxy yja'ty jim Cesarea ma Cornelio anajty y'ahuixy tüg mucy miid yjugymigüg, etz nijējity pin ooy miid ñaymigüg'adyii, huidijaty anajty ajcxy jayijp ti nimäy. ²⁵Co Pedro oyjaty ma je tijc, chi Cornelio ytijcpidzimy oy yjijpcobadiy je Pedro, e chi ycoxtinay'ahuïy yajmij'ada'n anajty je Pedro. ²⁶Chi Pedro huijtztinayigy je Cornelio, e nimay:

—Tinayig, ca' xyajmij'ida'ñich, nañ jadu'n iich njäyity nej miich.

²⁷Miid anajty ycapxy ymiydägy co ytijctigiïy, jilby anajty mayjäy ni'amugi'ahuixcixy. ²⁸Chi Pedro nimay ajcxy:

—Miich ajcxy mnejhuiyb co yi judíojäy ycostumbre capx'aducy ca' huaad judíojäy yöymucy miid huidibi ca' yjudíojäyity, ca' huaad ytigiïygixy ma ajcxy ytijc. Per Dios ti xyajni'ixiyich co ca' huaad nmmina'ñich ca' oyjäyity huádzjäyity pinjaty. ²⁹Paady co oy ti xyajhuoyiijich ti nmiiñich, ni ca' huam ti nmmina'ñich. Nnejhuihuaamyich na'amy co oy ti xyajhuoyiijich.

³⁰Chi Cornelio y'adzooy:

—Cham ymimidaaxxiijy, jadu'n nej jadachambi hora, ya iich anajty ma ndijcich, jaygay jay'ügy nDios'ojadatyich. Com hue' anajty mijminacy xii mina judíojäy ajcxy ycapxtaaccixy, co tüg ñayguëxici jadu'n nej jây miid ypoob huit janch adicxp. ³¹E je ángel xyñimaayich: “Cornelio, Dios ti xymidoohui m'oración e ti jadu'n jâygidägy jadu'n nej mbubety yi ayoobtjic ajcxy. ³²Quex mdumbi jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón huidi nañ jadu'n yajtijp Pedro. Jim Pedro yja'ttägy ma je cotzpi ytijc huidibi yxii Simón, huidibi tzinaayb mihuingon mejypa'. Co je' ymiinipy, chi xymiidmiydägipy.” ³³Paady nguejxyich janch mic'amy huen nicxy xy'ijxtäy. E ti may'ajt mduñ co ti mmiñ. Jadachambi cha iich ajcxy nidüg'óciy ma Dios yhuinduu. E n'amido'idáangixyich tüg'óciy je y'ayuc huidibi je Huindzin Dios ti xyaj'ane'my jēbi xyajnimaaaygixy.

**Pedro Dios ytiy'ajt nigapxy
nimiydacy ma Cornelio ytijc**

³⁴Huin'it Pedro ytigiïy y'ayuccapxhuäcxpi, nimay ajcxy: —Jadachambi huinjihuïybich, co yi Dios ca' ni tüg icy'ixy jây,

y'actzojctaayb hueñypínity. ³⁵Dios ycöbójcpy hueñypinjáyity huidibi tzinaayb huen huidibi naax huen huidibi capjity, pen chigiíyb ajcxy Dios, pen tumyb oybi. ³⁶Dios ti quexy yí' ytiy'ajt ma yi Israel jáy ajcxy, yajnimay co ji cham jotcuje'ájtín miid Jesucristo iich ajt nHuindzin. ³⁷Miich ajcxy mnejhuiyb yajxon nej ti ytunyíi ti yjadyíi ma judíoáy ajcxy ñaax ycajp chondacy jim Galilea, Juan el Bautista ti anajty capxhuäcxi Dios y'ayuc ytiy'ajt etz yjáyyajniibety. ³⁸E mnejhuiyb miich ajcxy co Dios yejc je Jesús je Nazaretpi je Espíritu Santo, e nej Jesús yhuídijty e tuuñ oy'ájtín, etz mihuínma'ñ, jadu'n nej yajtzocy je jáy ajcxy huídi anajty ane'm'lijtp ma yi mujcu'. Com Dios anajty miid y'itye je Jesús. ³⁹Iich ajcxy je tiy'ajt nmiidich tüg'óciy jadu'n nej Jesús yjajty y'ayoy jim Judea naaxjot etz jim Jerusalén. Huín'it ajcxy Jesús yaj'o'cy cruudzcíxy. ⁴⁰E Dios yajjugypíjcy codugiig xii, e chi yajnayguëxíci ma iich ajcxy. ⁴¹Ca' ti yajnayguëxígyii ma tüg'óciy jáy, jëyi ma iich ajcxy huídi jayíjp Dios yhuín'ijx jígix tiy'ajt nyegípyich. Iich ajcxy caaymujc uucmujc huín'it co yjugypíjcy ma y'o'cy. ⁴²Ti xyquexy iich ajcxy ayuc ngapxhuäcxpi ma mayjáy ajcxy etz nidiy'ajt'adipyich ajcxy co Dios Jesús ti pidägy mij'ane'mbi ma yi juugypi etz ma yi ögyipi. ⁴³Nañ jadu'n jecy'ajty tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcaxpiybi ñimiydac ajcxy Jesús, e yminañ ajcxy co tüg'óciy je jáy ajcxy pinjaty mibíjc je Cristo, Dios huínmecxiib ajcxy ypocy.

Je Espíritu Santo ycidacy ma je ca'pi ajcxy yjudíoáyity

⁴⁴Yam anajty Pedro ycapxyñi co je Espíritu Santo ñidigiíyi ycödigiíyi ajcxy nidüg'óciy huídijaty y'amido'ijt Pedro y'ayuc. ⁴⁵E je judío mibíjcpidíjc ajcxy tiibi anajty miiñ miid Pedro, ooy ajcxy jihuíy huínmay co Dios quejx Espíritu Santo ma je jáy ajcxy huídibi ca' yjudíoáyity, ⁴⁶co midoy ycapxcíxy miid huingbi ayuc, etz cömaygíxy jáymejtcíxy Dios.

⁴⁷Chi Pedro yminañ:

—¿Nej ca' jada' y'óyity co ñiibedipy ajcxy huídibi Dios ti ymóoyigíxy je yEspíritu Santo jadu'n nej iich ajt xymooyim?

⁴⁸Chi Pedro ni'ane'mdiíy huen niibejtcíxy ma Huindzin Jesucristo yxii. Huín'it ajcxy Pedro cohuaníiy huen huí'my tüg xii mejtz xii miid je' ajcxy.

Pedro yajmiidmiydacy jim Jerusalén nej anajty ti ytuñyíi ti yjadyíi

11 Je apóstoles ajcxy etz je mibíjcpidíjc ajcxy huídi anajty ajcxy jim Judea, midoy ajcxy ayuc co nijëjity jáy huídi ca' yjudíoáyity ti anajty ajcxy cöbójciy Dios y'ayuc. ²E co Pedro yhuimbíjty Jerusalén, chi nijëjity judíoáy ajcxy ooy Pedro, je' ajcxy huídibi tzachmíjpidaaccíxp judíoáy ycostumbre jadu'n nej ajcxy tiy'ajttiíygíxy ymang. ³Je' ajcxy nimay Pedro:

—¿Na'amy co oy ti mgo'ixíiy jáy ajcxy huídi ca' yjudíoáyity, etz ti mgay m'ügy miid je' ajcxy?

⁴Chi Pedro nimiydactay tüg'óciy jadu'n nej anajty ti yjaty, chi yminañ:

⁵—Jim iich anajty Jope nDios'ojadatyich. Chi nhuin'ijxyich jadu'n nej tüg mij poob huit chooñ tzajpjoty, cidägy ma iich nhuinduu, xóchity anajty ma midaax ytaat.

⁶Co nnimijhuägyich n'ixa'nich ti jiiby, chi n'ijxyich may iyujc, jiiby iyujc midaaxpi yci' ytecy, jiiby ahua'nbi iyujc, jiiby tza'ñ, etz joon.

⁷Chi nmidooyich tüg ayuc huidibi xyñimaaybich: “Pedro, pidig, yaj'ög yi iyujc etz tzüdz.” ⁸Chi n'adzooyich: “Ca' Huindzin, com caminaabi ndzüchich iyujc huidibi ca' ñigo'adúcyity judíojäy ajcxy tzüdzipy.” ⁹Chi mimetz'ocpi tüg ayuc tzajpcíxy xyñimäyich: “Huidi Dios ti yajhuäch, ca' huaad mdijy co ca' y'oychú'tznity.” ¹⁰Tugiig'oc jadu'n yjajti, chi je poob huit ypättigiyyñi tzajpjoty. ¹¹Huin'it xyñimiñich je quexyöybi nidugiig, chooñ ajcxy jim Cesarea. ¹²Chi je Espíritu xyñimaayich, co min n'ocnicxich miid je' ajcxy, ca' ma ni ti nhuinmayipyich. Miid nicxyich nidugiig nmigügtjicich. Chi iich ajcxy ndigiyy ma je jäy ytijc. ¹³Je codijc xyajmiidmiydaacich co je' anajty ti huin'ixy tüg ángel ma ytijc, ñimäyii: “Quex mdumbi ajcxy jim Jope huen nicxy yajtzoongixy Simón huidibi jäy ytijpy Pedro, ¹⁴e je' xyajnimähuip nej jëbi Dios m'alma xyajnidzoocip, miich etz tüg'óciy mjñn mdijc mjuugy-migüg.” ¹⁵Co Jesús y'ayuc ngapxhuäcxtzondaacich, chi je Espíritu Santo ñidigiyyi ycödigiyyi je' ajcxy. Tim jadu'n nej xyñidigiyyim xycödigiyyim je jayijp'atypi.

¹⁶Huin'it njäymejtzcoodyich nej je Huindzin Jesús yminañ: “Janch

Juan, je Bautista, jäy yajniibejt miid nii, e Dios jäy ajcxy y'adigihuiyib yjottigihuiyib je Espíritu Santo.”

¹⁷Pen Dios ti ymöyii je jäy ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity tú'ciy miid huidibi iich ajt ti xymooyim co nmibjicim Jesucristo. ¿Ocjectim pin iich co Dios nmidzip'adiyibich?

¹⁸Je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén, co ajcxy midoy Pedro y'ayuc, chi ajcxy y'amonday. Chi ajcxy Dios jäymejch cömay, chi ajcxy yminaangixy: “Dios jadu'n ti ymina'ñ co je' ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity jëbi yjothuimbijtcixy, jigix Dios möhuhuiyib jugy'ajtin huinixibi.”

Antioquía jäy ymidoo ajcxy Dios y'ayuc

¹⁹Taabi jäy yaj'o'cy Esteban, chi jäy ajcxy ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty Jesús yjäy jim Jerusalén. Chi nijëjity ajcxy yqueecy, nicxy ajcxy jim Fenicia ñaaxjot, etz jim Chipre, etz jim Antioquía. E capxhuäcxy ajcxy je oybi ayuc ma jadyii judíojäy, ca' ajcxy jac ni pin yajnimay. ²⁰E nijëjity mibijcpidijc huidibi jim anajty ajcxy yconaaxip ycogájpip Chipre etz Cirene, chi ajcxy ñicxy jim Antioquía. Chi yajmiidmiydacy ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc miid griegojäy ajcxy. ²¹E je Huindzin Dios ooy ypubejti je' ajcxy, e ooy mayjäy ixmajch je jibic-huinma'ñ etz mijpidaaccixy yi Huindzin Jesús ytiy'ajt.

²²Co je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén midoogixy jada ayuc, chi ajcxy quejxy Bernabé jim Antioquía. ²³Co Bernabé jim yja'ty,

chi ijxy jadu'n nej Dios anajty oy'ájtín ti tuñ, chi oy yjotcugiiy je Bernabé. Chi capxhuijy tüg'óciy co huen ajcxy janch cixyjot huinijot cuyduuni yi Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ²⁴Com Bernabé oyjáy je' anajty, e ooy mïjpidägy Dios y'ayuc etz ooy mïidity je Espíritu Santo jotjoty huinma'ñyoty. Ymïid je' ycapxhuñin ooy mayjáy mïjpidacy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

²⁵Co jadu'n yjajti, chi Bernabé oy ixtay Saulo jim Tarso, e co paty, chi mïidmiiñ Antioquía. ²⁶Jadu'n yjajty jim ajcxy y'lijty tüg jimijt, yaj'ixpïjccixy je mayjáy huidibi ajcxy jïjptigiyiiy je Jesús y'ixpïjcin. Jim Antioquía oga'n yxiimoy cristiano, je jáy ajcxy huidibi mïjpidacp Jesús.

²⁷Huin'it tiempo nijëjity tiy'ajtnajtcapxiybi choon Jerusalem ñicxy ajcxy jim Antioquía.

²⁸Tüg huidi anajty yxii Agabo ytinay'ahuuiy mayjáyjoty, e chi je Espíritu Santo yajcapxi, e yminañ co mïjyuu anajty ñaxcidäga'n huindu'ñybi naaxhuiñ. E janch jadu'n yjajti taab anajty Claudio y'ane'my. ²⁹Huin'it je mïbijcpidijc ajcxy jim Antioquía pidacy ajcxy yhuinma'ñ co quexaangixy pubéjtin ma ymigügtijc ajcxy huidi tzinaayb jim Judea, jadu'n nej pubéjtin pin tim yega'ñ. ³⁰E jadu'n ajcxy tuuñ. E je meen tiibi anajty ymucy yajmigüejxy ajcxy je Bernabé etz Saulo ma je mïbijcpidijc tungmïidpi jim Judea.

**Co Jacobo y'o'cy etz co
Pedro yajpujxtijctigiiy**

12

Huin'it tiempo je rey
Herodes yajmajtzi nijëjity

Jesús yjáy, e chi yajtzaachytuuni.

²Chi ni'ane'mdiy huen yaj'ögyii mïid espada je Jacobo, je Juan y'uch. ³Co je rey nejhuuiy co je judíoáy ajcxy jadu'n ooy jáygidaaccixy, chi ymajtzi Pedro nañ jadu'n. Hue' jadu'n yjajti xijjoty, je xii mina tzajcaagy caaygixy huidi ca'pi ylevadura mïidity. ⁴Co Pedro yajmajch, chi yajpidacy pujxtigoty. E chi je rey ane'my co huen midaaxpicy soldado ajcxy cuend'adyii, tügpicyjaty midaax soldado ajcxy. Hue' anajty je rey ti huinmay xiinaxy anajty tiyduna'ñ Pedro mayjáy agujc. ⁵Pedro jiiby anajty pujxtigoty janch oy cuend'aty. E je mïbijcpidijc janch Dios mïbijctzodiib anajty ajcxy mïid Pedro ycixpi.

**Dios y'ángel yajpidzimy
Pedro pujxtigoty**

⁶Huin'it coodz ma ca'ni anajty yxiimiy, ma je Herodes anajty tiyduna'ñ Pedro mayjáyjoty com jabom, Pedro maab anajty, e soldado agujc ajcxy cïxoch tecyoch anajty mïid cadena, e jadügpiccy soldado ajcxy pujxtijc'aguy anajty ajcxy ycuend'aty. ⁷Chi janch timetiini yHuindzin Dios tüg y'ángel ñayguëxici ytináy ma Pedro yhuinduu, e je pujxtijc yaj'aniyday. E chi je ángel tijyücxxy Pedro ma ycaach, chi yajmähuijy, e nimay: —Pidig mic'amy.

Chi je cadena ycäday ma Pedro yci'. ⁸Chi je ángel nimay Pedro:

—Ñayhuini, yajtigi' mgig.

Co Pedro yajtigiyday ycig, chi je ángel ñimaayi:

—Yajtigi' mjocxhuit, e pajamgich.

⁹Chi Pedro pujxtijc pidzimy axam ma je ángel, ni ca' nejhuiy pen janch anajty huidibi je ángel tummyb, hue' jihuiy jadu'n nej ycumäy. ¹⁰Chi ñajxy ajcxy ma tügpicy cuend'ajtpi, mic'amy ajcxy mimetzpi ñinajxy. Co ajcxy yjätý ma mijpujxtijc aguu, ma mijtuba', chi je' ci'm'ahuaach. Chi ajcxy ypidzimy. Ti anajty mijyöygixni co je ángel ixmajtzn Pedro. ¹¹Huin'it Pedro yhuinma'ñmejch, chi yminañ:

—Jadachambi njihuiybich co janch jada' co je Huindzin Dios ti quexy y'ángel, e yi' ti xñihua'ñich ma Herodes, etz jadu'n nej tüg'óciy judíoñy ajcxy anajty xytuna'ñich.

¹²Co Pedro yjot yhuinma'ñ ymejch, chi ñicxy ma María ytiyc, je Juan ytaj, je Juan huidi jäy ytiy Marcós, ma anajty ajcxy jim mayjäy tügmucy y'ijtcixy Dios mibijctzoogixy. ¹³Co Pedro tijc'aguu cojxnojcy, je tiba'y'amybi, chi tüg töxy'anäg ypidzimy huidi anajty yxi Rode, ixa'ñ pin je' tijc'aguu cojxnojcy. ¹⁴Co oy yögmidoy co Pedro je' anajty, chi ca' ytiyc'aguu yaj'ahuaach. Jëyi co poyigy ñicxy tigoty co anajty tzachjotcúcity, nigapxy co Pedro je' anajty ma tijc'aguu.

¹⁵Chi je jäy ajcxy nimay Roda:

—Mloocjiyb jada' miich.

Chi je töxy'anäg y'adzooy co janch je' anajty. E je jäy ajcxy yminaangixy co ca' yi' yjējity, hue' jada' Pedro y'ángel.

¹⁶Yam Pedro anajty tijc'aguu tzachcojxnocy co ajcxy yaj'ahuaach, chi ajcxy ijxy, chi ajcxy ooy chigiyy yjihuiy. ¹⁷Pedro cimiid ytiy'ajtyejcy co huen amon ajcxy.

Chi yajmiidmiydacy nej je Huindzin Dios anajty ti yajpidzimyij pijxtigoty. E nimay ajcxy co huen nicxy yajmiidmiydägy jada je Jacobo etz jacadyii mibijcpidijc.

Chi Pedro ñicxy huingbi cajp.

¹⁸Co yxiimiyy, huin'it soldadtijc ajcxy ooy ytiigiyy huambi jihuiybi huinmay'ahuidijty, com ca' nejhuiygyx nej je' anajty ti ytunyii ti yjadyii miid Pedro yciixpi. ¹⁹Chi Herodes ni'ane'mdiyy huen nicxy yaj'ixtäy Pedro. E co ca' yajpaty, chi pijctzoy tiy'ajt ma soldado ajcxy huidi anajty Pedro ti ycuend'adyii. Chi ni'ane'mdiyy huen ajcxy nicxy yaj'ögyii. Chi Herodes choon jim Judea, chi oy chinaydacpicy jim Cesarea.

Herodes y'ögy

²⁰Herodes janch ymijotmätpy anajty je jäy huidibi tzinaayb jim Tiro etz Sidón. Chi je Tiro etz Sidón jäy ajcxy ñaygapxi nej jëbi huingohuägihuaangixy je rey. E ymimadac ajcxy co migapxy je Blasto je mijtungmiidpi maabi rey Herodes ytiyc. E chi ajcxy pijctzoy co huen tzip cixy naxy, com co ajcxy xijc mooc jim anajty yajtzoongixy ma rey ñaaxjot. ²¹Chi Herodes agapxtujcy tüg xii, chi je reyhuit yajtiigiyy, chi iñaydac paty ma ycötujctac, chi migapxy ajcxy je jäy. ²²Chi je mayjäy ajcxy ytiigiyy mic capxp miydaacp, chi ajcxy yminaangixy:

—iJada jäy huidibi capxp, ca' jada yjäyity, jadu'n yi' nej tüg dios!

²³E huin'itij Huindzin Dios y'ángel yajpa'mbejty Herodes, com ca' anajty huindzigiy cömay je Dios. Chi y'o'cy, ting je' tzütztaayi.

²⁴Je Huindzin Dios y'ayuc mibíj'edíchpy anajty jäy, e yajcapxhuäcxp anajty hueñytimma'ámyity.

²⁵Co Bernabé etz Saulo ajcxy ytungmay jim Jerusalén, huin'it chooni ajcxy jim ymiidnicxy huidibi anajty yxii Marcos.

**Bernabé etz Saulo yajtzondaaccixy
ytung huidibi ajcxy pátip**

13 Ma je' ajcxy huidi mijpidacp Jesús jim Antioquía, jim anajty jadyii huidi Dios y'ayuc yaj'ixpijcp anajty, etz nañ huidibi tiy'ajt najtzcapxiyb. Jim anajty Bernabé etz Simón, huidi anajty ajcxy ytipty el Negro, etz Lucio huidi tzoon Cirene ñaaxjot, etz Manaén huidi tüg yeectac miid Herodes, huidibi ane'm jim Galilea, etz Saulo. ²Tüg xii ajcxy ñayyöymújicigixy jaygay jay'ügy Dios ojadajtcixy. E chi je Espíritu Santo ñimaayi:

—Huen pidáacigich ajcxy Bernabé etz Saulo ahuing jigix ajcxy ytunipy ma je tung tiibi nyajnihuohüiyich.

³Chi ajcxy yjacDios'ojadajty etz yjac'ayuu'ajty, e chi je jäy ajcxy cínixajy Bernabé etz Saulo, e chi ycapxycixy miid je' ajcxy.

**Je apóstoles ajcxy capxhuäxcixy
Dios y'ayuc jim Chipre**

⁴Chi jada' je Espíritu Santo yquejxi Bernabé etz Saulo huen nicxy Seleucia, e jim ajcxy ybarcotigiyy nicxy ajcxy jim Chipre mejy agujcpi. ⁵Co jim ajcxy yja'ty ma barco yjättac huidi yxii Salamina, chi ytigiiy Jesús y'ayuccapxhuäcxp ma je judíoäy

ajcxy naymujctac. Tzooñ je Juan anajty nañ jadu'n je' anajty Bernabé etz Saulo pubéjtip. ⁶Huidijttay ajcxy ma je naax mejy'agujcpi, e yja'ty ajcxy ma je cajp huidi yxii Pafos. Jim ajcxy paty tüg judíoäy huidi anajty yxii Barjesús, hue' je' anajty huijyjäy, e ñaydijyii anajty co Dios ytiy'ajt najtzcapxiyyi, e ca' anajty yjanchity. ⁷Je huijyjäy ooy miid ñaymigüg'adyii anajty je huidibi ane'm jim, hue' anajty yxii Sergio Paulo. Je Sergio Paulo ooy anajty ycohuinma'ñity, ooy y'ixpícyity. Chi ni'ane'mdiy co huen nicxy yajtzonyii Bernabé etz Saulo. Com je Sergio Paulo anajty midoohuaani je Dios y'ayuc. ⁸Je huijyjäy, huidi nañ jadu'n yajtijp Elimas, midziptzoñ Pablo etz Bernabé, e tücci'y capx'aduga'ñ ca'ydí je gobernador ymibícy. ⁹⁻¹⁰Chi Saulo, huidibi nañ jadu'n yajtijpy Pablo, miid je Espíritu Santo huindíicxpejty je huijy jäy, e nimay:

—iOoy mjiibicjäyity miich, ooy m'aniijity, mujcu' miich xy'ung'ajtp, ooy mmidzip'aty pinjaty oyjot oyhuinma'ñ miid! ¿Mina m'ixmadza'ñ nej mdzachyajtigoya'ñ je Huindzin Dios ytiy'ajt? ¹¹Jadachambi je Huindzin Jesús xychachytunaamb, e mhuí'mip huiintz, etz ni ca' je xiimbi tzojc m'ixipy.

Chi je huijyjäy mic'amy yhui'my huiintz coodz, chi ixtay pin oc-huijtznicxiib com ca' anajty y'oc'ijxni. ¹²Co je gobernador jadu'n ijy, chi mijpidacy Jesús y'ayuc, e chi ooy jihuiy huinmaay nej Pablo nimiýdägy je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

**Pablo etz Bernabé yajpátcixy
jim Antioquía etz Pisidia**

¹³Chi Pablo etz ymigügtijc
ajcxy miid ybarcotigiïy, chi ajcxy
ñicxy Perge ma Panfilia ñaaxjot.
Chi Juan puyöyduutni Pablo etz
Bernabé, e chi ñicxni Jerusalén.
¹⁴Pablo etz Bernabé ñajxy jim
Perge oyja'tcixy jim Antioquía
ma Pisidia naaxjot. Sábado xii
ajcxy ytiigiïy ma je judíoJay ajcxy
ñaymujctac, chi ajcxy ixtactay. ¹⁵Co
ñecycapxtay ma Moisés ñecy etz
Dios y'ayucnajtzcaxiïybi ñecy, chi
je naymujctac huindzin quejxy ayuc
ma Pablo ajcxy, ñimaayi:

—Migügtijc, pen mmiid ayuc
tiy'ajt miid jäy ycixpi jëbi cham
myajnimäy ajcxy.

¹⁶Chi Pablo ytinayïgy, yci' miid
ytiy'ajt yecy co huen amoongixy, e
nimay ajcxy:

—Midoogix, miich Israel jäy ajcxy,
etz huidibi Dios yajmij'ajtp. ¹⁷Je
Israel jäy Dios huin'ijxy iich'ajt
nmij'ap nmijteedy jecy'ajty etz
yajyujcpejt ajcxy micho'n co
anajty ajcxy jim yjactzinäy Egipto
ñaaxjot. Chi ajcxy yajpidzihni
miid Dios ymie'ajt. ¹⁸Dios je' ajcxy
mihuindinay huixchigüïpx jimijt
jim mijtigüduum. ¹⁹Je Dios huixtujc
it naax cajp yajtigoy huidi anajty
jim tzinaayb Canaán ñaaxjot, etz
yajmoy je naax iich'ajt nmij'ap
nmijteedy jecy'ajty jigix ajcxy jim
chinähuipy. ²⁰Midaax migo'px
jahuixchigüïpx majc jimijt Dios
mic'ajt mooy juez ajcxy huen
ane'myii Israel jäy ixti mabaad
Samuel je Dios y'ayucnajtzcaxiïyb
ytungbijcy. ²¹Huin'it ajcxy tüg rey

pïjctzoy huidi ane'miib ajcxy. Chi
Dios yajreytigiïy Saul huidi tuun
huixchigüïpx jimijt. Je Saul yteedy
hue' je' anajty yxii Cis, hue' je'
anajty Benjamín y'ap y'oc. ²²Chi
Dios tungbijcy Saul e yajreytigiïy
David, chi Dios yminañ: “Ti
nbaadyich David, Isaí ymang, tüg
yëydijc huidibi cuydundähuipy nej
ndimdzocyich.” ²³Ma David y'ap
y'oc Dios yajni'bijcy Jesús, jigix
nihuäniipy yajnidzögipy je Israel jäy
ajcxy, jadu'n nej anajty jécyip Dios
yaj'ahuaniiy ajcxy. ²⁴Ca'ni anajty
Jesús miiñ co Juan, je Bautista,
capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je Israel
jäy ajcxy, nimaaygixy co copicy
huen jothuimbijtcixy ma Dios, e
huin'it jëbi ñiibéjtcixipy. ²⁵Co
anajty Juan y'o'cin huingon, chi
yminañ: “Ca' iich'nejjity je Cristo,
jadu'n nej mminaangixy. Jayijp
ti nmiñich, jac'axam miina'n je
Cristo; jacmic'ajt miid je' ca'ydi iich.
Ca' xypaadyich nicxy y'i' ycighuin
nguejich.”

²⁶Chi Pablo yjacminañ:

—Migügtijc, Abraham y'ijx y'oc
etz pinjaty yajmij'ajtp Dios, Dios ti
xyajniguexy jada ayuc nej ajcxy jëbi
m'alma nidzoocin paady. ²⁷Je jäy
ajcxy huidi anajty ajcxy tzinaayb
jim Jerusalén etz tungmiidpi ajcxy,
ca' ajcxy nejhuïy pin je' anajty je
Jesús, ni ca' anajty huinjihuïygixy
y'ayucnajtzcaxiïybi ajcxy y'ayuc
huidibi anajty yajcapxp ma ajcxy
ñaymujctac huindüg sábado. E
je' ajcxy ci'm yajpocycäy Jesús, e
cuyduñ nej anajty ajcxy yjaybetyity
ma Dios ñecy. ²⁸Oy ajcxy ca' paty
pocy nej yaj'öccixipy Jesús, chi
ajcxy nibijctzohuiïy ma Pilato co

huen nicxy yaj'ögyi. ²⁹Co je jäy ajcxy cuydunday jadu'n nej anajty yjaybétyity ma Dios y'ayuc miid je' ycixpi, chi ajcxy yajminajcy cruudzcíxy, etz oy yajnaaxtigiiygixy.

³⁰E Dios je Jesús yajjugypijc co anajty ti y'ögy. ³¹Chi canaag'oc ñayguëxigo'ci ma ymigügtijc huidi anajty ti ymiidhuididyii co chooñ Galilea ñicxy Jerusalén. Jadachambi yi' je' ajcxy huidi tiy'ajt yejcpy ma je jäy ajcxy.

³²Je oybi ayuc iich miich ajcxy nyajmiidmiydacpy cham, huidi Dios yajnimay iich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty. ³³Je oybi ayuc ti Dios cuyduñ cham ma iich ajt co yajjugypijcy Jesús co y'o'cy. Jadu'n yi Dios y'ayuccojaaybi jaay jecy'ajty ma je Salmo necy mimetzpi ma Dios jadu'n yminañ: "N'ungich cham ti nyajjuugypicyich."

³⁴Miid jadayaabi ycixpi co Dios ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy, jigix ñinícx ca yhuindigooyipy jadu'n anajty jaybétyity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n yminañ: "Nmöhuaamyich miich ajcxy je conúcxin huidibi nyajnimaaayich je David." ³⁵Paady nañ jadu'n Dios y'ayuccojaaybi jaay jadüglit, ma yminañ: "Ca' Dios a'ixiy nicxy y'ung ñinícx yhuindigooy, je y'ung huidibi miid huädz jot huinma'ñ."

³⁶Com janch co je David Dios huin'ijxy, jigix ane'mipy yi' yjuugy ymigüg ajcxy. E co ytung yajmay, chi y'o'cy, e je' y'alma ñaybaatti miid je y'ap yteedy y'alma, e je' ñinícx huindigooy je'. ³⁷Je Jesús huidibi Dios yajjugypijc ca' je' ñinícx yhuindigooy. ³⁸Migügtijc, jébi mnejhuiygixy, co je

pocyhuinmeecxin yaj'iíhuäcxy yajcapxhuäcxy miid Jesús ycixpi.

³⁹Miid je' ycixpi pinjaty mibijcp ti ypocyajhuinmeecxcixy huidibi Moisés yley anajty ca'p pocyhuinmeecxin yecy. ⁴⁰Nayguend'ájtigix, ix xyajcidacpejtcix je mij ayo'n jadu'n nej Dios y'ayuccojaaybi jaay jecy'ajty co Dios jadu'n yminañ:

⁴¹Midoogix iich n'ayuc, miich ajcxy nixiicpi yajxiicpi, nay'adzigiíygixy, ix m'alma myajtigooygixy. Com iich Dios ndumybiich tüg mijhuinma'ñ ma miich ajcxy mxii mdiempo. May miich ajcxy ca' mmibigipy, oy pin xyjayajmiidmiydáaccixipy.

⁴²Co Pablo ajcxy ypidzimy ma yi judíojäy ñaymujctac, chi je jäy huidibi ca' yjudíojäyity nimay je Pablo co huen nañ jadu'n yajmiidmiydägiyb ma je jadügpi sábado. ⁴³Co ajcxy yöyhuäcxni ma nayyöymujctac may judíojäy etz mayjäy huidi ca' yjudíojäyity huidibi jijptigiyyi je judíojäy y'ixpíjcin, panícx ajcxy je Pablo etz Bernabé. Pablo etz Bernabé capxhuiy ajcxy co huen panícxixy je tiy'ajt jadu'n nej Dios tiibi tuñ may'ajt miid jäy ycixpi, e ca' ajcxy ixmadzipy.

⁴⁴Co sábado yxii paty, chi jäy ñayyöymujci jahuenjaty cajp jäy ycanícxatay co anajty tzachmidoohuaangixy Dios y'ayuc.

⁴⁵Ca' anajty ajcxy yjotcújcity co je judíojäy ajcxy ijxy je mayjäy. Chi ajcxy ooy yjot'ambijccoty ni'ojiigixy etz nimaaygixy oy ni nej Pablo. ⁴⁶Chi Pablo etz Bernabé ytiigiyy miccapxpi yminañ ajcxy:

—Copicy anajty co iich miich
nyajnimāhuipy Dios y'ayuc jayijp.
Com ca' mgōbigaangixy Dios y'ayuc,
e co ca' mnaybidāacigixy tudāgy
ma jugy'ājtin miid huinixiibi,
nicxyich n'ocyajnimāy ajcxy Dios
y'ayuc huidibi ca' yjudío jāyity.
⁴⁷Com jadu'n xy'ane'myich ajcxy
yi Huindzin Jesús, e xyñimaayich
ajcxy:

Ti iich miich nbidāgy jadu'n
nej tūg tiicxin jajin ma
tūg'óciy naaxhuiñybi jāy
jigix myajnejhuihuipy ajcxy
je nīdzoocin jiguembaad
huindu'my naaxhuiñ.

⁴⁸Co ajcxy jadu'n midoy huidibi
ca' yjudío jāyity, chi ajcxy ooy nīgi
yjotcugiiy, e chi ajcxy yminandacy
co je Huindzin Jesús y'ayuc ooy
anajty y'óyity. E may ajcxy mibijcy
huidibi anajty Dios ti yajinigōdungāy
co paatip jugy'ājtin huinixiibi. ⁴⁹E
jadu'n jim yajcapxhuācxy Jesús
y'ayuc ma je jimbi naax cajp. ⁵⁰E je
judío jāy ajcxy minaygapxi nijējity
tōxyjāydijc ajcxy tudāgyipi huidibi
Dios yajmij'ajtp, etz je mijjāydijc, e
je' ajcxy miid mibidīgy Pablo etz
Bernabé co pahuojpquēgaangixy
ma jejimbi naaxjot. ⁵¹Chi Pablo
etz Bernabé ycīg huinhuoipy, je'
je' tiy'ajtip co ca' jāygidacy ajcxy
nej jāy anajty ytungixy. Chi ajcxy
ñicxni jim Iconio. ⁵²E je' ajcxy
huidibi mijpidaacp Jesús ooy anajty
ajcxy yjotcujcity. E ymiid anajty
ajcxy je Espiritu Santo ma yjot
yhuinma'ñ.

Pablo miid Bernabé jim Iconio

14 Jim Iconio Pablo etz
Bernabé ytigiiy ajcxy

yquipxyi ma je judío jāy ñaymujctac,
e oy yajxon ajcxy capxhuācxy Jesús
y'ayuc. E may judío etz griego jāy
ajcxy ymibijcy. ²Je judío jāy ajcxy
huidibi anajty ca' ymibijccixy
nigapxcoty ni'ojygoty ajcxy huidibi
ca' yjudío jāyity huen je cajp jāy
ajcxy mijotmādipy je mibijcpidijc.
³Miid jada ycixpi Pablo etz
Bernabé yhui'my je' ajcxy jecy etz
capxhuācxcixy ajcxy Dios y'ayuc
huinmic jotmic etz je Huindzin
mijotcujc'ajtcixy ooy, e mooyi
ajcxy je mic'ajt jēbi ajcxy pa'mjāy
yajtzōgipy etz mijhuinma'ñ tungixy
huidibi iixpejt'ajtp ma Dios ymic'ajt.
⁴E je cajpjāy mejtzpicy je' anajty
ajcxy, nijējity ymijpidacpy ajcxy yi
judío jāy, etz nijējity ymijpidacpy
ajcxy je Dios y'ayuccapxhuācxpi.
⁵Chi nijējity judío jāy etz huidibi
ca' yjudío jāyity ñaygapxi miid
tungmiidpi co mijotmātcodaangixy
etz tim tzaagōgādzaangixy Pablo
etz Bernabé. ⁶Co Pablo etz Bernabé
nejhuiy, chi ajcxy yqueecy ñicxy
ajcxy jim Listra etz Derbe jim
Licaonia, e majaty naax cajp
huidi huinduy'agonbi. ⁷Jim ajcxy
capxhuācxy Jesucristo ytiy'ajt nej
jēbi ajcxy huaad y'alma nīdzoocin
paatcixy majaty cajp huingtonbi.

Tzaagātzcixy Pablo jim Listra

⁸Jim Listra anajty tūg yēydijc
iñāy tecyma'tpi, caminaabi
anajty yōy, com jadu'n anajty
yma'xung'aty. ⁹Je tecyma'tpi
amido'ijtpy anajty Pablo y'ayuc,
e Pablo iixpy anajty co ymiid
mibijcin nej jēbi chōgy. ¹⁰Chi Pablo
mic nimay:
—Tinaayīg.

Chi je tecyma'tpi tüg tipy
ytinaygugiiy, e chi ytigiiy yöyb.

¹¹Co je mayjäy ajcxy ijxy nej Pablo
anajty pa'mjäy ti yajtzögy, huin'it
ajcxy ytigiiy huambi jihuiybi miid
Licaonia ayuc chachminaangixy:

—iDios ajcxy jadu'n nej jäy ti
ycidaaccixy ma iich ajt!

¹²Yminaangixy co Bernabé
je' anajty Júpiter, e je Pablo je'
anajty Mercurio, com je' anajty
capxp. ¹³E je Júpiter teedy huidibi
anajty tumb jim ma je Júpiter
chajptijc cajppäbi, mimiin toro
ajcxy etz pijy. E je teedy miid je
jäy ajcxy yhuindzigihuaangixy etz
ojadadaangixy anajty Pablo etz
Bernabé, yaj'ögaangixy je toro
ajcxy. ¹⁴Co Pablo etz Bernabé
nejhuiy, ca' ajcxy jäygidacy nej
jäy anajty ajcxy y'ididzaangixy,
chi ajcxy ci'm yhuut agiidziy, e
ytigiiy ajcxy mayjäy'agujc yam
chachminaangixy:

¹⁵—iYëdijctijc ajcxy! ¿Nej co
jada jadu'n m'iditczixy? Nañ jadu'n
iich ajcxy jäyity, jadu'n nej miich
ajcxy. Paady iich ajcxy ti nmingixy
ma miich ajcxy mgajp jigix
ajcxy m'ixmadzipy jada jadu'mbi
huinma'n huidibi ca' choobaady
ma Dios. E mijpidaaccixp je Dios
juugypi huidi oyduñ tzajp etz
naaxhuiñybi, je mejy etz tüg'óciy
tijaty ya n'íjxim. ¹⁶Jecy'ajty
Dios ixmajch je jäy ajcxy huen
túngixy nej tzojccixy. ¹⁷Oy Dios
anajty jayecy tiy'ajt co je' Diosity,
jatuñ jadu'n yi oybi miid miich
ajcxy ycixpi. Dios yi' yajtuub etz
yecy oybi cosecha e xymooyim
mijcajee huidi ngaayim n'uucim e
xyajjotcugiiyim.

¹⁸Oy anajty Pablo jadu'n jadim
tzachnimaaygixy, ca'p ajcxy
mimadacy co yi jäy ajcxy ca'p
yaj'óccixipy je toro co anajty
yhuindzigihuaangixy.

¹⁹Huin'it xii nijëjity judíojäy yja'ty,
chooñ jim Antioquía etz Iconio.
Chi ajcxy yajnimay je mayjäy co
huen midziptzoongixy Pablo etz
Bernabé. Chi mic'amy je mayjäy
midziptzooñ Pablo etz cögäch ajcxy.
Hue' ajcxy tijy ti anajty yaj'öccixy.
Chi ajcxy oy ixjugucy cajppa'. ²⁰Chi
je apóstoles ajcxy jübigiiy je Pablo,
chi je' ypidigy, e ñicxy jadüg'oc
cajppoty. Com jabom Pablo etz
Bernabé chooñ, ñicxy ajcxy jim
Derbe.

²¹Co Pablo etz Bernabé jadu'n
capxhuäcxy je Jesucristo y'ayuc
oybi jim Derbe, chi mayjäy ajcxy
mijpidacy Jesús. Chi Pablo etz
Bernabé ajcxy yhuimbijty Listra,
Iconio, etz Antioquía. ²²Jim ajcxy
jotmicmigapxy je mibijcpidijc ajcxy,
e capxhuiy huen tügjiip mibijccixy
Dios y'ayuc, nimaaygixy:

—Co ndigihuaanim ma Dios
y'ane'my copicy co nyajnáxim
may ayo'n. ²³Cajp cajp majaty
mibijcpidijc yajpaady jim Pablo
etz Bernabé yajniibicy nijëjity
yëdijctijc huen nigohuajc'ajtcixy je
jäy ajcxy huidibi mijpidacp Jesús.
Co anajty ti yajniibicy je' ajcxy
huidibi nigohuajc'adipy, chi jaygay
ajcxy y'ijty etz Dios mibijctzoy miid
je' ajcxy ycixpi.

**Pablo miid Bernabé yhuimbijtcixy
Antioquía jim Siria naaxjot**

²⁴Pablo etz Bernabé ñajxy ajcxy
Pisidia oy ajcxy yja'ty jim Panfilia.

²⁵Chi Pablo etz Bernabé Jesús y'ayuc capxhuäcxi jim Perge, chi ajcxy ñicxy jim Atalia. ²⁶Chi ajcxy jim ybarcotigiiy ñicxcixy jadügtecy jim Antioquía ma anajty ajcxy ti yajnibigyii Dios chójcin miid je tung huidibi anajty ti yajcñxcixy. ²⁷Co ajcxy yja'ty jim Antioquía, chi ajcxy huoomujcy je jäy ajcxy huidibi anajty mijpidaacp Jesús, e yajmiidmiydactay tüg'óciy nej anajty Dios ti ytuñ miid je' ajcxy ycixpi, nej anajty Dios ti yaj'ahuäch je tü'aa nej huaad mibicy ajcxy je huidibi ca' yjudíojäyity. ²⁸Pablo etz Bernabé ijt ajcxy ooy jim jecy miid je mibijcpidijc ajcxy.

**Mibijcpidijc ñayyöymujci
ajcxy jim Jerusalén**

15 Je huin'it tiempo nijëjity jäy huidi tzoon Judea yja'ty ajcxy jim Antioquía, e ytigiiy yaj'ixpijcp ma ajcxy je huidibi mijpidaacp Jesús, yminaangixy: "Pen myajniidzögamy ajcxy yi m'alma, copicy co ajcxy myajtiy'ajttihipy jadu'n nej Moisés y'ane'my." ²Chi Pablo etz Bernabé ñaymidziptzongooti ajcxy miid huidi anajty ajcxy tzomb jim Judea, e ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiiyi. Chi jada' yajniibejti Pablo etz Bernabé etz jacjadyii mibijcpidijc huen nicxy ajcxy Jerusalén yajtyidigiiy ma je apóstoles ajcxy etz huidibi ajcxy nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén.

³Je mibijcpidijc huidibi anajty ajcxy jim Antioquía oy ajcxy tüjijphuohuüy Pablo etz je' ajcxy huidi nicx miid Pablo. Chi Pablo etz miid yjajmiidtijc

ajcxy ñicxy, e ñajxy ajcxy Fenicia ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Yajmiidmiydaaccixy je mibijcpidijc cajp cajp jadu'n nej jäy ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity ti yjothuimbijtcixy etz yajmij'adaangixy Dios. E tüg'óciy mibijcpidijc ooy ajcxy jäygidacy je Pablo y'ayuc.

⁴Co Pablo etz Bernabé ajcxy yja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc ajcxy cöbijci je apóstoles ajcxy, etz je' ajcxy huidi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. Chi Pablo yajmiidmiydactay nej anajty Dios ti ytuñ miid je' ajcxy. ⁵Chi nijëjity fariseojäy, tiibi anajty mibijccixy Jesús, ytinayigy ajcxy juntijoty, e yminañ ajcxy:

—Copicy co huen yajtiy'ajttiy je jäy huidibi mibijcp Jesús huidi ca' yjudíojäyity, e copicy nyaj'ané'mim co huen ajcxy Moisés ycötüjcin cuyduuni.

⁶Chi ñayyöymujci je apóstoles ajcxy etz huidi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, co capxyöyaangixy je fariseojäy y'ayuc nej yhuñ'mip.

⁷Ca' ajcxy tzojc ñay'ayuc-huinjihuiiyi, chi Pedro ytinayigy yminañ:

—Migügtijc, mnejhuiiyb ajcxy co jayhuin Dios ti xyhuin'ixyich ma miich ajcxy, jigix nyajnimähuibich jäy ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity je Jesús ytiy'ajt oybi nej ajcxy y'alma niidzoocin paadipy. ⁸E Dios huidi nejhuiiyb jäy yjot yhuinma'ñ xyaj'ijxich je tiy'ajt co yejcy Espíritu Santo ma yi' ajcxy nañ tim jadu'n nej ytuuñ ma iich ajt. ⁹Dios tú'ciy ytuñ miid iich ajt etz miid yi' ajcxy, miid co yi' ajcxy mibicy

Jesús paady Dios yajhuaatzi ajcxy yjot yhuinma'n. ¹⁰Jadachambi, ¿nej co ca' mhuinjihuühuaangixy mibigaangixy nej Dios ytuñ miid huidibi ca' yjudíoäyity? ¿Nej co adzip myajnihuidzaangixy je costumbre huidi ni iich ajt ni n'ap ndeedy ca' ti mimadägy nicxy cuydundaaygixy? ¹¹Janch iich ajt nmibijcim co miid je may'ajt huidi Jesús ti tuñ miid iich ajt ycixpi ti nbaatim n'alma nïdzoocin. Nañ tim jadu'n je' ajcxy huidi mibijc Jesús huidi ca' yjudíoäyity ypaat y'alma nïdzoocin miid je may'ajt huidi Jesús ti tuñ.

¹²Huin'it je jäy ajcxy y'amonday, y'amido'ijtcixy nej Bernabé etz Pablo nimiyaaccixy nej anajty Dios ti tuñ miid y' ajcxy, jadu'n nej ajcxy ti yajtzögy pa'mjäy miid Dios ymic'ajt, etz jac tijaty mijhuinma'n huidi ti tuñ ma y' jäy ajcxy huidi ca' yjudíoäyity. ¹³Co Pablo etz Bernabé ajcxy miydactay, chi Jacobo yminañ:

—Migügtijc mido'mbïjcigich ajcxy iich n'ayuc. ¹⁴Simón Pedro ti xyajmiidmiydaacim nej Dios may'ajt ti tuñ oga'n ma huidibi ca' yjudíoäyity, co huin'ijxy huidi y' yjäy'adaanip ma y' ajcxy. ¹⁵Quipxy jada ñaybadyii miid huidi je Dios y'ayucnajtzcaxpiybi jecy'ajty ycojay, ¹⁶co jadu'n yminañ:

Co anajty jadu'n ti y'ocjadyii, chi nhuimbidiipyich ya naaxhuñ. Nyaj'oyihuibich jadüg'oc je naax cajn huidi David anajty y'ane'myb huidi anajty ti y'octigooybi jadu'n nej tüg tijc huidi ti yciday. Ma David y'ap y'oc

nyaj'a'oyihuibich jadüg naax cajn, jadu'n nej jäy ytijc cojy huinjemybi.

¹⁷Jigix jacjadyii jäy y'ojadadipy ajcxy y' Dios. Nañ jadu'n je' ajcxy huidi ca' yjudíoäyity, huidi iich njäy'adaanip.

¹⁸Jadu'n je Huindzin Dios jécyp jada tiy'ajt jadu'n yecy.

¹⁹Chi Jacobo yjacminañ:

—Paady iich jadu'n nmina'nich co ca' huaad n'amayiyim ajcxy huidi ca' yjudíoäyity huidi ajcxy ti mijpidägy Dios. ²⁰Hue' janchtiy tzoc nijayiyim co ajcxy ca' tzüdzipy huidi jäy yajhuindzigiiyb ídolos, etz ni ca' huaad migapxcixy huingbi töxyjäy, etz ni ca' huaad tzützcixy iyujc huidijaty jäy yöc-huidipyi, etz ni ca' huaad jicxcixy tijaty iyujc ni'py. ²¹Jecy'ajty ixti chamni tüg tüg cajn, ji pin iihua'cxp capxhua'cxp Moisés yley majaty nayyöymujctac naag naag pocxinxi.

²²Chi je apóstoles ajcxy etz je huidi nigohuajc'ajt y' mibijcpidijc, miid tüg'óciy Jesús yjäy pidacy ajcxy yhuinma'n co huin'ixaangixy nijëjity jäy ma je' ajcxy etz quexaangixy jim Antioquía quipxyi miid Pablo etz Bernabé. Chi ajcxy yajni'bejty Judas, huidi nañ jadu'n yajtijpy Barsabás, etz miid Silas, yëydijctijc huidi ajcxy capxpaadip. ²³E je' ajcxy yajmiguejxy necy nej anajty ti jaay: “Iich ajcxy apóstoldijc, etz huidi nigohuajc'ajt y' mibijcpidijc, etz nidüg'óciy mibijcpidijc, cham iich ajcxy nguexy capxpocxin ma ajcxy mibijcpidijc huidi ca' yjudíoäyity huidi ajcxy tzinaayb

jim Antioquía, etz huidi ajcxy tzinaayb Siria etz Cilicia ñaaxjot. ²⁴Ti iich ajcxy nejhuñyich co nijējity jāy ti xyñinicxcixy, choñ ma iich ajcxy, ca' iich ajcxy ngōtūjcin mooy, e xy'amayiygixy jim miid y'ayuc, e xyajhuinma'ñytigoya'ñ ajcxy, co ajcxy xyñimaaygixy co copicy co myajtiy'ajttīhuip ajcxy m'ung, etz mbayōyipy ajcxy je Moisés ycōtūjcin. ²⁵Paady iich ajcxy ti nnyagāpxigixy nidūg'óciy co nyajñibedipyich nijējity jāy huidi yajpaatp ma iich ajcxy co huen nicxy xy'ljxcixy niguipxyi miid nmigūgtijcich huidi ooy ndzocyich, je Bernabé etz je Pablo. ²⁶Je huidi ajcxy yjugy'ajt ti yoxy ti toogy miid ajt nHuindzin Jesucristo ycixpi. ²⁷E jadu'n yam nguexyich ajcxy Judas etz Silas, e yi' ajcxy ci'm xyajmiidmiydāgipy tūg'óciy iich ajcxy n'ayuc. ²⁸Ti je Espíritu Santo huinma'ñ pidāgy ma iich ajcxy nhuinma'ñ etz iich ajcxy ti nhuinma'ñ nbidāgyich, co ca' nyajñibigipy ajcxy tijaty ayuc tzaachypi, jēyi janchtiy je huidi copācyip. ²⁹Copicy co ca' ajcxy mdzūdzipy huidi jāy yajhuindzigiiyb ídolos, ca' ajcxy ni'py mjiicxcixipy, ni ca' ajcxy mdzūdzipy iyujc huidi yōc-huiity ti y'ōgy, e ca' ajcxy mmigapxtigoogixipy huingbi tōxyjāy. Pen mguydundaayb ajcxy jada ané'min, oy anajty mdungixy. E Dios ajcxy xypubedipy xypudigīhuipy.”

³⁰Jadu'n je' ajcxy huidi ti yajquexy nicxy ajcxy jim Antioquía. Jim ajcxy huoomujcy je mibijcpidijc, e yajcīdigiiy ajcxy je necy. ³¹Co

je mibijcpidijc je necy capxy, chi ajcxy ooy yjotcugiiy miid je oybi ayuc tiibi anajty ajcxy yajniguexyii.

³²Com Judas etz Silas hue' je' anajty Dios y'ayucnajtzcapxiybi, paady ajcxy yajjotcugiiy jot'amij moy je mibijcpidijc miid je ayuc.

³³Jecy ajcxy jim yhuācxijpy, chi je mibijcpidijc miid ajcxy ycapxycijxy, yajmihuaniiy ajcxy Dios, chi ajcxy yhuimbijtni ma anajty ti choongixy.

³⁴Chi Silas yhuinma'ñypidacy co anajty yhuī'ma'ñ. ³⁵Nañ jadu'n Pablo etz Bernabé ijt ajcxy jim Antioquía, etz miid jac nijējity ymigūgtijc yaj'ixpijc'idiitzcixy etz capxhuācx'idiitzcixy je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

Pablo mimetz viaje

³⁶Ti xii tiempo anajty ñajtnñinicxiyñi co Pablo nimay Bernabé:

—Jam'ajt nmigūgtijc colixiiyim cajp cajp majaty ti ngapxhuācxim Huindzin Jesús y'ayuc. Ooy njanejhuihua'ñich nej ajcxy yajpaady. ³⁷Bernabé ymiid nicxaamy anajty je Juan huidi yajtijp Marcos. ³⁸E je Pablo ca' a'ixiy co miid nicxip Juan, com ti anajty y'ocpuyōydúutibi jim Panfilia, e ca' anajty ti yjacmiidyajtyōyōii je tung. ³⁹E ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuuiyi miñ xyipy. Chi Bernabé miidnicxy Marcos e ybarcotigiiy ajcxy, chi ajcxy ñicxy jim Chipre. ⁴⁰E je Pablo abicy huin'ijxy Silas huidi anajty miid ñicxa'ñ. Chi je mibijcpidijc miid ycapxycijxy, chi chooni ti anajty je mibijcpidijc yajmihuaniiy Dios, ⁴¹chi ñajxy jim Siria ñaaxjot

etz Cilicia ñaaxjot jot'amijmooy je mibijcpidijc.

**Timoteo mijhuäcpejty
je Pablo etz Silas**

16 Chi Pablo etz Silas yja'ty ajcxy jim Derbe etz Listra. Jim ajcxy paty tüg jäy huidi anajty yxii Timoteo huidi anajty mijpidaacp Jesús. Judíojäy anajty yta'ajtpy, e griegojäy anajty yteedy'ajtpy. Je' yta' nañ ymibijcpey anajty Jesús. ²Je jäy ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesús jim Listra etz jim Iconio ooy anajty oy nimiydaaccixy Timoteo. ³Pablo ooy jatzojcy co Timoteo ycajäymiid'ajti. Chi Pablo yajtiy'ajttiyyi Timoteo, jigix ca' ymijotmädiyb je judíojäy huidi anajty ajcxy jim tzinaayb, com tüg'óciy ajcxy nejhuüy co griegojäy teedy'adyii. ⁴Cajp cajp ma anajty ajcxy ñaxy yajmiidmiydaaccixy ajcxy je mibijcpidijc je cötuycin huidi je apóstoles ajcxy, etz huidi nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén. ⁵Je' ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesús cajp cajp nigi anajty yjotmicpjjcixy, etz mijpidaaccixy Dios y'ayuc, etz ñimayiy'idiitzcixy jabom jabom.

Pablo yhuin'ijx tüg Macedonia jäy

⁶Je Espíritu Santo ca' a'ixiy nicx capxhuäxcixy Dios y'ayuc jim Asia ñaaxjot. Paady ajcxy huingduum ñicxy yajyöyñajxy ajcxy Frigia ñaaxjot etz Galacia ñaaxjot. ⁷Chi ajcxy jim yja'ty ma Misia ñaaxtzi'ba'n. Chi huinmay co ñicxa'n ajcxy Bitinia ñaaxjot. E je Espíritu yajnejhuüiy ajcxy co ca' yi' tzocy co jim nícxcixipy. ⁸Chi

ajcxy jüyöyñajxy Misia ñaaxjot, chi ajcxy y'idacy jim Troas. ⁹Chi Pablo cumäyjoty huin'ijxy tüg yëydijc, huidibi yconaaxity anajty Macedonia, ytinay'ahuiiy ma Pablo yhuinduu, e ycohuanüiyi, ñimäyiy: "Tun may'ajt nicx jim Macedonia, e jim xypubedipy iich ajcxy." ¹⁰Co Pablo jadu'n huin'ijxy cumäyjoty, chi iich ajcxy n'ixtay barco huidi nicxamb jim Macedonia. Nhuinjihuüiy iich ajcxy co jim Dios xyquéjxcixyich jigix jim ngapxhuäcxibich Jesucristo ytiy'ajt je oybi nej jëbi ajcxy alma nüdzoocin paadipy.

Pablo etz Silas jim Filipos

¹¹Chi iich ajcxy nbarcotigüiy jim Troas nicxy iich ajcxy tiüy ma naax mejy'agujcpi huidibi anajty yxii Samotracia. Chi com jabom ajcxy nja'tyich jim Neápolis. ¹²Co iich ajcxy jim ndzooñ, chi iich ajcxy nicxy jim Filipos. Filipos hue' je' romanojäy ycajp. Je' je cajp jac mijpi ma je Macedonia ñaaxpa'. Jim iich ajcxy nhuäcxijpy jecy. ¹³Tüg sábado nicxy iich ajcxy cajppa', mihuingon tüg mijni, ma anajty judíojäy ajcxy miidity Dios ojadajtac. Chi iich ajcxy n'ixtacy jim, e ngapxhuäcxich ajcxy Jesús y'ayuc ma je töxyjäydijc ajcxy huidi jim anajty ajcxy ti yöymujcixy. ¹⁴Je Lidia anajty y'amido'ijtp. Hue' je' anajty Lidia ycogajpity jim Tiatira, e ytocpy anajty ucy huit oy jatypi. Lidia yajmij'ajtpy anajty Dios, e je Huindzin Dios yajyungüiyi yjot yhuinma'n, jigix amido'idipy nej Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxí. ¹⁵Je Lidia niibejt miid tüg'óciy

yjuugy ymigüg, chi iich ajcxy
xycohuaniy, e xyñimáaygixich:

—Pen minamb ajcxy co
nmibicyich je Huindzin Jesús, miin
jättaaccix ma iich ndijc.

Chi ooy xycohuaniy iich ajcxy,
ixti cooni jim xyajhui'myich ajcxy.

¹⁶Jadu'n yjajti tüg teczy co
iich ajcxy anajty ñicxy ma Dios
ojadajttac, chi iich ajcxy nbaty tüg
tumbi töxy'anäg mañ'ajt miidpi
huidi ooy ytiygapxy. Ymiid anajty
yhuindzin ma ytuñ, e je' yhuindzin
ooy anajty ymeeñybaaty co je
töxy'anäg ytiygapxy. ¹⁷Je töxy'anäg
ypanicxy chach yam Pablo etz iich
ajcxy yminañ:

—Jada yëydijc Dios tzajpjototy
ajcxy ymidumyb. Capxhuäcxi ajcxy
Dios y'ayuc jadu'n nej jëbi iich ajt
n'alma nïdzoocin paady.

¹⁸Canaag xii jadu'n iich ajcxy
ychach'amayiy. Co Pablo chijpin,
chi yhuäc-huimbijty nimay je
mañ'ajtmiiidpi:

—Miid Jesucristo yxii n'ane'myich,
pidzim ma jada töxy'anäg.

Tim huin'ítty je ca'oybi
yajyöyduuty je töxy'anäg.

¹⁹Co je töxy'anäg yhuindzin
jadu'n ijxy co ca' y'ocmeeñybadaani,
chi miid je' ycxpi ajcxy majch
Pablo etz Silas, e yajnicxy ajcxy
ma je tungmiidpi ma je' ajcxy
y'agujctijc. ²⁰Co ajcxy jiiby
miidja'ty ma je tungmiidpi, chi
yminañ:

—Jada yëydijc ajcxy judfojyä jada,
nigoo ajcxy ñaax yajmäty ycajp
yajmäty, ²¹etz yaj'ixpicy ajcxy
costumbre huidi ca' huaad iich ajt
ngöbjicim, e nihuaad ngatuunim,
com hue' iich ajt romanojyä.

²²Chi je mayjäy ajcxy
miiddziptzoon Pablo etz Silas, e
je tungmiidpi ni'ane'mdiy co
huen ajcxy yajñijeñ yaj'ixjeñ huen
yajhuojpcixy miid matz. ²³Co
ajcxy huojpjay, chi pidacy ajcxy
pujxtigoty, e ane'my ajcxy pujxtijc
huindzin co huen cuend'ajtcixy
yajxon. ²⁴Co je pujxtijc huindzin
ypaati je cötujcin, chi pidacy Pablo
etz Silas jac jiiby öc'am, e chi ajcxy
ixmajch co'adzity ytecy ma je quipy
huidi yxii cepo.

²⁵Chi jadu'n yjajty mijcuctz
anajty, co Pablo etz Silas chach
Dios ojadajtcixy chach huin'igixy
yi Dios, e jacjadyii machyjäy
chach amidoo'ijtcixy. ²⁶Chi
timitiini ujx huinxijty pujxtijc
poch. Chi y'ahuaatztay je pujxtijc
agi', e y'adzittuttay je cadena
ma tüg'óciy machyjäy. ²⁷Chi oy
ymähuijy je pujxtijc huindzin. Co
jadu'n ijxy ac'ahuädz pujxtijc
aguu, chi yajpidziimy y'espada
ñayyaj'öga'ñyii anajty. Com hue'
anajty tijy ti je machyjäy yqueectäy.
²⁸Huin'it Pablo mic'amy migapxy je
pujxtijc huindzin nimay:

—Ix nej mnayduuni, cheeby ajcxy
nidüg'óciy.

²⁹Chi je pujxtijc huindzin pijctzoy
jiin, e ytiigiy poyigy pujxtigoty,
janch tziyuuyb miid tziigi'ñ. Chi
ycoxtinay'ahuñy ma Pablo etz Silas
ajcxy yhuinduu. ³⁰Chi yajpidzimy
Pablo etz Silas, e yaj'amidooy:

—Huindzin, éti iich jëbi nduñ jigix
nïdzoocin nbáadibich?

³¹Chi je' ajcxy minañ:

—Mibic Huindzin Jesús etz
mbaadipy nïdzoocin, miich etz
m'ungdöxyijc.

³²Chi ajcxy yajnimay je Huindzin Jesús y'ayuc tüg'óciy pinjaty anajty jim ma je pujxtijc huindzin ytijc.

³³Mijcuctz je pujxtijc huindzin puji je Pablo ajcxy chaach'i'au, e chi je pujxtijc huindzin ñiibejtay ajcxy miid y'ung ytöxyijc. ³⁴Chi je pujxtijc huindzin yajnicxy Pablo etz Silas ma ytijc, yajcaay yaj'uucy ajcxy. Ooy anajty ajcxy yjotcujcity nidüg'óciy, com ti anajty mibijcixy Dios.

³⁵Com jabom je miltungmiidpi quejxy mutztungmiidpi jim ma pujxtijc huindzin miid cötujcin huen najtzmaziiygixy Pablo etz Silas. ³⁶Chi je pujxtijc huindzin nimay Pablo:

—Ti je tungmiidpi quexy cötujcin co jëbi nnajtzmaziiyich miich ajcxy. Nicxcix jotcujc.

³⁷Chi Pablo migapxy je mutztungmiidpi, e chi nimay:

—Romanojyä iich ajcxy. Yi cajptungmiidpi ti xyhuopyich miid matz mayjäy agujc, ni ca' jayijp ti xytiduñich, e ti xypidägyich pujxtigoty. ¿Nej co jadachambi xyñajtzmaziihua'ñich ameechi? Ca' jadu'n y'óyity. Huen miltungmiidpi ci'm miiñ xyajpidzimgxich iich ajcxy.

³⁸Chi je mutztungmiidpi cijx nimiydactäy ma miltungmiidpi tüg'óciy Pablo y'ayuc. Chi ajcxy ñay'adzigiïy co nejhuiy co Pablo etz Silas hue' je' anajty ajcxy romanojyä. ³⁹Chi je miltungmiidpi ñicxy ci'm oy capxjotcidägy je Pablo etz Silas. Chi yajpidzimy pujxtigoty, e pijctzoy may'ajt huen huingduum ñcxcixni. ⁴⁰Co Pablo etz Silas ypujxtijcpidziimy, chi

ajcxy ñicxy ma Lidia ytijc. Jim ajcxy jadu'n ijxy mibijcpidijc, e jot'amijmoy ajcxy. Chi ñcxcixni.

Jim Tesalónica yjajti ooy capxy ayuc, ca' nay'ayuc-huinjihuïhuï

17 Pablo etz Silas ajcxy ñajxy Anfípolis, etz Apolonia, chi ajcxy yja'ty Tesalónica. Jim anajty judíojäy ajcxy tüg ñaymujctac.

²Com jadu'n anajty costumbre miidity, Pablo nicxp anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac sábado xii. E tugiig sábado xii jim capxy miydacy miid je' jim Tesalónica. ³Hue' anajty miid miydaaccixy jadu'n nej jaybecyity ma Dios ñecy co Cristo copicy ayo'n yajnaxtähuip, e chi y'ögipy, huin'it yjugypigipy. Chi Pablo yminañ:

—Je Jesús huidibi y'ayuc ngapxhuäcxibich, je' je' je Cristo.

⁴Nijëjity judíojäy ymibijc ajcxy e mijyöybejty ajcxy Pablo etz Silas. Nañ jadu'n may griegojäy huidi anajty Dios yajmij'ajtp, etz maytöxyjäydijc huidijaty oy ymijpidacni ymijnicxpejt etz mibijc ajcxy Pablo etz Silas y'ayuc. ⁵Je judíojäy huidi anajty ca' ymibicy, yjotmätcoty ajcxy. Huomujcy ajcxy amügy jäydijc etz jibic jäydijc, etz naax cajp yajmättay, anejptuuti agojxtuuti ajcxy Jasón ytijc'aguu tzach'ixtaaygixy Pablo etz Silas.

⁶E co ca' ajcxy paty Pablo etz Silas, chi ajcxy majch Jasón etz jacjadyi mibijcpidijc. Adzip ajcxy yajnicxy pahuijch pajugujcy ajcxy jim ma cajp tungmiidpi. Yam chachminaangixy mic:

—Jada jäy ajcxy je' huidi tzachyajhuinma'nydigooyb tüg'óciy

naax cajp, nañ iyabaad ajcxy ti ymiingixy. ⁷Jada Jasón ti Pablo etz Silas jim yajjättägy ma ytijc, tüg'óciy ajcxy miiddzip'adyii je César huidi ane'mb, yminaangixy co ji jadüg rey, je' je' je Jesús.

⁸Co jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yajyumügy yaj'oxügy cajpjäy etz je tungmiidpi ajcxy. ⁹Chi Jasón etz ymügügtijc yajmeen'eyecy, chi najtzmazhiy ajcxy.

Pablo etz Silas jim Berea

¹⁰Co oy ycodziy mic'amy yi miibijcpidijc yajpidzimy ajcxy cajpjoty Pablo etz Silas, e quejxy ajcxy jim Berea. Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy ñicxy ma judíojäy ñaymujctac. ¹¹Jim Berea judíojäy ajcxy yjacmiid oyjot oyhuinma'ñ, ca'ydi judíojäy ajcxy jim Tesalónica. Je Berea jäy ajcxy ycöbije ajcxy Jesús y'ayuc ymiid oyjot oyhuinma'ñ. Jabom jabom ixtaaygixy ma yjaybetyity ma Dios y'ayuc pen janch jadu'n ymina'ñ nej Pablo yaj'ixpicy. ¹²May judíojäy ymiibijcy etz may griegojäy huidibi ooy ymiipidaacni nañ jadu'n ymiibijcy, töxyjäydijc etz yëydijctijc. ¹³Co yi judíojäy jim Tesalónica nejhuüiy co Pablo nañ jadu'n Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Berea, chi ajcxy jim ñicxy, etz yajyumügy yaj'oxügy je cajp jäy ajcxy. ¹⁴Mic'amy ajcxy, je miipidaacpi Jesús, yquejx Pablo mic'amy, huen nicxy jim ma mejypa'. Chi Timoteo etz Silas yjac-hui'my ajcxy jim Berea. ¹⁵Je huidibi ajcxy Pablo jaymiid'ajt ymiidnicxy, miid ñicxy ajcxy ixti cooni yja'ty jim Atenas. Huin'it ajcxy yhuimbijty miid tüg

ayuc co huen Timoteo etz Silas nicxy minaybadyii Pablo jim Atenas janch mic'amy.

Pablo jim Atenas ahuijxy Silas etz Timoteo

¹⁶Co anajty Pablo ahuijxy je Silas etz Timoteo jim Atenas, ooy anajty ytajy ymay co ijxy nejhuüiy co je cajp miid ooy may quipychech, tzaadzech, etz oori oyduñ huidi ajcxy dios'ajtpy. ¹⁷Paady Pablo nimiydacy Jesús ma yi judíojäy ñaymujctac miid je judíojäy etz jacjadyii jäy huidi Dios miyaaxp ojadajtp. E jabom jabom miid miydaaccixy pinjaty y'oymujcp cajp cujc. ¹⁸Nijëjity ixpicytije ñay'ijxquípxigixy y'ixpijcin miid Pablo. Jim huidibi ni'ixpijiyb epicúreo ixpijcin, etz cham huidi ni'ixpijiyb estoico ixpijcin. Chi ajcxy nijëjity yminaangixy:
—¿Ti jada jada' ajt xyajnimaayim jada yëydijc capxmaaybi?

Chi jadyii yminaangixy:
—Hue' jada ycapxhuäcxyp huingbi dios y'ayuc.

Jadu'n ajcxy yminañ co Pablo nimiydacy Jesús etz jadu'n nej jäy yjugypicy huidijaty ti y'öccixyp.

¹⁹Chi ajcxy miidnicxy Pablo ma je it ma je ixpicytije ñaymugyii huidi anajty yxii Areópago, chi ajcxy Pablo nimay:

—¿Nej jëbi njájtciyich jada jemybi ixpijcin huidi miich mmimimb?

²⁰Com ti iich miich xyajnimaaygich ayuc ca'pi yhuinjihuüiyñity, e nejhuühuaamyich ajcxy nej yhuimbizimy tüg'óciy jada ayuc.

²¹Tüg'óciy Atenas jäy etz nañ jadu'n huidi ajcxy jim adzinaayb,

ca' anajty ni ti tungixy, jëyi nigoobi amido'ijtcixy etz miydaaccixy jemybi ayuc tiy'ajt.

²²Huin'it Pablo ytinayïgy mayjäy agujc jim Areópago, e yminañ:

—Atenas jäy, n'ijxypich co miich ajcxy ooy myajmij'ajtcixy canaagnax huidibi miich ajcxy mdios'ajtpy. ²³Com ti xii ya n'ixyich canaagnax huidi ajcxy m'ojadajtpy, chi ti nbaatyich tüg altar ma jadu'n yjaayity: “Je Dios huidi ca' pin ix'y'adyii.” Je Dios huidi miich ajcxy m'ojadajtpy, e ca' ajcxy m'ix'y'adyii, jada je' huidi nyajnimaaayb ajcxy.

²⁴Je Dios huidi oyduñ naaxhuiñybi etz tzajp etz jac tijaty, yi' je' nihuindzin'ajttayb tüg'óciy. Je Dios ca' chinäy ma tzajptijc huidi jäy ajcxy cojpy. ²⁵Dios ca' ni ti yajtigoy'ity huidi naaxhuiñjyäj jamöhuaanip. Dios yi' yejcp jugy'ajtin etz huidibi nxejim, etz tüg'óciy tijaty.

²⁶E tügpï ni'py tügpï jot ti yaj'oyïy tüg'óciy yi jäy, jigix huen tzinaaygixy huindu'my naaxhuiñ. Dios tiy'ajt yejcp nej xii tiempo yöyipy, e ma jäy jëbi huaad chinaaygixy, ²⁷jigix ixtaaygixipy Dios, jadu'n nej jihuïy ixtaaygixy tondäy xajtäy, com ca' je' jiguemity ma iich ajt nidüg nidüg. ²⁸Dios ycixpi iich ajt ndzinaayim nyücxim etz nji'ajtim, com jadu'n minañ miich ajcxy mboeta, huidibi iïy yajcojp: “Dios iich ajt xy'ung'ajtim xy'anäg'ajtim.” ²⁹Pen Dios iich ajt xy'ap'ajt xy'oc'ájtım ca' huaad nhuinma'ñ nbidaacim co Dios yjadu'ñity nej oori oyduñ, plata oyduñ, etz tzaadzech quipychech huidi jäy ti yaj'oyïy miid

yci'mhuinma'ñ. ³⁰Dios ca' miidity jotcöduuyb je jäy chuuhuinma'ñ tiibi ñajxni. Jadachambi ane'mb Dios hueñytimma'amyity huen jäy ajcxy jothuimbijtcixy. ³¹Com ti Dios yajnihuinmayïy tüg xii mina tiyduna'ñ yi naaxhuiñybi jäy miid je yëydijc huidibi ti huin'ixy, jada tiy'ajt Dios ti yaj'ixy yajnejhuïy tüg'óciy jäy co ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy.

³²Co ajcxy jadu'n midoy co yi öcpi yjugypigipy, chi nijëjity ytiigy nixiicpi yajxiicpi. Chi jacjadyii yminaangixy:

—Huaad iich ajcxy n'amido'idipyich miich m'ayuc mina anajty jadüg'oc.

³³Chi Pablo jim chooni ma je' anajty ajcxy. ³⁴Chi nijëjity jäy ypadzooni huidi anajty ti mibicy Pablo y'ayuc. Ma je' ajcxy jim anajty tüg jäy huidibi anajty yxii Dionisio, yi' je' anajty tungmiid jim Areópago. Nañ jadu'n tüg töxyjäy huidi anajty yxii Dámaris ypadzooni, etz jacjadyii jäy.

Chi Pablo ñicxy jim Corinto

18 Co jada jadu'n ytuni yajti, chi Pablo chooni jim Atenas, ñicxi jim Corinto. ²Jim minaybaati tüg judíojäy huidi anajty yxii Aquila, Ponto anajty ycogajpity, namja'tni anajty miid ytöxyijc Priscila. Jim anajty ti chongixy Italia ñaaxjot, jëgixpi co je mij'ane'mbi, Claudio, pidacy cötujcin co huen tüg'óciy judíojäy pidzimdaaygixy jim Roma. Chi Pablo oy cogapxïy Aquila. ³Aquila etz Priscila ytung'ajtpy anajty cochactijcxuyii, com nañ

cochactijcxuuyb anajty Pablo, paady Pablo jim yhui'my miid je' ajcxy. Chi ajcxy tú'ciy ytuuñ. ⁴Tüg tüg sábado xii Pablo ñicxy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac yajmiidmiydaaccixy Jesús y'ayuc ytiy'ajt etz capxjotcidaaccixy judíojäy etz nañ huidi ca' yjudíojäyity.

⁵Co ajcxy Silas etz Timoteo ya'ty jim Corinto, chooñ ajcxy Macedonia, chi Pablo adügijjp ytiigi ayuccapxhuäcxpi ma judíojäy ajcxy co Jesús je' je' je Cristo huidi je' ajcxy chach'ahuijxyp. ⁶E je judíojäy ajcxy ytiigi jotma'tpi, tzipcaxpi ahua'ngapxpi. Chi Pablo yhuít huinxijty, je' je' je tiy'ajt co puyöydüdaani ajcxy, e chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy miid mgi'mbocy ajcxy myajtigoya'ñ yi m'alma. Hich ca' ti pocy nmíididyich ma miich ajcxy. Cham nicxy Dios y'ayuc ngapxhuäcxich ma huidi ca' yjudíojäyity ajcxy.

⁷Chi Pablo yöybojtni ma judíojäy naymujctac, chi ñicxy ma Justo ytijc. Justo ooy anajty Dios miyäxy ojadaty, e ymiid anajty ytijc mihuingon je judíojäy ñaymujctac. ⁸E Crispo, je judíojäy ñaymujctac huindzin, ymibijc je' je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt, miid tüg'óciy y'ung y'anäg, yjuugy ymígüg. Nañ jadu'n nijëjity Corinto jäy co midoy Jesús y'ayuc, chi mibijcy e ñiibejty ajcxy. ⁹Chi je Huindzin Dios nimay Pablo cumäyoty:

—Ca' mdzigí, capxhuäcx'aditz n'ayucich, e ca' mni'amoñ. ¹⁰Com iich miich nbubedipy, ca' pin jot miid'adipy nicxy nejaty xytuñy.

Hich may hich ya nmíidity jäy ma jada cajp.

¹¹Chi Pablo yhui'my jim Corinto tüg jimijt jacup, yaj'ixpijcy jäy je Huindzin Dios y'ayuc ytiy'ajt.

¹²Huin'it tiempo co Galión ygobernador'ajty jim Acaya ñaaxjot, chi judíojäy ajcxy midziptzoñ je Pablo, yajnicxy ajcxy ma cötujctac.

¹³Chi ajcxy nimay je gobernador: —Jada yëdyjc tzach jäy yaj'ixpijcy co ca' ycopicyity yajcuydunipy Moisés ycötujcin huidi jaybety ijtp.

¹⁴Pablo capxamb anajty co oy yi Galión nimäy ajcxy je judíojäy: —Pen yi Pablo ti ytundi gooy o mijpocy ti tuñ, huin'it nmijpidägiwich miich ajcxy m'ayuc, miich ajcxy judíojäy. ¹⁵Pen je Cristo y'ayuc etz miich ajcxy mgötujcin myajtzibiiyb myajcapxyiib, ca' iich huaad nyajtigiyiych yijiibi huinma'ñ.

¹⁶Chi je gobernador y'ané'min pidacy co huen judíojäy ajcxy yajpidzimdäyii ma je cötujctac.

¹⁷Huin'it tüg'óciy griegojäy ma je cötujctac huijtzpidziimyib je Sóstenes, yi judíojäy naymujctac huindzin, e chi ajcxy cujy jibijpy huingojxy jipcojxy ma gobernador yhuinduu, e Galión ca' tuñycuenti.

Pablo yhuimbijtni Antioquía, e yajtzondacy midugiigpi viaje

¹⁸Jac-huäcxijp Pablo jecy jim Corinto. Chi yhuinma'ñypidacy co chonaani. Chi ycapxycijxni miid je mibijcpidijc, e chi ybarcotigiiyñi ñicxni jim Siria ñaaxjot. Ñicxni quipxyi miid Priscila etz Aquila. Jim Cencrea, ca'ni anajty ybarcotigiiyi, Pablo yajcöme'px

cödza'm co anajty cuyduñ yhuandaacin. ¹⁹Co ajcxy yja'ty jim Efeso, chi Pablo ñay'ixmajtz ajcxy miid Priscila etz Aquila, e ñicxy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac. Chi miidmiydacy je judíojäy ajcxy huidi jim anajty ti ñayyöymújcigixy. ²⁰Chi je judíojäy ajcxy jim Efeso cohuaniiy co huen jac-hui'my, e Pablo ca' a'ixiiy co yhui'mipy. ²¹Chi Pablo ycapxycijxni miid je Efeso jäy, chi yminañ:

—Copicy co jim xii nyajnaxa'ñyich Jerusalén, e nhuimbidiipyich jadüg'oc ma miich ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp.

Chi Pablo ybarcotigiïy chooni jim Efeso. ²²Co anajty ti ypättigiy jim Cesarea, Pablo nicxy Jerusalén co anajty capxpocxaangixy je mibijcpidijc, chi mic'amy idaacni jim Antioquía. ²³Jim hueeni yhuäcxijpy, chi choñ jadüg'oc ñicxy cajn cajn ma Galacia ñaaxjot etz Frigia ñaaxjot jotmicmigapxcixy tüg'öciy yi mibijcpidijc.

Apolos Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Efeso

²⁴Huin'it tiempo yja'ty jim Efeso tüg jäy huidi anajty yxii Apolos, hue' anajty ycogájpity Alejandría. Ooy anajty oy ayuc capxhuäcxy. E yajxon nejhuïydäy Dios y'ayuc huidi jaybety ijtp. ²⁵Apolos ooy anajty xpicity ma Huindzin Jesús y'ayuc e ooy yjotmiccapxy, oy anajty yaj'ixpicy nej je Huindzin Jesús yajty y'ayoy. Oy jëda'ajty anajty janejhuïy nej Juan, je Bautista, jäy ajcxy yajniibejty. ²⁶Chi Apolos ytigiiy capxpi miydaacpi ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac

janch ni ca' chigiy chöyduñ. Chi co Priscila etz Aquila ajcxy midooy Apolos y'ayuc, chi ajcxy yajnicxy ahuingujc, chi ajcxy oy yajmiidmiydäy jac-huädz Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²⁷Chi co Apolos anajty ñicxa'ñ jim Acaya ñaaxjot, chi je mibijcpidijc jotmicmigapxy, e pubejty ajcxy. Chi ajcxy nijayiiy je mibijcpidijc huidi ajcxy jim Acaya, huen ajcxy cöbigipy yajxon je Apolos. Co Apolos yja'ty jim Acaya ñaaxjot, chi ypubejti ooy pin anajty mibijcp Jesús y'ayuc, com Dios anajty may'ajt ti tuñ ma je' ajcxy. ²⁸Chi je Apolos oy capxpizimiy mayjäy agujc co ca' yjanchity nej anajty ajcxy judíojäy yhuinma'ñ miidity, co Jesús ca' je' yjëjity je Cristo. Je Apolos jim je' mic'ajt tzachpaady ma Dios y'ayuc ycojaayity co Jesús je' je' anajty je Cristo huidi anajty ajcxy y'ahuijxyp.

Pablo may mibijcpidijc minaybaati jim Efeso

19 Jim Corinto anajty Apolos, co Pablo tegyi'm yajyöyñajxy mijyuugjot, chi oy yja'ty jim Efeso. Chi jim paty may mibijcpidijc. ²Chi Pablo y'amidooy je mibijcpidijc:

—¿Nej ti xy'adigiïy xyjottigiïy je Espíritu Santo taab ajcxy mmibijcy Jesús?

Chi ajcxy y'adzohuimbijty:

—Ni ngamidooyñi iich ajcxy pen ji Espíritu Santo.

³Chi Pablo y'amidooy ajcxy:

—¿Ti niibejtin miich ajcxy mbaad?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je Juan, je Bautista, niibejtin.

⁴Chi Pablo yminañ:

—Juan jäy yajniibejt je', je' je' je tiy'ajt co huen jothuimbijtcixy. E nimaaygixy anajty co huen ajcxy mibigipy je Cristo huidi jacmiinamni. Je' je' je Jesús, je Cristo.

⁵Co jada ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy oy ñibety miid je Huindzin Jesús yxii. ⁶E co Pablo cñixajy ajcxy, huin'it je Espiritu Santo y'adigiy yjottigiy ajcxy. Chi ajcxy ytigiïy capxpi miydaacpi tigachyaty ayuc, e capxhuäcxy anajty ajcxy Dios y'ayuc. ⁷Jëyi anajty nimajmetz yëydijctijc huidibi ajcxy niibejt.

⁸Tugiig po' Pablo jim yhuäcxijpy, e yöydiib anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac capxhuäcxy Dios ytiy'ajt janch huinmic jotmic. Chi capxjotcidägy mayjäy miid Dios ytiy'ajt. ⁹Nijëjity jotjuuñdijc ca' ajcxy ymibijcy, jëyi ajcxy jibic tzachnigapxy Jesús ytiy'ajt ma jäy ajcxy yhuinduu. Chi Pablo puyöydúutcxni. Chi abicy yajnicxy je mibijcpidijc ma tüg escueltijc. Hue' je' je escuela huindzin anajty yxii Tirano, e jim Pablo Dios y'ayuc anajty capxhuäcxi jabom jabom. ¹⁰Mejtz jimijt jadu'n jim chachyaj'ixpijcy, e tüg'óciy jäy ma je Asia ñaaxjot ymidoday ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, je judíojäy etz huidi ca' yjudíojäyity. ¹¹E Pablo mayba'mjäy yajtzoocy miid Dios ymic'ajt etz ooy mijhuinma'ñ ytuñ. ¹²Ixti yajnicxy anajty ajcxy yhuut etz ypaayi huidi Pablo ñinicx anajty ti ypadyii, e yajpaatcixy anajty pa'mjäy, e je' anajty miid chooccixy, e nañ je' anajty miid ca'oybi ypidzimy ma jäy ajcxy y'ay yjot.

¹³Chi nijëjity judíojäy huidi anajty huidijtp tzozdumbi, huidibi anajty yajpidzimgixyp ajcxy ca'oybi, jayajtzögaan tüg pa'mjäy miid je Huindzin Jesús yxii co huen yajyöydüdyii je ca'oybi. Chi ajcxy nimaygixy je ca'oybi:

—Iich miich yam nimaayb miid Jesús yxii, je huidi Pablo ycapxhuäcxp, yajyöydüt jada jäy.

¹⁴Jadu'n anajty y'idiitcixy je Esceva ymang ajcxy, je nihiuxtucpi ajcxy. Je Esceva hue' je' anajty judíojäy etz nihiuindzin'aty teedy'adii. ¹⁵Co je Esceva ymang ajcxy migapx je ca'oybi, chi je ca'oybi y'adzooy:

—N'ix'atypich je Jesús, e nnejhuiybich pin je' Pablo, e miich ajcxy, çmbin miich ajcxy?

¹⁶Chi je yëydijc huidi ca'oybi anajty miid, ytijcpigy tüg ma je' ajcxy, ymimadactay je nihiuxtucpi, e yqueectay ajcxy ma je tijc nihuädz ixhuädz etz tzaachï. ¹⁷Tüg'óciy jäy ajcxy huidi anajty tzinaayb jim Efeso, judíojäy etz huidi ca' yjudíojäyity nejhuiyday ajcxy, chi ooy ajcxy chigiy e nimiyaaccixy e cömaaygixy je Huindzin Jesús yxii.

¹⁸E mayjäy huidi mibijc Jesús y'ayuc ooy ajcxy ypocy nigapxtay, jadu'n nej anajty yi jibic mañ'ajt ajcxy ti mi'ijtcixy. ¹⁹E mayjäy tiibi anajty capxy je mañ'ajt necy yajminday tüg'óciy e no'ctay je necy ma jäy ajcxy yhuinduu. E co ajcxy maymujcy je libro tzou, chi naybaati jada' huixchiguiipx majc mil plata meen (moneda mexicana naybaati jacnaxy jahueenjaty ycatüg migo'px jamajcmocx tüg

mil). ²⁰E je Huindzin Jesús y'ayuc nīgi anajty yhuäcx'idich, nīgi ymijitigi'y'idich.

²¹Co anajty jadu'n ti ytuñyii ti yjadyii, chi Pablo yhuinma'ñypidacy co nıcxı cogapxıhua'ñ je mibijcpıdıjc jım Macedonia etz Acaya. Chi anajty yjacnıcx'a'ñ Jerusalén e jadu'n ymınañ co jım chondäga'ñ jadügtecy e ñıcx'a'ñ jım Roma. ²²Chi quejxy jım Macedonia mejtz je ypubejtpı, Timoteo etz Erasto. Chi Pablo je' yjac-hui'my jecy jım Asia.

Canay'ayuc-huinjihuihuii jım Efeso miid Dios y'ayuc ycıxpi

²³Huin'it tiempo tzip oy pidıcnı jäy y'ocymıgni y'oc'oxıgni miid Huindzin Jesús y'ayuc ycıxpi.

²⁴Co je', je platerı huıdı anajty yxii Demetrio, yaj'oyıy anajty ac plata Diana chajptıjc'ung, e jadu'n anajty Demetrio etz jacjadyii jäy oy ymeeñybaatcıxy miid je ytung. ²⁵Chi Demetrio huomucy ymıgügtıjc je huıdı jadu'mbı tung tumb, nımay ajcxy:

—Mıgügtıjc, mnejhuiıyb ajcxy co miid jadayaabı tung huıdı iıch ajt nduunım, jada miid jotcujc ndzınaayım njugy'ajtm. ²⁶E miıch ajcxy m'ıjxpy mnejhuiıyb co je Pablo chach yaj'ıxpıjcy co ca' yı' dıosıty huıdı jäy ajcxy yajcojpy. E Pablo ti ooy mayjäy capxjotcidägy, canan yaayı Efeso, nañ jadu'n ma tüg'óciy Asia naaxjot. ²⁷Mıj jada xyajtigoyaanım ma iıch ajt n'adogii e nañ jadu'n je mıjpi dıos, je Diana, ytigoyıpy, ca' nı pın occapxpaatnıpy, je huıdı cham mayjäy y'ojadajtpy

tüg'óciy ya Asia ñaaxjot etz huıdu'my naaxhuiıybi.

²⁸Co jadu'n ajcxy mıdooy, chi ajcxy ooy yjotmätcooty, chi ytigııy ajcxy huambi jıhuiıyb, chachmınaangıxy: —ıCömay jada Diana, yı efesıojäy ydıosa!

²⁹Chi ajcxy yajhuınmänydıgoyday je cajp jäy e majch ajcxy je Gayo etz Aristarco, huıdı tzoon Macedonia, metz yëydıjc, huıdı Pablo anajty ajcxy ymiid huıdıjtpy. Chi je cajpjäy ooy pahuijch pajugucy ajcxy je Gayo etz Aristarco, yajnıcxı ajcxy ma agujctıjc huıduu ma jäy ñaymugyıı. ³⁰Chi Pablo yjatıgıhuaañ jäy agujc, miıdcapxa'ñ miıdmıydäga'ñ anajty je mayjäy. E je mibijcpıdıjc ca' ajcxy a'ıxiıy nıcxı jııby ytigıy. ³¹Nañ jadu'n nıjējıty Asia mıjtungmiıdpi huıdı anajty Pablo miid ñaymıgüg'adyıı, yajnıguejxy ayuc, co ca' huaad nıcxı ma jäy ñaymıjcgıgıxy. ³²Je mayjäy tügmucy anajty jıtcıxy, ooy anajty yhuaangıxy yjıhuiıygıxy, ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiıygıxy. E je jacmaaybi nı ca' anajty nejhuiıygıxy ti co chachnaymıjcgıgıxy. ³³Nıjējıty jäy huıdıbı anajty ajcxy mayjäy agujc, je ajcxy yajmiıdmıydactay je Alejandro ti anajty tuunıp jajtp. Chi je judío jäy ajcxy tijpidzımy je Alejandro ma mayjäy agujc. Chi Alejandro cımiıd tiy'ajt yejcy co huen amongıxy. Je' anajty ñıgapxtüdamy judıojäy ajcxy. ³⁴Co je mayjäy nejhuiıy co je' je' yjudıojäyıtı, chi ajcxy ytigııy huaambi jıhuiıybı jahuenjatı ycamejtzhorıty, ymınaangıxy: —ıCömay ooy yı Diana, yı Efeso jäy ydıosa!

³⁵Chi je cajp jaaybi co anajty je jāy ti yaj'amoongixy hueeni, chi ajcxy nimay:

—Efeso jāy, tūg'óciy yi naaxhuiñyājy nejhuīy co jada Efeso cajp yi' cuend'ajtp yi Diana chajptijc, je' Diana huidi ooy ti yajcōmay, etz yi Diana ñinīcx huidi cā'u tzajpcíxy. ³⁶Ca' huaad ni pīn ymina'ñ co ca' yjānchity. Amongix, ca' ti mdūngixipy pen ca' jayijp yajxon mhuinmaaygixy. ³⁷Com jada yēydijc ajcxy tiibi myajmiingixy, ca' ma ytundigooygixy, ca' yi' ma ajcxy jībīc capxcixy ma miich ajcxy mdiosa Diana. ³⁸Pen Demetrio etz huidijaty miid ytuñ pen ymiid xīhuin miid pinjaty, paady tungmiidpi etz tiydundac jiiijity. Jēbi nigapxy ma tungmiidpi, jēbi miñ xyipy ñayñīgaptxūtutīgixy. ³⁹E pen huingbi ayuc huidi miich ajcxy mbijctzooyb, copity jada y'oyīhuipy ma jāy naymugyii. ⁴⁰Ymiid jada ayo'n co nicxy nayyajxīhuim co jāy cham ñaymihuididyii miid jada ycixpi nej yam ytunyii yjadyii e ni ti tiy'ajt iich ajt nganejhuiiyim nej nminaanim pen ji anajty xyaj'amidoohuim miid co jāy cham chachhuaangixy chachjihuiiygixy.

⁴¹Co jadu'n miydactay, chi ycapxycijxy miid je naymujcpidijc.

Pablo ñicxy jīm Macedonia etz Grecia

20 Co je cajp jāy ycapxy'ayuc xeemy, chi Pablo huoomujcy je mibijcpidijc, e jaccapxhuijy ajcxy chi ycapxycijxni, chi chooni Efeso ñicxy jīm Macedonia ñaaxjot. ²Cajp cajp Pablo oy co'ixiy je mibijcpidijc

jaccapxhuijy ajcxy. Chi Pablo yja'ty jīm Grecia ñaaxjot. ³Chi Pablo yhuācxijpy jīm tugiig po'. Jīm Grecia Pablo anajty ybarcotigīhua'ñ ñicxa'ñ Siria. Co Pablo oy nejhuīy co judfojāy ajcxy ti yajnihuinmayīyii yaj'ōga'ñyii barcojoty, chi yhuinma'ñybaty co huimbida'ñ tegyi'm, ñaxa'ñ jadiug'oc Macedonia. ⁴Pablo mayjāy miid ñicxy, miidnicxy je Sópater huidi anajty cogajp Berea, etz Aristarco, etz Segundo huidi anajty cogajp Tesalónica, etz Gayo huidi anajty cogajp Derbe, etz Timoteo, etz nañ jadu'n Tíquico, etz Trófimo huidi tzoon jīm Asia ñaaxjot. ⁵Co jada mibijcpidijc ajcxy ñicxy jayijp, chi ajcxy xy'ahuijxyich jīm ma je cajp huidi xii Troas. ⁶Co xii ñajxtay mina yajcaay je tzajcaagy je huidi ca' miidity levadura, chi iich ajcxy ndzooni jīm Filipos barcojoty. Co migoox xiini, oy iich ajcxy naybāatīgixy jīm Troas. Jīm iich ajcxy yhuācxijpy huixtujc xii.

Pablo co'ixiyy je mibijcpidijc jīm Troas

⁷Domingo xii ajcxy ñayyōymujci je mibijcpidijc chajcaagy ytujc-huācxaangixy, e Pablo anajty ymigūgtijc yjacyaj'ixpijcpy. Je' co anajty com jabom chonaani, paady oy ayuc jacyajyoñ ixti ycuje-hua'cxchumiīy. ⁸Jiiby anajty canaag lámpara ytiicxy ma ajcxy anajty ti yōymujccixy ma tūg cuarto huidi anajty oy ycixity. ⁹E tūg yeeg'anāg huidi anajty yxii Eutico, ma ventana aguu anajty y'īñāy. Com Pablo jecy oy yaj'ixpijcy, chi je yeeg'anāg ymāymajtzi, e tugiig

nihuijtzpety anajty ycixity je tije ma ycäy. Chi ajcxy yajpidigý ögy. ¹⁰Co Pablo yminajcy, chi ñaygijxnajaji amineenmujcy je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy. Chi Pablo nimay ymigügtije:

—Ca' mdzigiiygixy, juugy jada.

¹¹Chi Pablo jadüg'oc ypejty ma je cuarto cixpi, chi chajcaagy tujc-huäcxy e yajcaay ajcxy, e jadu'n Pablo yjacmiydacy co oy xiimiñ. Chi ycapxycijxni miid je' ajcxy, chi ñicxni. ¹²E je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy, chi ajcxy yajnicxy juugy, e ooy ajcxy yjotcugiy nidüg'óciy.

Choñ ajcxy Troas ñicxcixy Mileto

¹³Chi iich ajcxy jayijp nicxigý barcojoty jim Asón co anajty jim nyajtzonáangixich Pablo, com ti anajty jadu'n miidnayñimáayigixich co je' tegyi'm anajty ñicxa'ñ. ¹⁴Co iich ajcxy naybaatti jim Asón, chi Pablo ybarcotigiiy miid iich ajcxy. Chi iich ajcxy ñicxy jim Mitilene. ¹⁵Chi iich ajcxy jim ndzoñ, chi com jabom iich ajcxy najxy mihuingon Quío, comaax iich ajcxy nja'ty jim ma barco jättac huidi anajty yxii Samos. Jim Trogilio iich ajcxy nbocxy, com jabom iich ajcxy nja'ty jim Mileto. ¹⁶Chi Pablo ca' ñicxa'ñ jim Efeso co ca' yhuäcxiba'ñ jim Asia ñaaxjot, com tzojc anajty yjada'ñ Jerusalén, com jim anajty yajnaxa'ñ Pentecostés xii.

Pablo yajmiidmiydacy je huidibi ajcxy ane'mb je mibijcpidijc

¹⁷Jim Mileto anajty Pablo, chi capxyñiguejxy huidi ajcxy

nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc huidi ajcxy jim Efeso. ¹⁸E co ajcxy miñ, chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy mnejhuiyb jadu'n nej iich ti njäy'atyich ma miich ajcxy tüg'óciy je xii je tiempo nej oga'n nja'tyich ya Asia. ¹⁹Jecy iich ooy ti n'ityich miid miich ajcxy, nduñich ma nHuindzin Jesús ytung miid yung naxy njot nhuinma'ñich, etz miid huinnii jotmay, etz ti may ayo'n nyajnaxyich ma yi judíojäy ajcxy. ²⁰Ca' ti n'ixmachich je ngapx'ayuc huidi oyip miid miich ajcxy ycixpi. Ti nyaj'ixpicyich mayjäy'agujc etz tije tije. ²¹Ti ndiy'ajt yecyich ma judíojäy etz cham ma huidi ca' yjudíojäyity. Nnimaydaayich co huen jothuimbijtcixy ma Dios, etz huen mibijccixy iich ajt nHuindzin Jesucristo. ²²Jadachambi nicxpich jim Jerusalén; adzip je Espíritu Santo xyquexyich e ni nganejhuiyich ti iich jim xyjadamy. ²³Co iich cajp cajp ma nnicxyich, je Espíritu Santo xyajnejhuiybich co jim Jerusalén jäy ajcxy xypidäga'ñich pujxtigoty etz jim ajcxy xychaachytuna'ñich. ²⁴Yi jadu'mbi ayuc ca' iich nduñich cuendi, jada njugy'ajtich ca' ti tzoohuity. Jëyi janchtiy co nyajcixipyich jada tung jotcujc, e nguydunipyich je Huindzin Jesús y'ayuc, je tiibi xyajñibicyich jada tung. Ngapxhuäcxibich yi oybi Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ miid jäy ajcxy ycixpi.

²⁵E jadachambi nnejhuiybich co miich ajcxy ma ti ngapxhuäcxxyich Dios y'ayuc, ca' miich ajcxy

xy'ocjac'íjxcixni jadügtecy.

²⁶Paady cham nnimäyich miich ajcxy, ca' ni ti ngo'adzohuipyich miid miich ajcxy ycxipi. ²⁷Com ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy tüg'óciy je Dios y'ayuc je Dios yhuinma'n. Ni ti ayuc ni ti ytiy'ajt ti ngacoyüchich ma miich ajcxy. ²⁸Naycuend'ájtigixy ci'm etz cuend'ajtcixy tüg'óciy jäy ajcxy huidi yajmij'ajtp je Huindzin Jesús, jadu'n ajcxy nipaady nej tügpicy cöbixy, etz miich ajcxy huidi nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jadu'n miich ajcxy nipaady nej cöbixy cuend'ajtpi. Je Espíritu Santo ti xyajni'bíccixy co mgüend'adipy ajcxy yi Jesús yjäy, huidi ti cojuuy ajcxy ypocy miid yci'mni'py co y'o'cy.

²⁹Chi Pablo yjacminañ:

—Nejhuiyich co ya ndzoonibich miinip huingbi jäy huidi yajhuinma'nydigoyam mibijcpidijc, jadu'n nej ahua'n iyujc huidi cöbixy tzüdzip. ³⁰Ji ma miich ajcxy ji jäy yaj'ixpigam anii ma yjapadyii yaj'ixpigipy tiy'ajt oybi jigix yi mibijcpidijc ypanicxiyb.

³¹Naygüend'ájtigix, mjäymedziyb ajcxy jadu'n nej iich tugiig jimijt ti nyaj'ixpicyich xiim tzuum jabom jabom, miid huinnii jotmay ti nyaj'ixpijccixy miich ajcxy nidüg nidüg.

³²Jadachambi iich, nmigügtijcich ajcxy, Dios miich ajcxy nyajpuhuaniiyb, nyajmihui'maamyich miich ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej Dios ajt xychojcm xyjihuiyim. Ma Dios y'ayuc miich ajcxy mbaadipy mic'ajt ma yi mibijcin, e mbaadipy

ajcxy it lugar ma Dios quipxyi miid ajcxy nidüg'óciy tiibi yajhuäch yjot yhuinma'n. ³³Ni ti iich ti nga'adzocy, ni pin yhuít ymeeñ huidibi n'ocjediibich. ³⁴Miich ajcxy mnejhuiyb co ti nduñich, miid ngi'mgijich ci'm ti nnaymöyijich huidi nyajmayajtpyich etz nañ jadu'n ti nbubetyich nmigügtijcich huidi iich anajty nmiid. ³⁵Iich miich ajcxy ti nyajni'ixiigixy nej jëbi mdungixy, nej jëbi mbubéjtcixy migügtijc huidi pa'm'ijtp, etz huidi tijaty yajmayajtp. Jäymedzi ajcxy je Huindzin Dios y'ayuc co yminañ: “Jacjotcujc je' huidi yejcp, ca'ydi huidibi yajmooyb.”

³⁶Co jadu'n ycapxtay, chi Pablo ycoxtinay'ahuiy miid je' ajcxy, e mibijctzoy ajcxy Dios. ³⁷Ytigiyy ajcxy yaaxpi nidüg'óciy, e mineeñ ajcxy Pablo etz tzücxy.

³⁸Ooy ajcxy jihuiy nej anajty ti ñimáayigixy ajcxy co ca' yjac'ixiyy ajcxy jadügtecy. Chi ajcxy oy najtzhuhuiy jim ma barco.

Pablo ñicxy jim Jerusalén

21 Co iich ajcxy ngapxycíjxy miid je mibijcpidijc, chi iich ajcxy nbarcotigiyy, tiyi nicxy iich ajcxy jim Cos. Com jabom ndzoonich Cos nicxy iich ajcxy jim Rodas. Chi iich ajcxy ndzoon Rodas nicx iich ajcxy jim Pátara. ²Jim Pátara iich ajcxy nbaaty tüg barco huidi anajty najxp Fenicia ñaaxjot. Jim iich ajcxy nbarcotigiyy jadüg'oc, chi iich ajcxy nnicxni. ³Chi iich ajcxy mmij'ijxy Chipre je naax mejj'agujcpi, anajty'amy je' yhui'my. Jacnicxy iich ajcxy

Siria ñaaxjot, chi je barco ytigiiy ma yjättac jim Tiro co jim anajty chimydajc yajhuüma'ñ. ⁴Jim iich ajcxy nbaty jäy huidi anajty yajmij'ajtp Jesús, chi nmiidhuäcxijpich ajcxy huixtujc xii. Je' ajcxy je Espíritu Santo yajnejhuüiyi co Pablo ayo'n pada'ñ Jerusalén, paady ajcxy nimay Pablo co ca' huaad jim ñicxy. ⁵Co huixtujc xii bi yca'pxy, chi iich ajcxy ndzooni. E tüg'óciy mibijcpidijc miid y'ung ytöxyjc oy xytüijjphuohüiygixyich cajppa'. Jim ma mejypa' ngoxtinay'ahuiiy iich ajcxy, chi iich ajcxy nmibijctzoy Dios. ⁶Huin'it iich ajcxy ngapxycijxni, chi nbarcotigiiyñi iich ajcxy e je mibijcpidijc yhuimbijtni ajcxy ma ytiyc.

⁷Co iich ajcxy ndzooñ Tiro, chi nicxy iich ajcxy Tolemaida. Jim iich ajcxy ngapxpocxich je huidi anajty ajcxy mijpidaacp Jesús, e nmiidhui'my iich ajcxy jim tüg xii. ⁸Com jabom iich ajcxy ndzooñ Tolemaida miid Pablo etz pinjaty iich ajcxy anajty nmiid. Chi iich ajcxy nja'ty jim Cesarea. E chi iich ajcxy nicx ma Felipe ytiyc, je huidibi anajty capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajtp je oybi. Je' je' huidi tuun je nihiixtujcpí taabi ajcxy caayin uucin yajhuäcxy jim Jerusalén oga'n. Chi iich ajcxy nhui'my miid je'. ⁹Felipe midaax anajty ñiix miidty, ca'ni anajty ajcxy ypijccixy. E je' ñiix ajcxy anajty Dios y'ayucnajtzcapiiyipy. ¹⁰Ti anajty iich ajcxy jim nhuäcxipy canaag xii co oy yjätý tüg ayucnajtzcapiiybi huidi anajty yxii Agabo, jim anajty ti chooñ Judea.

¹¹Chi Agabo y'oy xycogapxiygixy ma iich ajcxy njättac. Chi Agabo Pablo yhuüin huijtzäcxi, e je' miid ñaygixojtz ñaydecyxoxtzi, chi yminañ:

—Je Espíritu Santo jadu'n minamb co jim Jerusalén jadu'n judíojäy ajcxy cixodza'ñ tecyxodza'ñ jada huüin yhuindzin, e nañ ciyega'ñ ajcxy ma huidi ca' yjudíojäyity.

¹²Co jadu'n yajmidoy, iich ajcxy etz je Cesarea jäy ngohuaniiy iich ajcxy Pablo co ca' huaad ñicxy jim Jerusalén. ¹³Huin'it Pablo y'adzooy:

—¿Nej co myaaxcixy miid iich ycixpi? ¿Nej iich miich ajcxy co njot nhuinma'ñ xyaj'amutzciiyi? Iich nayyéjibich miid naygixodzii naydecyxodzii, nañ jébi n'ögibich jim Jerusalén miid je Huindzin Jesús ycixpi.

¹⁴Co ca' iich ajcxy mimadacy nicxy nyajhuü'ngixyich Pablo, chi iich ajcxy n'amooni, chi iich ajcxy ñayñimaayi:

—Huen cuyduñ je Huindzin Jesús chojcin.

¹⁵Co jadu'n yjajti, chi iich ajcxy ndzonii ni'ixiiy e chi iich ajcxy nicxy jim Jerusalén. ¹⁶Miid nicxy iich ajcxy nijējity mibijcpidijc huidi tzoon Cesarea, e nañ tzoon anajty tüg Chipre jäy huidi anajty yxii Mnasón, jecyip anajty jijptigiyiiyñi jada mibijcin e je' iich ajcxy nicxy xyajjättägaangixy.

Pablo oy cogapxiy Jacobo

¹⁷Co iich ajcxy nja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc iich ajcxy xycöbijcy janch jotcuje.

¹⁸Com jabom iich ajcxy nicxy miid Pablo, y'oy iich ajcxy ngogapxiy

Jacobo, e jim anajty tüg'óciy huidi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc. ¹⁹Chi Pablo ymiguýtijc capxpocxy, e yajmiidmiydacy ti anajty Dios ti tuñ miid yi' ma yi jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity. ²⁰Co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy huin'iiy jäymejch yi Dios, chi ajcxy Pablo nimay:

—Migüg Pablo, miich mnejhuiiyb co ya canaag mil jäy ti mibicy Jesús, e yjactimmina'ñ ajcxy co copicy nguyduunim Moisés ycötujcin je jecyip. ²¹Ti ajcxy yajmiidmiydägyi co miich mdzachjäyayaj'ixpicy ma tüg'óciy judíojäy huidi ajcxy jiguëgy adzinaayb co ca' huaad tuñycuenti Moisés ycötújin je jecyip, etz ca' ycopicyity co tiy'ajttíygixipy y'ung, etz ni ca' ycopicyity payöyipy iich ajt ngostumbre. ²²¿Ti huaad nduunim? Jotmädam ajcxy co nejhuíhuipy co ya miich ti mjäty. ²³Hue' janchtiy jadu'n miich mdunipy: cha midaax yëydijc huidi cuydunamy tüg huandaacin. ²⁴Miidnicxy je' ajcxy, nicx naysajpocyñihuaatzí miid yi' ajcxy, e miich mgojuydayipy nej anajty ajcxy ypadyi je meënydunii. E chi ajcxy myajcöme'pxipy cödza'm, e jadu'n je jäy ajcxy huinjihuidähuipy co ca' yjanchity jadu'n nej xyñimiyaaccixy, jëyi co miich nañ jadu'n mguydun je Moisés ycötujcin je jecyip. ²⁵Huidibi janchtiy jadu'n nej yi huidibi ajcxy ca' yjudíojäyity, e ti mijpidaaccixy Jesús, ti iich yi' ajcxy nijayíygixich co ca' túngixipy cuenti jada jadu'mbi judíojäy ycostumbre. Je' janchtiy co ca' huaad tzützcixipy je tiibi jäy yajhuindzigíy ídolos, ni ca'

huaad jíicxcixipy ni'py, etz ni ca' ajcxy tzüdzipy huidi yo'c-huidy ti y'ögy, etz ca' ajcxy huingbi töxyjäy migapxtigóoygixipy.

Chi ajcxy majch je Pablo ma Dios ytijc

²⁶Chi Pablo miid nicxy je nimidaaxpi yëydijc, com jabom ajcxy naysajpocyñihuaatzí ajcxy, chi ajcxy ytigíy ma Dios ytijc, e chi ajcxy ytiy'ajt yejcy ma judío teedy ti xii ycixa'ñ je naysajpocyñihuaádzii, etz ti xii huindzigí'ñ iyujc cýegaangixy nidüg nidüg.

²⁷Ma anajty yca'pxaani je mihuixtucxiibi nijëjity judíojäy, choon jim Asia, chi ajcxy ijxy Pablo ma Dios ytijc. Huin'it ajcxy je mayjäy majch Pablo, yajhuangoty yajjihuiygoty, ²⁸chi ajcxy yam chachminaangixy:

—iIsrael jäy ajcxy, pubejtcich iich ajcxy! Jada je' je yëydijc huidi xi ya tzach nigapxp ni'ojíiyb judíojäy ycostumbre, Moisés ycötújin, etz nDios ytijc. E jadüg nax ti yajtigíygixy griegojäy ma Dios ytijc, yajjibiciygixy jada it lugar huätzpi. (Com ca' ñigödúcyity nicxy griegojäy ytigíy ma Dios ytijc.)

²⁹Paady anajty jadu'n yminaangixy je huidi ajcxy majtz je Pablo, com co ijxy ajcxy Pablo miidhuidity cajpjoty je Trófimo, huidi anajty cogajp Efeso. Hue' anajty tijcixy co Pablo ti miidtigíy Trófimo tzajtigoty.

³⁰Tüg'óciy je cajpjäy yjotmätcottay, miin ajcxy poyígy majch ajcxy je Pablo yajpidzimy tzajtigoty pahuijch pajugujcy. Chi ajcxy mic'amy agiiy

Dios ytiyc. ³¹Yaj'ögamyb anajty ajcxy Pablo. Chi je soldado huindzin ayuc midoy co tüg'óciy je cajp jäy ajcxy ti chachhuaangixy chachjihuiygixy.

³²Je soldado huindzin huodzonday ysoldado ajcxy, e chi ajcxy ñicxy poyigy ma je mayjäy yhuaangixy yjihuiygixy. Co je mayjäy ajcxy ijxy miñ soldado ajcxy miid yhuindzin, chi ajcxy ixmajch Pablo ca' ocjaccóxcixni. ³³Co je soldado huindzin jim ja'ty, chi yajmajtzi je Pablo, ni'anëmdiy co huen cïchochyii miid mejtz cadena. Chi yajtiy pin je' anajty, e ti ti tuñ. ³⁴Chi je mayjäy ajcxy ytiigi yhuaambi jihuiybi, e jadu'n je soldado huindzin ca' ni nej huinjihuiy miid je ne'mbi. Chi ni'ane'mdiy co huen Pablo yajnicxyii ma cuartel. ³⁵Co jim yja'ty ma cuartel pedydac, chi je soldado ajcxy ciyigy Pablo, co anajty je mayjäy chachjottigoyñáxcixy tzachyaj'ögaangixy anajty Pablo. ³⁶Tüg'óciy je mayjäy pamiingixy axam je soldado ajcxy, yam chachminaangixy:

—iHuen ögy!

Pablo ñaygohuaani ma je mayjäy

³⁷Co anajty yajtigihua'ñyii cuartel tigoty, chi Pablo migapxy je soldado huindzin miid griego ayuc, yminañ: —¿Nej jëbi ii nmiidmiydägy tüg'aa metz'aaji?

Chi je soldado huindzin y'adzooy:

—¿Nej majtpty miich griego y'ayuc?

³⁸¿Nej ca' jada' miich jëjity je egipcio jäy huidi namni tzip yajpidicp, e huobidzimy midaax mil jäy yaj'öcp, miid nicxy ajcxy jim mijtigiduum?

³⁹Chi Pablo nimay je soldado huindzin:

—Iich judíojäy iich, jim ngogápidyich Tarso, tüg mijcajp huidi yajpatpi jim Cilicia ñaaxjot. Tun may'ajt miñ mayjäy n'ocmigapxich.

⁴⁰Co je soldado huindzin a'ixiyy, chi Pablo ytinay'ahuiy ma je cuartel pedydac, e cïmiid ytiy'ajt yejcy co huen amoongixy. Co je mayjäy ajcxy y'amonday, chi migapxcoty miid hebreo ayuc yminañ:

22 —Migügtijc etz mij'anäctijc, midoogixy jadu'n nej iich yam nnayñigapxtüdyii.

²Co je mayjäy ajcxy midoy co ymigápxigixy miid hebreo y'ayuc, chi ajcxy y'amonday, chi Pablo yminañ:

³—Judíojäy iich. Jim Tarso nma'xung'ajtyich, Cilicia ñaaxjot. E ya Jerusalén ti nyeegyich. Ixpjicich ya ma Gamaliel, etz yajxon Gamaliel ti xyaj'ixpijcyich ajt nmij'ap nmijteedy ytiy'ajt etz ycötújcín. Njatyim nyajmij'ajtpyich Dios jadu'n nej miich ajcxy Dios myajmij'ajtcixy cham. ⁴Jecy ti n'ixhuidity ti nbahuidityich je jäy ajcxy huidi anajty mijpidaacp Jesús y'ayuc, nyaj'öctähuaamyich anajty, e nyajnicxpyich anajty mach yëdyictijc etz töxyjädyjc, nbidägyich anajty ajcxy pujxtigoty. ⁵Je teedy mijtungmiidpi etz tüg'óciy mij'anäctijc ymiid tiy'ajt, co iich ajcxy xymooyich cötujcín, e nnicxyich anajty jim Damasco ma nmigügtijcäch yi judío jäy ajcxy. N'ixtäyich anajty je jäy ajcxy huidi Jesús y'ayuc mijpidaacp, madza'ñich anajty ajcxy, e

nyajmiina'n'ich anajty ajcxy ya
Jerusalén huen yajtzaachyunggixy.

Pablo nimiydacy nej yjothuimbijty

⁶Co i'ich anajty ndüyöyich mihuingon Damasco, cujc yxii anajty, chi janch timitiini ytiicxigy jühuidity jadu'n nej jün ma i'ich, hue' anajty choon' tzajpjoty. ⁷Chi jim ngidaayich, huin'it nmidooyich tüg ayuc xyñimäyich: "Saulo, Saulo, ¿ti co xypahuidijttägyich?" ⁸Huin'it n'amidooyich: "¿Mbin miich, Huindzin?" Chi xy'adzooyich: "¿Ich je' je Jesús je huidi cogajp jim Nazaret, je huidi miich mdzachpahuidijttacpy?" ⁹Pinjaty i'ich anajty nmiid y'ijx je' ajcxy je tiicxin, chi ajcxy ooy chigi'y, e ca' ajcxy huinjhuiy je ayuc huidi anajty nmigapxyijich. ¹⁰Huin'it nnimaayich: "¿Ti jëbi nduñich, Huindzin?" Chi je Huindzin Jesús xy'adzooyich: "Pidig e yajyöy mdu', nicxy jim Damasco, jim myajnimähuiyib tüg'óciy ti jëbi mduñ." ¹¹Je tiicxin hue' je' xy'ixmajchich huiintz. E chi je nmigügtjicich xyhuitzoonich ajcxy cigixy, xyajja'tyich ajcxy jim Damasco.

¹²Jim Damasco anajty chinäy tüg yëdjic huidi anajty yxii Ananías, je huidi anajty ooy cuyduñ Moisés ycötújcín je jécyip. E judíojäy ajcxy huidi jim tzinaayb ooy cömaaygixy co ooy y'oyjáyity. ¹³Chi Ananías ymiñ ma njättaacich, e ytinay'ihuiy ma i'ich nmijc, chi xyñimaayich: "Migüg Saulo, ijxigich jadüg'oc huinjemy." Tim huin'itiy n'ijxigiyich. ¹⁴Chi Ananías xyñimaayich: "Je Dios huidi ajt

nmij'ap nmijteedy ojadajt, je' ti xyhuin'ixy jigix mnejhuñhuiy Dios yhuinma'n, etz m'ixipy je tudäcypi jäy, e mmidohuiy yci'm ayuc huidi ycapxpy. ¹⁵Dios ti xyhuin'ixy jigix nicxy mdiy'ajt yecy ma tüg'óciy naaxhuiñjäy, etz mnimiydägiy nej ti m'ixy ti mmidooy.

¹⁶Jadachambi, ¿nej co mhuäcxipy? Pidig etz niibet. Mibijctzou Dios jigix mbocy ñihuädziy."

Pablo nimiydacy nej oy yajquexy ma je huidibi anajty ajcxy ca'p yjudíojäyity

¹⁷Co nicxnich jadüg'oc Jerusalén, chi nnicxich ma Dios ytijc, oy Dios nmibijctzooyich. Chi i'ich jiiyb tzajtigoty n'ixmañiyyich. ¹⁸N'ijxyich je Huindzin Jesús e xyñimaayich: "Pidzim ya Jerusalén mic'lamy, ca' je Jerusalén jäy ajcxy cöbigipy miich m'ayuc jadu'n nej xyñigapxa'n'ich." ¹⁹Huin'it n'adzooyich: "Huindzin Jesús, yi jäy ajcxy ñejhuiyib co i'ich anajty nnicxich huen huidi judíojäy naymujtac n'ixtäyich yi jäy ajcxy huidi miich m'ayuc xymibijcip, ti nbidägyich anajty ajcxy pujxtigoty, ooy i'ich ajcxy yi' ti ndzaachytuñ ti nga'oyduuñich. ²⁰Co ajcxy yaj'ögy je Esteban, miich mdumbi, huidi miich m'ayuc xycapxhuäcxip, jim i'ich anajty nañ jadu'n yajpaady. E ooy njäygidacyich co ajcxy yaj'o'cy, ixti ngüend'ajtich je' ajcxy yjocxhuit huidi Esteban yaj'o'c." ²¹Chi i'ich nHuindzin Jesús xyñimay: "Cham i'ich miich nguexy jigügy it ma yi jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity."

Pablo, ma je comandante yci'am

²²E yabaad je mayjäy y'amido'ijty Pablo y'ayuc, chi ytigi'y ajcxy huambi jihuiyibi chachminaangixy:

—iHuen öc yjiiibi yëydijc! iCa' huaad yjactzinäy!

²³Yam yhuaangixy yjihuiygixy, yam yjocxhuit tzachjengixy, etz naaxhuaay tzachyujc-huijcixy. ²⁴Chi je soldado huindzin ni'ane'mdiïy co huen Pablo yajnicxyii cuartel tigoty, e ni'ane'mdiïy co huen ci'adyii jigix nigapxip ti ti tuñ co je jäy ti ymibiðigyii. ²⁵Ti anajty ajcxy cïxojtcixy, e chi anajty ajcxy tzaachytunaangixy co Pablo nimay je capitán huidi anajty huinduy:

—¿Ti cötújcïn miich ajcxy miid co mdzaachytuna'ñ tüg romanojäy, ni ca' ajcxy jayijp mdiyduñ?

²⁶Co jadu'n midooy je capitán, chi ñicxy oy yajnimäy je comandante:

—Ixcim nej mduñ yi jäy, com hue' yi' romanojäy.

²⁷Huin'it je comandante ymijhuägy ma je Pablo, chi y'lamidooy:

—¿Nej janch co miich mromanojäyity?

Chi Pablo y'adzooy:

—Janch.

²⁸Huin'it je comandante nimay Pablo:

—Meeñgyíxy iich jada nbaaty co naydijyijich romanojäy.

E chi Pablo y'adzooy:

—Iich ti nmiibi'c'ajtich yi'.

²⁹Miid jëyi, je huidibi anajty ajcxy ci'adam je Pablo, chi puyöydúutcixni. Nañ jadu'n je comandante ooy ñay'adzigiïyi, miid co cïxojch Pablo miid cadena.

**Pablo ma je judíojäy
ajcxy yjuntitungixy**

³⁰Com jabom je comandante co anajty nejhuïhua'ñ ti ycixpi co ti

yxïyii je Pablo yi judíojäy, huen yajminagyii cadena ma Pablo yci'. Chi ane'my co yajhuomujci je teedy tungmiidpi etz je judío mij'anäctijc. Huin'it je comandante yajnicxy Pablo ma je huindzindijc etz ixpicytijc anajty ti ñaymújcigixy.

23 Huin'it Pablo yaj'ijxpejty je mayjäy huidi anajty ti nayyöymújcigixy, e chi ajcxy nimay:

—Migügtijc, Dios y'ijxpy ñejhuiyb nej iich ti nduñ maabi nyeecpidzimyich, tudägy n'ityich ixti chambaadni.

²Huin'it je Ananías, je teedy migtungmiidpi, ni'ane'mdiïy Pablo co huen yaj'accoxgy. ³Chi Pablo yminañ:

—iDios xychaachtunipy miich huidibi mnaybidaacip nej jihuïy ooy mdudägyjäyity, e ca' yjanchity! Paady miich m'iñäy ma cötujctac jigix nyajtiydunipyich nej je ley y'ane'my. Chi mmidundigooy je ley co ti xyajcojxyiijich.

⁴Je jäy ajcxy huidi anajty jim minañ:

—¿Jadu'n miich mmigapxtigoy yi Dios ymigtungmiidpi?

⁵Chi Pablo yminañ:

—Migügtijc, iich ca' anajty nejhuïyich, pen yi' je! Dios ymigtungmiidpi. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy: “Ca' huaad jibic mnigapxipy huidi tungmiid ijtp ma miich mjäy.”

⁶Huin'it Pablo ijxy nejhuïy co jim junt'i'joty mejtzpicy ixpicytijc anajty jim, jim huidi saduceo y'ixpijcïn ymijpidacp etz nañ jadu'n jim huidi fariseo y'ixpijcïn ymijpidacp, chi Pablo yminañ mic:

—Migügtijcich, fariseojäy iich, nañ jadu'n ndeedyich fariseojäy je'. Cham nyajtiyduñich miid jëgixpi co nmibicyich co Dios yajjugypigipy jäy tiibi y'öccixy.

⁷Co Pablo jadu'n yminanday, chi fariseojäy etz saduceojäy miñ xyipy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuiyi. Chi je naymujcpidijc ajcxy ñaybijc-huäcxi. ⁸Je' co je saduceojäy yminaangixy co o'cpi ca' yjugypigipy, ni ca' ji ángel ajcxy, nañ ca' jäy y'alma, nañ ca' ji je Espíritu Santo, etz ni ca' ji mujcu' ajcxy. Je fariseojäy ymibijcpi je' ajcxy co yjijity ángel ajcxy, co öcpi jugypigaangixy, co je Espíritu Santo yjijity, co jäy ajcxy miidity y'alma, etz co mujcu' ajcxy yjijity. ⁹Tüg'óciy jäy ajcxy ma je naymujctac ytiigi huambi jihuiyi. Chi nijëjity fariseojäy huidi nihuindzin'ajtpy je Moisés ycötújcín nigapxtuty Pablo yminañ:

—Jadayaabi jäy ca' ti pocy ti tuñ. Ca' yjegyity ti jada' ymígapxyii tüg espíritu o tüg ángel.

¹⁰Chi je mayjäy anajty ooy mic ti ñayyajjot'ambíjcigixy. Je soldado huindzin tziigiyb anajty co Pablo y'ahuoonñihuiyb y'agidzihuiyb, paady ni'ane'mdiy huen yi soldado ajcxy yajpidzimgixy juntijoty e yajníxcixipy yi Pablo jadüg'oc ma cuartel.

¹¹Huin'it coodz ñayguëxici je Huindzin Jesús ma Pablo ymijc, nimaayi:

—Jotmicpic Pablo, com jadu'n nej ya Jerusalén ti xyñigodiy'ajt'átyich, nañ jadu'n xyñigodiy'ajt'adipyich jim Roma.

**Ixtaaygixy huinma'ñ nej
huaad Pablo yaj'öccixy**

¹²Com jabom nijëjity judíojäy ñaygapxi co yaj'ögaangixy Pablo. E chi ajcxy capxycödujcy ñay'iibojci ñaygapxpojci co ca' ycayaangixy y'ügaangixy ixti cooni ajcxy yaj'öccixipy Pablo. ¹³Nihuixchiguipx naxy anajty yëydijctijc huidi ajcxy jadu'n naygapxi. ¹⁴Chi ajcxy ninicxy je teedy ajcxy huidibi mijtungmiid etz judío mij'anäctijc, nimay ajcxy:

—Iich ajcxy ti ngapxycödujccixy co ca' ngayáangixyich n'ügáangixyich ixti cooni iich ajcxy nyaj'öcip Pablo. ¹⁵Jadachambi miich ajcxy, etz jacjadyii ixpiyctijc mij'anäctijc nidungiiygixy ma je soldado huindzin, co huen jabom yajminyii Pablo jadügtecy ma miich ajcxy. E aaniidaaccixy co jacyajxon yajtiyduna'ñ, e ni'lix iich ajcxy anajty n'ijtcixy co Pablo nyaj'ögibich ca'ni anajty yjäty ma naymujctac.

¹⁶Pablo chi' ymang nejhuiy nej je' anajty ti ñaygápxigixy, chi ñicxy ma cuartel oy Pablo yajnimäy. ¹⁷Huin'it Pablo yaaxi tüg soldado huindzin, e chi nimay:

—Yajnicx jada yeeg'anäg ma je comandante, ymiid yi' ayuc ti nigapxaamy.

¹⁸Chi je soldado huindzin yajnicxy je yeeg'anäg ma je comandante, e chi nimay:

—Pablo, je machyjäy, ti xyaaxyich, ti xyñimäyich co nmiidminipyich jada yeeg'anäg, ymiid yi' ayuc huidi ñigapxaamy ma miich.

¹⁹Chi je comandante majch je yeeg'anäg ma yci', e yajnicxy abicy, chi yaj'amidooy:

—¿Ti xyajnimähuaamyich?

²⁰Chi je yeeg'anäg yminañ:

—Yi judíojäy ajcxy ti

ñaygápxigixy co xyñimähuaangixy co jabom Pablo myajnicxipy jim ma ñayyöymugáanigixy, y'aaniidägaangixy co jacyajxon tiydunaangixy. ²¹Ca' miich yi' mmibigipy; com nihuixchiguïpx naxy yëydjctijc jim yi' ajcxy ahuixy yüch. Ti capxycödujccixy co ca' ajcxy ycaya'n y'üga'n ixti cooni ajcxy yaj'ögipy je Pablo. Jadachambi ni'ixi jim y'ljtcixy, jëyi miich m'ayuc ajcxy xyjamidohuaani, pen mni'adzooyb.

²²Chi je comandante ycapxycijxy miid je yeeg'anäg. Chi nimay co ca' huaad ymiydägy miid jacpinjaty jadu'n nej anajty ti ymiydaaccixy.

Yajnicxy ajcxy Pablo ma je gobernador Félix

²³Chi je comandante yaaxi metz capitán moy cötújcín huen nayñi'ixíyigixy nimejtzmigo'px soldado huidi nicxip tegyi'm, etz tugi'pxmajc huidi nicxip cohuaaygíxy, etz mejtz migo'px quipyjy'pxu'nmiidpi, huen nicxcixy jim Cesarea mijcoddz. ²⁴Nañ ni'ane'mdiy co huen cohua y ni'ixi pidägyii huidi Pablo yaj'iñähuipy, e moy cötújcín co huen oy yajxon ajcxy Pablo yajjädipy ma je gobernador Félix. ²⁵Chi yajmiguejxy tüg necy yjaayity jadu'n:

²⁶“Hich comandante, Claudio Lisias, cham nguejxyich jada necy

ma miich, mijpi gobernador Félix, e nguejxyich capxpoocxin. ²⁷Je judíojäy ajcxy ti anajty majtzcixy jadayaabi yëydjic, yaj'ögamy anajty ajcxy co iich oy nejhuïy co je' yromanojäyity, chi nninixcixh miid soldadtijc etz nnihuaañich. ²⁸Co iich ooy anajty nejhuïhua'nich ti anajty co ti xigixy, chi nyajnicxich ma anajty ajcxy tungmiidpi etz mij'anäctijc ti ñayyöymújcigixy. ²⁹Hue' anajty yi' ycixpi ti yajxïy co anajty ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycötújcín. Ca' anajty ytiy'ájtity co yaj'öccixipy, e ni ca' huaad ymach'iñäy. ³⁰Co iich oy nejhuïy co yi judíojäy anajty ti nihuinmayiigixy co yaj'ögaangixy, cham iich miich yi' nyajnigüexy. E ti iich nañ jadu'n nimay huidi ti yxïyii huen nicxcixy ma miich, e jëbi ajcxy jim nigapxy ti ycixpi co midzip'ajtcixy. Ji naybaatim.”

³¹Je soldadtijc nej anajty ti ycötújcín möyii tim huin'itiy miid tzoon je Pablo mijcoddz ixti yajja'ty ajcxy Antípatris. ³²Je soldadtijc huidi ajcxy tegyi'm nicxp, com jabom huimbíjtcixni, chi yjá'tcixni ma cuartel. E je soldadtijc cohua y gixpi jacnicxy je' ajcxy miid Pablo. ³³Co je' ajcxy yja'ty jim Cesarea, chi ajcxy je gobernador necy yajcädigiïy, chi ajcxy nañ jadu'n yajquëxigý je Pablo ma je' yhuinduu. ³⁴Co ñecy capxtay, chi je gobernador y'amidooy Pablo ma anajty yconaaxity. Co nejhuïy co yCiliciajäyity, ³⁵chi nimay:

—Jiini nejhuïhuibich je tiy'ajt co anajty miingixy huidi ti yxigixy.

Huin'it ni'ane'mdiy co huen cuend'adyii ma je Herodes ymijtijc.

Pablo ñaygohua'ñyii ma je
governador Félix yhuinduu

24 Co migoox xii Ananías je teedy ajcxy ymijtungmiidpi yja'ty jim Cesarea miid judío mij'anäctijc ajcxy etz miid tüg huingapxpi huidi anajty yxii Tértulo, chi ajcxy ñayguëxici ma gobernador co xihuaangixy Pablo. ²Co ajcxy Pablo yajmiñ, chi Tértulo ytigiiy xibi, nimay Félix:

—Miid miich ycixpi jotcujc je naaxcayp y'ijty, ca' ma tzip, je' co yajxon m'ane'mdäy miid oyhuinma'ñ. ³Tüg'óciy iich ajcxy njäygidacpyich hueñyma'ámyity, miich mijtungmiidpi Félix. ⁴Ca'ydi mdiempo nyajtigooyi mij, tun may'ajt amido'ijtigich n'ayuc tüg jaxigyí. ⁵Com ti nnejhuüigixich co jada Pablo, ooy ayo'n yecy hueñytimma'ámyity. Xi ya judíojäy tzach pijc-huäcxy miid y'ayuc huidi ymiid. Yi' je' nigohuajc'ajtp tüg picy jäy huidi jäy ytiipy Nazaret jäy. ⁶Com tundigoy ma iich ajcxy nDios ytijc nej ca' ypadyi, chi iich ajcxy nmajch, e chi iich ajcxy njatydunaañich jadu'n nej iich ajcxy ngötújcín y'ane'my. ⁷Per je comandante Lisias je' yajtigiiy mictägy, chi iich ajcxy xypijci jada Pablo. ⁸E Lisias yminañ co pinjaty anajty ti yxii huen miñ ma miich. Miich ci'm jëbi myajtiy, e mnejhuühuip tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej iich ajcxy yi' ti nxüy.

⁹E je judíojäy ajcxy huidi anajty jim gobernador yhuinduu, ac jadu'n ajcxy yminaangixy co yjanchity jadu'n nej Tértulo ymina'ñ.

¹⁰Huin'it je gobernador tiy'ajt moy

Pablo cimiid co huen capxy, chi Pablo yminañ:

—Janch jotcujc jëbi nayñigapxtüdyiijich ma miich Félix, com nejhuiybich co miich mijtungmiid ma jada naax cayp cham xii jimijt ñicxni. ¹¹Miich ci'm jëb mnejhuüy je tiy'ajt, jëyi anajty ñimajcmetzxiijy maabi anajty nbättigiyich jim Jerusalén Dios ojadajtpi. ¹²Ca' iich yi' ajcxy xypaty ndzipcapxy n'ahua'ngapxyich miid pinjaty. E ni iich ngajäy'axiigiy ngajäy'agapxy ma Dios ytijc, etz ni ma naymujctac etz ni ma Jerusalén cayp. ¹³Jada jäy ajcxy ca' ajcxy miidity pinjaty tiy'ajt yegipy nej iich yi' ajcxy yxüy. ¹⁴Huidi janch ngapxypidziimybich ma miich jadu'n nej je tzinaayin, je jemybi xpijcin huidibi yi' ajcxy ytiipy ca' y'óyity, je' je' je xpijcin huidi iich miid n'ojadajtpich Dios, je Dios huidi iich ajcxy nmij'ap nmijteedy y'ojadajtpi. Nmibijcpiych tüg'óciy jadu'n nej yjaybetyity ma Moisés ñecy, etz je Dios y'ayucnajtzcapiiybi ñecy. ¹⁵Nañ nmibijcpich co Dios yajjugypigipy pinjaty ti y'ögy, tiibi oybi tuñ etz tiibi jibicpi tuñ. ¹⁶Paady ycixpi naymijottigoyiijich co njothuinma'ñich huädz ooy nmiid'idipyich ma Dios etz ma jäy.

¹⁷Canaag jimijt iich anajty ti nhuidityich huingduum, chi nhuimbijtyich ma iich ngajp limosna cuejtp etz nhuindzigihua'ñich anajty Dios. ¹⁸Jadu'n iich anajty nduñ co nijëjity judíojäy xypatyich ma Dios ytijc huidi anajty tzoomb Asia ñaaxjot. Ti anajty naybocyñihuächyijich, ti

anajty nguyduñich costumbre, ca' anajty mayjäy pin yhua'n yjihuüy. ¹⁹Je jäy ajcxy huidi xy'ijxyich ma Dios ytiç, je' ajcxy ixipy ti ymiingixy ya tiy'ajt yejcp. ²⁰Co ca' ajcxy ti miñ, huen jada jäy ajcxy huidi ya nigapxcixy pen ypaat ajcxy nbocyich je taabi ajcxy xtytyduñich ma judío jäy tungmiidpi etz huinmij'anäctijc ajcxy ñaymujci. ²¹Jëyi co iich mic ngapxyich juntijoty, chi nminaañich: "Xtytydumbich miich ajcxy cham miid co nmibicyich co Dios yajjugypigipy pinjaty ti y'o'cy."

²²Co Félix jadu'n midodaay, com ñejhuiydaayb anajty nej tüyöy je mibijcpidijc y'ayuc yhuinma'ñ, chi capxhui'my je ayuc, nimay ajcxy: —Co anajty miñ je comandante Lisias, huin'it njacnejhuiydähuibich nyajtydigihuibich miich ajcxy m'ayuc.

²³Huin'it Félix ane'mdiy je capitán co huen yajcuend'aty yi Pablo, e huen a'ixihuip co pidzim tibiñ tibäy e pen ji ymigügtijc miñ co'ixihuäñyii, huen möyüi huidi yajmayajtpy.

²⁴Ti anajty xii ñajtninixiñii co Félix jadüg'oc miñ miid ytöxyjç Drusila. Je Drusila judíojäy je' anajty. Chi Félix capxyñiguejxy Pablo huen miñ miidmiydägyii nej jäy mibicy Jesucristo. ²⁵E co Pablo yajnimay je tiy'ajt nej Dios tzocy co huen jäy tudägy tzinäy, etz yajnimay jadu'n nej Dios jiini jäy tiyduna'ñ tüg'ócüy, chi Félix ñay'adzigiüi, yminañ:

—Nicx miich jadachambi, co iich anajty xyñibadfiygixy huin'it nicxy nyajhuooyii.

²⁶Nañ jadu'n Félix y'ahuijxpy anajty mina Pablo y'ocmeeñmöyüi, e huin'it anajty najtzmazihua'ñ. Paady anajty janam jadzojç nicxy yajhuoyii, e miid miydägy anajty. ²⁷Mejtz jimijt jadu'n yjaty, huin'it Félix ygobernadorbidzimy. Chi Porcio Festo ygobernadortigiüy ma Félix anajty ytuñ. Co Félix anajty nayyajhui'ma'ñyii ooy miid je judíojäy ajcxy, paady ixmajch Pablo mach.

Pablo ma Festo yhuinduu

25 Jadu'n yjaty co Festo anajty ti ygobernador tigüy, chi codugiig xii choñ Cesarea, ypättigiüy Jerusalén. ²E jim Jerusalén je teedy mjtungmiidpi etz nijëjity huinmij'anäctijc jactimxiy Pablo ma Festo. ³Chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma je gobernador Festo co huen quexy Pablo jim Jerusalén. Hue' anajty ti huinmaaygixy co yaj'lögaangixy tü'am. ⁴Chi Festo y'adzooy co Pablo cuend'aty anajty y'ity Cesarea, e je' anajty nicxa'ñ janch tim tzojç jim. ⁵Chi ajcxy nimay:

—Jëbi nijëjity miich ajcxy mdungmiidpidijc etz huinmij'anäctijc quipxy nixibich miid iich. Pen ti je Pablo ytundigooy jëbi miich ajcxy mxüy jim Cesarea.

⁶Festo jëyi jim y'ijty tuctujc xii taxtujc xii Jerusalén, chi yhuimbijtni Cesarea. Com jabom ñicxy ma tiydundac, huin'it capxyñiguejxy Pablo co huen yajminyüi. ⁷Co Pablo ytiigiüy ma tiydundac, chi mic'amy je judíojäy ajcxy yjübigiydäy huidi anajty

ti choongixy jim Jerusalén. Chi ajcxy oxyx̃y Pablo co mij'anajty ti ytundigoy. E ca' ni ti tiy'ajt ajcxy miguëx̃y. ⁸Chi Pablo ñaygogapxi yminañ:

—Hich ca' ni ti ndundigooyich, ni ngamidundigooyich yi judío jāy ycötújcín, etz ni ngamidundigooyich Dios ytiyc, etz ni ngamidundigooyich je mij'ane'mbi jim Roma.

⁹Co Festo anajty jatytimayacömaya'ñ ma judío jāy ajcxy, chi y'amidooy Pablo:

—¿Nej mnicxam jim Jerusalén, jigix jim ndiydunípiy?

¹⁰Chi Pablo y'adzooy:

—Cha iich cham ma je cötujctac huidi je romano codung y'ane'myb e ma jēbi yajtiyduñich. Yajxon miich mnejhuñy co ca' ti ti ndundigooyich ma yi judío jāy ajcxy. ¹¹Pen ti ndundigooyich huidi jēbi col'ög̃yich, ca' nminá'nibich co iich ca' n'öga'ñ. Pen ca' ji ni ti tiy'ajt jadu'n nej yi' ajcxy ti xyx̃yich, ni pin cötújcín camiidity nicxy xyciyecyich ma yi' ajcxy. Hich nbijctzoy co nyajtiyduñich ma César, je emperador, jim Roma.

¹²Co Festo capxyöyday miid ymidungmiidpi, chi nimay Pablo:

—Pen miich jadu'n minamb co jim nicxy myajtiyduna'ñ ma je César ycötujctac, nguexipyich miich jim. Miich ti mbijctzoy co je emperador xtytyduna'ñ. Pis jim mnicxipy miich.

Pablo ma je rey Agripa yhuinduu

¹³Chi yi xii tiempo ñajtninix̃yñi co je rey Agripa etz Berenice ycidacy Cesarea,

cogapx̃hua'ñ anajty Festo. ¹⁴Co ajcxy jim yhuäcx̃ipy canaag xii, chi Festo yajmiidmiydacy je rey Agripa je Pablo ayo'n, e nimay:

—Ji tūg yēydijc huidi Félix y'ixmajtz mach. ¹⁵Co n'oyich jim Jerusalén, chi je teedy mijtungmiidpi etz judío mij'anäctijc xymix̃yich, nibijctzohuñy co Pablo nyaj'ög̃ibich. ¹⁶Chi n'adzooyich co romano jāy ca' cötújcín jadu'n miidity nicxy yaj'ögy yi machy jāy ma ca'ni ñayhuindinaayigixy miid je huidi miid ñayx̃yii, jigix ñaygogapxiyb nej anajty ti yx̃yii.

¹⁷Paady co je judío jāy ajcxy y'oy ya ca' nigoob tiempo nyajtigooyich com jabom nnicxich ma ngötujctaacich, e nni'ane'mdiyich co huen yajmiñyii je Pablo. ¹⁸Co ajcxy ñayguëxi'ci, je huidi anajty ti x̃y, ca' jac ni ti ayuc anajty ajcxy miidity jadu'n nej iich anajty ti ndiyich. ¹⁹Jēyi janchtiy co jadu'n anajty yminaangixy co Pablo ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycostumbre huinma'ñ, etz Pablo capxhuäcxy co je Jesús huidi o'c, juugyñi je'. ²⁰Com iich ca' nnejhuñy nej ndunipich miid jada jadu'mbi huinma'ñ, chi n'amidooyich Pablo, pen nicxam anajty Jerusalén, jigix jim ngatiyduñich miid jadayaabi yci xpi. ²¹Pablo ci'm minañ co ñgi oy yajtiydunipy jim ma je emperador huidi ane'm jim Roma. Chi nni'ane'mdiyich co huen jacmach'iñäy, ixti cooni nguexipyich jim Roma ma César.

²²Chi je rey Agripa yminañ:

—Nañ ooy iich nja'amido'idaani Pablo y'ayuc.

Chi Festo y'adzooy:

—Jabom jēbi ayuc midohuipy.

²³Com jabom miiñ Agripa etz Berenice miid mayjāy etz xuuxpidijc, chi ytigiiy ajcxy ma tiydundac miid je soldado huindzin ajcxy, etz huinmij'anāctijc. Chi Festo capxyñiguejxy co huen Pablo nīcxy yajtzonyii. ²⁴Chi Festo yminañ:

—Rey Agripa, etz tūg'óciy mij'anāctijc huindzindijc huidi ya ti mnayyöymújcigixy miid iich ajcxy, cha je' je yēydijc huidi oy yi judíojäy ti yxīyī ma iich. Xymixīyich jīm Jerusalén, e nañ ya Cesarea, e jatyimyminaangixy co jēbi y'ögy. ²⁵Ca' ti ti tundigooy, paady ca' huaad nyaj'ögyich. Com ti ci'm ñayñibijctzohuīyī co jīm yajtiyduna'ñ ma je emperador jīm Roma, paady ti n'a'ixīyich co nguexaañich. ²⁶E com ca' ni ti tiy'ajt nej nijayīhuibich nhuindzinich, je emperador César, miid yi' ycixpi, paady nyajmiñich ma miich ajcxy, etz tim jayijp ma miich mhuinduu, rey Agripa, jigix jēbi m'amidohuipy e nmiid'idipyich ti ii njāayibich. ²⁷Ca' jadu'n y'óyity nīcxy nguexyich tūg machyjäy jīm ma je mij'ane'mbi e ca' ni ti tiy'ajt miidity nej ti yxiyī.

Pablo nimiydägy nej anajty jatyin ma je rey Agripa

26 Chi je rey Agripa nimay Pablo:

—Jēbi ci'm mnayñimiydägyi.

Chi Pablo yujcxajy yci' e ytigiiy nayñigapxtuutip, yminañ:

²—Jotcujc nayjihuiyijich, co jēbi nmiydägyich ma miich, rey Agripa, jigix nayñigapxtüdiyibich tūg'óciy

jadu'n nej judío jäy ti yxīyīch.

³Com miich mnejhuiyib yajxon nej judíojäy ajcxy yhuinma'ñ miidity, etz tijaty tzip yi' ajcxy ymiid, etz jadu'n nej yi' ajcxy y'ixpājcin oy ñay'ijxqufipxigixy.

Pablo nigapxy nej anajty chinäy ma anajty ca'ni yjothuimbity

⁴Tūg'óciy judíojäy ñejhuiyib nej ti ndzinäyich ma yi' ajcxy jīm ma nnaaxjotich etz jīm Jerusalén maabi nyeecpidzimyich.

⁵E yi' ajcxy ñejhuiyib nañ jadu'n, e jēbi nigapxcixy jadu'n nej ti nyujcyecpi'atyich. Hue' naydijyijich anajty fariseojäy, je tūgpīcpiy jäy huidi mictägy je judío jäy ycostumbre etz ycötújcīn payöyīp. ⁶E jadachambi xytīyduñich miid co njijp'ixyich co Dios yajjugypiga'ñ yi jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy, jadu'n nej Dios yajnimay nmij'ap nmijteedy jecy'ajty. ⁷Je majmetzpicypī Israel ymang y'ap y'oc y'ahuijxpy mīna Dios cuyduna'ñ nej anajty ti yajnimäyīi je' ajcxy ymij'ap ymijteedy. Paady ajcxy Dios ojadaty huindzigīy xiim tzuum. Miich, rey Agripa, nmibicyich co Dios yajjugypigipy je jäy tiibi y'öccixy, paady ycixpi yi judíojäy yxīyich. ⁸¿Na'amy co ca' miich ajcxy mibiga'ñ co jēbi Dios yajjugypicy je tiibi ajcxy y'ögy?

Nej anajty Pablo jayijp'aty mibijcpidijc ixhuidity pahuidity

⁹Jecyīp iich hue' ndijyich oy nduñich co anajty ndzachmidzip'adyijich je Jesús je Nazaretpi. ¹⁰E jadu'n nduñich jīm Jerusalén. Miid je teedy

mijtungmiidpi ycotújcín nbidaacich Jesús yjáy may pujxtigoty. E co ajcxy yaj'o'cy, nañ nġapxpejt iich co huen yaj'öccixy. ¹¹E nnicxyich anajty majaty judío ñaymujctac jim ndzaachytuñich huidi ajcxy mijpidacp anajty Jesús, jigix ajcxy y'ixmadzipy je' ymibíjcín co Jesús je' je' je Cristo. Nġi anajty nmijotmätcootyich ixti nbahuidijttacyich huingnaax huinggajp.

**Pablo nimiydägy jadüg'oc
nej yjothuimbijty**

¹²Miid yi jadu'mbi huinmañ nnicxyich anajty jim Damasco. Je teedy mijtungmiidpi anajty xyquejxpich, e xymöyich anajty cötújcín. ¹³E tü'am, señor rey, iich anajty nicxy, cujc xii anajty co n'ijxyich tügi tiicxin jacmic ca'ydi xii ytiicxin choon tzajpjoty, xyñigidacyich etz nañ jadu'n huidi anajty ajcxy xymiidnicxich. ¹⁴Huin'it nidüg'öciy iich ajcxy ngidaday, e nmidooyich tüg ayuc xymigapxich miid hebreo y'ayuc, xyñimäyich: “Saulo, Saulo, ¿nej co chach xypahuidijttägyich? Ci'm nayajtzaachiyii jadu'n nej huaj yuub co jġpconeby huidi miid ñumygumyii.” ¹⁵Huin'it n'adzooyich, nnimaayich: “¿Mbin miich Huindzin?” E je Huindzin xyñimaayich: “İich je' Jesús je huidi miich mdzachpahuidijttacpy. ¹⁶Pidġ e tinaaygugi', com ti nnayguëxġyijich ma miich jigix xymidunipyich etz mgodi'yajt'adipy jadu'n nej cham ti nyajnimäy ti nyajnejhuġy, etz jadu'n nej jiini njacyaj'ixa'ñ njacyajnejhuġhua'ñ.

¹⁷İich miich nnihuänip nyajtzögip ma yi judíojäy, etz nañ ma huidi ca' yjudíojäyity. İich miich jim nguejxpy ma huidi ca' yjudíojäyity. ¹⁸Nicx jim myajhuinjihuiyġixy iich ndiy'ajt, huen ixmach ajcxy yi jibic-huinma'ñ e jadu'n ypidzimipy ajcxy ma je mujcu' y'ané'migixy, etz mijnicxpedipy ajcxy Dios yti'yajt. Co ajcxy mibigipy mijpidägyipy iich ndiy'ajt huin'it nmöhuibich tiġiydac tzajpjoty ma yi oyjäyġic ity tiibi Dios yajpocyñihuächyii.”

**Pablo cuyduñ nej anajty
ti y'ijxmañiyin**

¹⁹Rey Agripa, jadu'n ti ngapxymidooyich huidi n'ijxich nmidoohuich tzoon tzajpjoty. ²⁰Jayġp ngapxhuäcxich Dios y'ayuc jim Damasco, chi ngapxhuäcxich jim Jerusalén etz tüg'öciy Judea ñaaxjot, etz cham ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma huidi ca' yjudíojäyity. Nyajnimäayġixyich huen jothuimbijtcixy, huen mibijccixy Dios y'ayuc yti'yajt, etz huen yajtungixy oyjot oyhuinma'ñ jigix ñġguëxġipy co ti yjothuimbijtcixy. ²¹Miid jada ycixpi xymajchich ajcxy je judíojäy ajcxy ma Dios ytiġc, e xyaj'öġaangixyich anajty. ²²Miid co Dios ti xypubety ti xypudigġyich cha nyajpaadyich juugy. Ngapxhuäcxych Dios y'ayuc yti'yajt ma tüg'öciy ayoobtiġc etz ixpicytiġc. Tüg'öciy huidi ngapxpyich je Dios y'ayucnajtzcaxiġybi jaay jecy'ajty, etz je Moisés nañ jadu'n jaay jecy'ajty co jadu'n ytuna'ñiyii yjada'ñyii. ²³Hue' yajmina'ñ co je Cristo copicy ayo'n tzaachypi yajnaxipy, e y'ögipy e huin'it

jugypigipy, e je' je' je jayijp jäy
huidi jugypigip co anajty ti y'ögy. E
yajcapxhuäcxip je ayuc ytiy'ajt ma
iich ajcxy judíojäy, etz ma huidi ca'
yjudíojäyity.

**Pablo jahueeni
cayajjothuimbijty Agripa**

²⁴Co Pablo jadu'n yminañ ma
anajty ñayñigapxtüdyii, chi Festo
mic minañ:

—iMlocjiyb miich Pablo! Miid je
ixpíjcin nigi m'ahuimbity loci.

²⁵Chi Pablo y'adzooy:

—Ca' iich nlocijäy, miich
mijtungmiidpi Festo. Yi huidi
iich ngapxyich je' je' tiy'ajtp
etz janchip. ²⁶Yi rey Agripa
ñejhuiydaayb yi' tüg'óciy jada,
paady nmiydägich aamic jotmic ma
yi' yhuinduu; com nnejhuiybich co
yi' ñejhuiydaayb jada tüg'óciy, com
canan hue' jada yajtuuñ yajmiydacy
ayüchytuum. ²⁷¿Nej mmibijcpi,
miich rey Agripa, jadu'n nej ajcxy
yminañ yi Dios y'ayuccojaaybi?
Nnejhuiybich co miich mmibicy.

²⁸Chi je rey Agripa y'adzooy,
yminañ:

—Janch tim jayinjaty jahuenjaty
miich xycayajmibicyich Jesucristo.

²⁹Chi Pablo yminañ:

—Oy yjayinjaty yjahuenjatyity ooy
mijcajee mgamibicy, chojcpy Dios
co miich mmibigipy Jesucristo etz
nañ jadu'n tüg'óciy jäy huidi cham
xy'amidoo'jtíp iich n'ayuc. Dios
chojcpy co mmibigipy Jesucristo
jadu'n nej iich nmibicyich, jëyi
janchtiy co ca' mmach'idipy jadu'n
nej iich nmach'ityich.

³⁰Co je Pablo ymiydactay, chi
je rey etz gobernador ytinayigy

quipxyi miid Berenice etz jacjadyii
huidi anajty ajcxy jim. ³¹Chi ajcxy
ahuingujc oy capxyöygixy Pablo
ypocy, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Jada yëydijc ca' jada ti
tundigoy, ca' ypadyii nicxy y'ögy,
ni ca' ypadyii nicxy ymach'iñäy
pujxtigoty.

³²Chi Agripa nimay Festo:

—Jëbi ixypy nnajtzmazziyim
Pablo co ca' ci'm
ycanayñibijctzohuiiyi co huen
tiydunyii je emperador César jim
Roma.

Pablo yajnicxi jim Roma

27 Co ajcxy yajnihuinmayiij
co xyquexáangixyich
jim Italia, chi Pablo yajciyejc miid
jacjadyii machyjäy ma tüg capitán
huidi anajty yxii Julio, je' huidi
nihuindzin'ajtp tügpicy soldadtijc
huidi anajty yxii batallón Augusto.
²Chi iich ajcxy ndigiy ma tüg
barco huidi yhuindzin cogajpip
jim Adramitio. Je barco hue' anajty
ñicxa'n ma nijëjity barco jättac jim
Asia ñaaxjot. Chi iich ajcxy ndzooni.
Miid iich anajty ajcxy Aristarco
huidi anajty cogajpip Tesalónica jim
Macedonia. ³Com jabom iich ajcxy
nja'ty ma barco jättac jim Sidón. Jim
je Julio pa'ayoy Pablo, e ahuaatzí
ytu' co huen nicxy co'ixiy ymigügtijc,
etz huen je' ajcxy yajcayyii yaj'ügyii.
⁴Co iich ajcxy ndzoon jim Sidón,
chi je naax mejy'agujcpi yhui'mni
anajty'amy huidi yxii Chipre, miid
co je poj anajty jipcobojy je barco.
⁵Chi je barco huinyöñajxy je Cilicia
ñaaxjot etz Panfilia ñaaxjot, oy
njädyich ajcxy jim Mira, tüg cajp jim
Licia ñaaxjot.

⁶Jim je capitán paty tüg Alejandría ybarco hue' anajty ñicxy jim Italia. Chi je capitán iich ajcxy xyajbarcotigiïy.
⁷Canaag xii iich nyöy janch oñdägy, adzaach iich ajcxy nja'ty mihuingon je Gnido co anajty je poj tzach jijpcoboïy je barco. Najx iich ajcxy mihuingon Salmón, etz njüyöy'ahuidijtyich ajcxy Creta je mejy'agujcpi naax.
⁸Adzaach iich ajcxy nja'ty ma barco jättac huidi anajty yxii Buenos Puertos, mihuingon Lasea.

⁹Ti iich ajcxy ooy anajty nxiidigoy, e ooy anajty ycodzigijity je barco yajyöyïi. Ti anajty je ayuuxii ñajxni, e ti mihuingon anajty je poj tuu tiempo huidi jäy ytipy invierno. Paady Pablo je soldado huindzin jaccapxhuijy, ¹⁰chi Pablo yminañ:

—Huindzindijc, jadu'n nej yam codzigi' jada ooy co njacnicxim barcojoty, ca' yjeyity co nicxy ndigooyim miid barco etz miid ñidzimy etz n'o'ctaayim.

¹¹E je soldado huindzin yjacmijpidac oy je barco yajyöybi y'ayuc etz je barco capitán y'ayuc, ca'ydí Pablo y'ayuc. ¹²Com je' co je barco yjättac ca' anajty y'öyity, nicxy jim yajnajxcixy je poj tuu tiempo, chi je jacmaybi ajcxy yhuinma'ñypidacy, co jëbi barco yjacyöy, oc'ixaangixy pen yjätcixy jim Fenice ma Creta ñaaxjot. Jim ma tüg barco yjättac huidi y'aguu najtz'ixiïyb ma xii pidzimy, e jim anajty je poj tuu tiempo yajnaxaangixy.

Je mijpoj mïjtigoy ma je mejy

¹³Jadu'n yjajty co je jïinboj hueeni ypidziïmy, huin'it huinmay ajcxy co jëbi yjactüyöy je barco. Chi ajcxy yajpidigoy je mij pujx huidi barco yajtinayxijp, e yajyöychooñ je barco. Chi ñicxy je barco mejypa' mejypa' ma Creta ñaaxjot. ¹⁴Huin'it hueeni tiempo ñajx, chi je micpoj miiñ ma tiichpoj pidzimy, huidi jäy ytipy Euroclidón, jadu'n yhuimbizim, Noreste. ¹⁵Chi je micpoj yajtütigajch je barco, e com ca' anajty ndimdüyöygixni miid je poj ycixpi, chi je micpoj iich ajcxy xyajnicxy adzip ma anajty tzocy. ¹⁶Najx iich ajcxy mihuingon tüg naax mutzpi mejy agujcpi huidi yxii Claudia, e adzaach iich ajcxy nyujcjugujcy je mutz barco huidi anajty miimb ixrodzïy ma je mijpi. ¹⁷Co ajcxy jugujcpidzimy je mutz barco, chi ajcxy yajtuuñ maychaay e xojtzmujcy je barco aguu. Chi ajcxy yajminajcy je huit huidi anajty poj mic tzach ymajchyp. Je' co chigiiygixy co chimnicxiïyb je barco jim ma mejy huidi ca' y'agomity, ma püjot huidi yxii Sirte. Chi ajcxy ñayyejci huen poj yajñicxigixy. ¹⁸Com jabom, com ooy mic anajty je poj, chi ajcxy je chimy mejy cöjibijptaayi. ¹⁹Je midugiïg xiibi, chi iich ajcxy nmejycöjibijptay je tungbejt huidi yajtumyb ma je barco. ²⁰Ti anajty canaagxii ñajxni e iich ajcxy ca' ma xii madza' n'oc'ïjxcixni, miid je mijpoj ycixpi huidi anajty iich ajcxy xychachyajtüyöyp. Hue' iich ajcxy ndijcixy co ti ndigöoygixyich, ca' ndijy iich ajcxy ndzögipy.

²¹Ti anajty xii tiempo iich ajcxy nyajnajxcixy jaygay, chi Pablo ytinayigy, nimay je jäy ajcxy:

—Yëydijctijc, co iich miich ajcxy xycacapxymido y ca' ngatzoonim jim Creta ñaaxjot, e ca' ixipy jada ayo'n yam jadu'n nbaatim.

²²Jadachambi ca' mdajcixy mmaygixy, ca' ni pin ytigoya'ñ, oy je barco yjatigoy. ²³Amygoodz je nHuindzin Dios tüg y'ángel ti ñayguëxigyii ma iich, je Dios huidi iich ngapxymidooybich, yí' ti quexy. ²⁴Je ángel ti xyñimäyich:

“Ca' mdzigy, Pablo, copicy co mjaytyjädi py ma je mij'ane'mbi, je César yhuinduu. Miid miich ycixpi, Dios ñihuänamy yajtzögamy tüg'óciy huidi ji barcojoty, ca' ni tüg y'ögipy.” ²⁵Paady nayjot'amijmóoyigix, yëydijctijc, nmibijcpiych Dios co jadu'n yjada'ñ jadu'n nej yí' y'ángel ti xyñimäyich. ²⁶Ooy ycopicyity nicxy nmijpoypejtim ma tüg naax mejy agujcpi.

²⁷Majmactz xii je mic poj anajty yajyöyii je barco oyñinej jim ma je mejy huidi yxii Adria, chi mijcutz je barco yajyöybi jihui'ñybijcy co anajty ti mihuingoñ naax. ²⁸Chi ajcxy quipxy je nii jadu'ñi anajty ycicyity, e hue' ajcxy quipxy iipx xap ycicyity. Jahuengi huin'it jadüg'oc ajcxy quipxy je nii, e hue' oy quipxcixy majmocx xap ycicyity. ²⁹E co anajty chigiiygixy co tijy je barco jipcobonihui py ma tzaagop, chi ajcxy pidacy nijoty midaax pujx ma barco y'ijx, je huidi yxiijip anclas, janch tzigiyyb anajty ajcxy y'ahuijxcixy cooni xiimihui py.

³⁰Chi je' ajcxy huidi anajty barco

yajyöyp yhuinma'ñybaty co yquëga'ñ ameech. Chi ajcxy pidacy niihuingixy je mutz barco. Chi ajcxy ñaybidaaci jadu'n nej jihuiiy je ancla jac yajminagaangixy jim ma barco yhuinduu. ³¹Huin'it Pablo nimay je soldado huindzin etz je soldadtijc:

—Pen ca' jada hui'mgixy ma barco, ca' miich ajcxy mejy ypidzimipy.

³²Huin'it ajcxy tzujctujcy je tzaay huidi je mutz barco anajty miid ycoxochity, chi ajcxy yajcäy je mutz barco nijoty, e chi je mejy yajnicxyi.

³³Moñyi Pablo migapxy je jäy ajcxy, chi ajcxy nimay co huen huingayñajxcixy, chi Pablo yminañ:

—Cham majmactz xii ma miich ajcxy ca' mmaagixy, e ni ca' mgaaygixy m'uuccixy. ³⁴Tun may'ajt caaygixy oy jadu'ñyi, copicy jada co njatyñidzooctähuaanim, ni tüg ngöhuay ca' ytigoyaanim.

³⁵Co Pablo jadu'n yminanday, chi tüg tzajcaagy conigy, chi jayijp Dioscojuyp yajnajxy mayjäy agujc, chi tujc-huäcxy etz ytiigy ajcxy caaybi. ³⁶Mic'amy je jäy ajcxy yjotmigi yday nidüg'óciy, e chi ajcxy ytiigy caaybi. ³⁷Hue' anajty ñaybáatigixy barcojoty mejtz migo'px jatugi'px majmocxtüg jäy. ³⁸Co ajcxy yday, chi jacniigöjibijpy je trigo, jigix huen cöminacy je barco chimy.

Chi barco tüg yquiiñ

³⁹Co yxiimiyy, chi je barco yajyöybi ca' ijxcapy je naax, e y'ijxpaty tüg it ma mejy huen ycoguegy, e jim anajty pijot. Chi ajcxy yhuinma'ñybaty co'ixaangixy

pen jēbi jim yjāty je barco. ⁴⁰Chi ajcxy tzujctujcy je tzaay huidi anajty miid yxochity je anclas, e chi anclas yhuimni niijoty, huin'it ajcxy miguejiy je niigaap huidi tumb co tümöy je barco. Chi huit jadüg'oc ajcxy pidacy huidibi pojmajtzp. Chi je barco ytigiiy yöyb, tiy ajcxy yajnicxy ma püjot. ⁴¹E chi oy minaybadyi ma anajty je mejy mejtz it oy mic ycujiy, chi oy yjēpxy püjoty. Je barco jip oy ytigy tätzpicy ca' huaad y'ocyücn, e je barco ixy oy ytigiiy aguejthuäcxi ymiid je mejy püjoty ymijaa. ⁴²Chi je soldado yjayaj'ögaan je machyjäy ca'ydi yqueecixy ayaahuip. ⁴³Je soldado huindzin ca' a'ixiiy nicxy yaj'ögyi Pablo, chi nimay soldado ajcxy co huen ixmajtcixy yi machyjäy. Chi je soldado huindzin nimay je jäy ajcxy co huen niidigiigixy pinjaty jajt p yau. ⁴⁴E huidi ca' jajtixy yau jaydēbi niidigiigixy miid pu'y etz miid barco pedasi. Jadu'n ajcxy nidüg'öciy ymejj ypidzimday.

**Pablo yjādy ma tüg naax
mejy'agujcpi huidibi yxii Malta**

28 Co iich ajcxy niibidzimday, chi iich ajcxy nejhuüy co je naax mejy agujcpi hue' anajty yxii Malta. ²Je conaax ajcxy ooy oyjäy'ajtin tuun miid iich ajcxy, chi ajcxy yajmijiiy jiin mij, miid co anajty ooy ytiichity, etz co anajty ooy ytuubojy. Chi xyñimay iich ajcxy co miin n'ocxáamgixyich. ³Chi Pablo ytigiiy jäxycajpmujcpi, e chi pidacy jiinjoty. Chi tüg ahua'n iyujc pidzimy, yquēgy anajty miid je anbi, chi Pablo ymajtzi ma yci'.

⁴Co je cogajp ajcxy ixy je ahua'n iyujc ytiinyāy ma Pablo yci', chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Jadayaabi yēydicj, jäy yaj'öcpi jada. Oy ca' ti y'ögy mejyjoty, je tiydumbi tzajpjotypi ca' a'ixiy nicxy yjactzinäy.

⁵Chi Pablo yci' huinxidicxy, e jiinjoty oy ycäy je ahua'n iyujc, e ca' Pablo ni nej yjaty. ⁶E tüg'öciy je jäy tzach'ahuijxcixy mina anajty y'ocquixigy, o mina anajty y'oc'ögy. Ti anajty ooy y'ahuijxcixy jecy; co ajcxy ixy ca' ni nej yjaty, chi ajcxy yhuinma'n yajtigajch. Yminañ ajcxy co Pablo hue' jada' yi' tüg dios.

⁷E mihuingon anajty je Publio ytiyc, je huidi nigohuajc'ajty je jimbi naax mejy'agujcpi. Je Publio xyajjättacich ajcxy, e xyajcaay xyaj'uucich iich ajcxy yajxon tugiig xii. ⁸Jadu'n yjati co je Publio anajty yteedy ypigyi miid tooy gohuajc etz miidity anajty ni'pypa'm. Chi Pablo oy ixy je pa'mjäy. Chi Pablo Dios miijctzoy, e chi ciniixajy, e yajtzoocy. ⁹Miid jadaay miñ ajcxy nijējity pa'mjäy huidi anajty ajcxy tzinaayb ma je naax mejy'agujcpi e chi ajcxy chooctäy. ¹⁰Miid jada yci xpi nyajcömay iich ajcxy, e nyajmooyich iich ajcxy tijaty huidi iich ajcxy nidüyöyipy barcojoty.

Chi Pablo oy yjādy jim Roma

¹¹Tugiig po' iich ajcxy anajty ti ni'ijtni jim. Chi iich ajcxy nbarcotigiyy ma tüg barco huidi anajty je tuuboj tiempo ti yajnaxy jim Malta. E je barco capitán jim anajty ycogajpity Alejandría. E je barco ymiid anajty ahuinax huidi anajty yxii Cástor etz Pólux huidi

ajcxy dios'ajtpy. ¹²Chi iich ajcxy oy njäty ma je barco jättac huidi anajty yxii Siracusa. E jim iich ajcxy nhui'miïy tugiïg xii. ¹³Ndzoñich ajcxy Siracusa barcojoty, nicxy iich ajcxy mejypa' mejypa', ixti nja'tyich ajcxy jim Regio. Com jabom oy ypidzimy jünboj, chi co maax oy nja'ty iich ajcxy Puteoli. ¹⁴E jim iich ajcxy nbaaty nijëjty jäy huidi anajty mijpidaacp Jesús. Je' ajcxy xycohuaniiyich co iich ajcxy jim hui'mipy tüg seamaan. Chi iich ajcxy jadüg'oc ndzooñ, nnicxyich ajcxy jim Roma. ¹⁵Je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty jim Roma ymidou ajcxy ayuc co iich anajty ajcxy jim nicxy, chi ajcxy chooñ nijëjty oy xyjijpcobadïygixyich ma je cajp mercado miid huidi anajty yxii Foro de Apio. Jacjadyii mibijcpidijc oy xyjijpcobadïyich ma tüg jättac huidi anajty yxii, Tres Tabernas. Co Pablo jïjpcolixiïy je mibijcpidijc ajcxy, chi Dioscojuyip yajnaxy etz ñayjihuiïyi janch jotucj. ¹⁶Co iich ajcxy nja'ty jim Roma, chi je soldado huindzin cïyejcy je machyjäy ma je comandante, per a'ixiïyb co Pablo tzinäy ahuingujc ma tüg pijctzoydijc, jëyi anajty tüg soldado ycuend'adyii.

Chi Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Roma

¹⁷Tugiïg xii maabi Pablo anajty yjätty jim Roma co capxyñiguejxy je judfo huinmij'anäctijc huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Roma. E co ajcxy ñaymujci, chi Pablo yminaän:

—Migügtijc ajcxy, oy iich ca' ti ndundigooyich miidi judfo jäy ajcxy etz miid ajt nmij'ap nmijteedy

ycötújcïn, chi je judfojäy ajcxy xymajchich etz xycïyejcich ma romano tungmiidpi jim Jerusalén.

¹⁸Co je romano tungmiidpi ajcxy xy'amidooyich, huin'it ajcxy xyjanajtmadzihuaañich, ca' ti ajcxy paaty ma iich huidi ajcxy xyajco'ögïhuibich. ¹⁹Co je judfojäy yjotmätcoty ajcxy, ca' ajcxy a'ixiïy co nyajnajtmadzihuibich, chi nayñibijctzohuiïyich co nyajtiydunipyich ma je mij'ane'mbi ya Roma, oy iich ca' ti xïhuin nmiidity miid iich nmigonaax nmigogajpich.

²⁰Paady ti ngapxyñiguejxcixy co nyajmiidmiydäga'n ajcxy tigix co nmach'ityich. Miid co iich ajt n'ahuixim co Dios nihuäna'n yajnüdzöga'n yi Israel jäy etz yajjugypiga'n je jäy tiibi y'öccixy. Paady jadachambi nyajpaadyich mach.

²¹Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca'ni iich ajcxy ni ti necy xyñijäty huidi tzoomb jim Judea miid miich ycixpi. E ni tüg ajt nmigügtijc ca' jibic xyñimiydägy.

²²Nja'amido'idaamyich jadu'n nej miich mmiydägy, com nnejhuiybich co huen yma'ámyity jäy ymidzip'ajty je jemybi y'ijxpjicïn.

²³Chi tüg xii ajcxy agapxtujcy. Co oy paady mina anajty ti agapxtujccixy, chi mayjäy ñayyöymujci ma je Pablo anajty jättac miidity. Jopy ajcxy yajtzondacy capxii miydägi ixti ycootztzuu'ïy, jadu'n Pablo tzachyajnimaaygixy je Dios y'ayuc nej Dios yhuinma'n miidity. E yajjothuimbidaangixy anajty ma je Jesús miid co capxticxy je Moisés

ycötujcín nej anajty yjaybetyity,
etz jacjadyii ayuc cojaaybi ñecy.

²⁴Nijējity cōbījc ajcxy nej Pablo
anajty ymīna'ñ, etz nijējity ca' ajcxy
mībījcy. ²⁵Co ca' anajty ajcxy miñ
xyipy yajtūgiy yhuinma'ñ, chi
ajcxy ixy ca'ixy yōychōongixni. Chi
Pablo ymīnañ:

—Tiytudāgy je Espīritu Santo
nimay je nmij'ap nmijteedy ajt
co yajcapxy je profeta Isaías co
ymīnañ:

²⁶Nicx nīma' je jāy ajcxy: Miich
ajcxy oy mjamīdohuipy
n'ayucich, per ca' ajcxy
mhuinjihuīhuip; oy
mjahuindīxcixipy, e ca'
ajcxy mhuinjihuīhuipy.

²⁷Com jada jāy ajcxy hue'
yjot'ahuimbijtcixy janch juuñ,
e ymīdoogixy oyñinej, jadu'n
nej jihuīy yhuimbīdz'ijtcixy,
e ni ca' y'oc'ījxcixy miid
yhuīin e ni ca' ocmīdoogixy

miid yta'tz'ac, ni ca'
huinjihuīiygixy miid
yjot yhuinma'ñ, ni ca'
minīpy ajcxy ma iich jigix
myajtzōgibich.

²⁸Nejhuīiygixy miich ajcxy co
jadachambi etz jacnīcxpi xii
tiempo Dios y'ahuanīiyb y'ayuc
ytiy'ajt nej jēbi jāy y'alma ajcxy
yajnīdzōgipy ma je jāy ajcxy
huidi ca' yjudīōjāyity, e je' ajcxy
y'amīdo'idipy.

²⁹Co Pablo jadu'n nimay
ajcxy, chi ajcxy ñīcxtāaygixni
chach ñayhuin'iībējtīgixy
ñayhuingapxpējtīgixy miñ xyipy.

³⁰Pablo mejtz jīmījt jīm chinay
ma je pijctzoydījc jīm Roma, e
yajxon xiic'adzoy capx'adzoy pīn
miñ ycogapxīyīi. ³¹Janch agujc
jotcujc anajty capxhuācxy je
Dios y'ané'mīn, e yaj'ixpīcy je
Huīndzin Jesús ytiy'ajt, e ni pīn ma
ycapx'adugyīi.